EDITH WHARTON

Ethan Frome

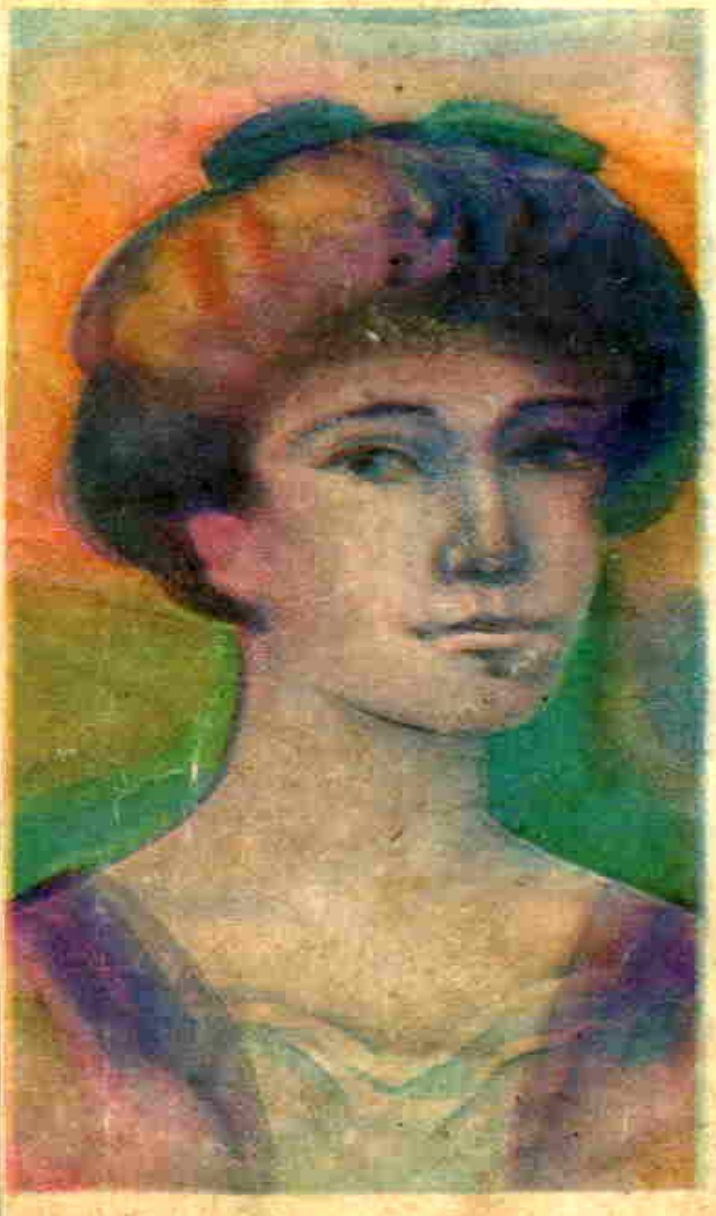

Editura Univers

cw

întâmplă adesea în astfel de cazuri, fiecare mi-a oferit propria sa variantă.

Cine cunoaşte orăşelul Starkfield din Massachusetts cunoaşte desigur şi clădirea poştei, iar cine cunoaşte poşta nu se poate să nu-l fi văzut pe Ethan Frome oprind trăsurica în faţă, lăsând hăţurile pe spinarea costelivă a murgului său şi înaintând cu greu spre colonadele albe, de-a curmezişul trotuarului de cărămidă; iar dacă l-aţi văzut, cu siguranţă aţi întrebat cine este.

Tot acolo l-am întâlnit şi eu pentru prima oară acum câţiva ani şi chipul său m-a oprit în loc. Era, încă de pe atunci, cea mai izbitoare figură din Starkfield, deşi nu era decât o epavă de om. Nu atât înălţimea lui îţi atrăgea atenţia, căci mai toţi „localnicii” erau uşor de deosebit dintre străinii de o speţă mai comună, tocmai prin înfăţişarea lor uscăţivă şi deşirată; dar întreaga lui ţinută respira putere şi degajare, în ciuda faptului că mersul îi era marcat de un şchiopătat care-i scurta fiecare pas ca strânsoarea unui lanţ. Pe chip îi plutea un aer sumbru şi de nepătruns, iar trăsăturile aspre şi părul încărunţit m-au făcut să-l iau drept un om bătrân şi am fost surprins să aflu că are numai cincizeci şi doi de ani. Această precizare am primit-o de la Harmon Gow, care condusese diligenta între Bettsbridge şi Starkfield în zilele de dinaintea apariţiei tramvaielor şi cunoştea istoria tuturor familiilor din ţinut.

— Aşa arată de când cu lovitura, şi de atunci sunt douăzeci şi patru de ani în februarie viitor, remarcă Harmon între două tăceri pline de amintiri.

Tot el mi-a spus că, de pe urma aceleiaşi „lovituri”, rămăsese şi cicatricea roşie care brăzda fruntea lui Ethan Frome, şi schilodirea părţii drepte a trupului său în aşa măsură, încât numai făcând un mare efort reuşea să străbată cei câţiva paşi de la trăsurică până la ghişeul poştei. Venea zilnic de la ferma lui cam pe la vremea prânzului şi, cum asta era ora la care-mi ridicam corespondenţa, nu o dată am trecut pe lângă el pe sub coloane sau am stat alături, urmărind mişcările celui care împărţea scrisori din spatele ghişeului.

Astfel am observat că, deşi sosea cu atâta regularitate, rareori primea altceva decât un exemplar din „Bettsbridge Eagle” pe care-l punea în buzunarul lăbărţat, fără să-şi arunce măcar o privire asupra lui. Totuşi, din când în când, poştaşul îi înmâna câte un plic adresat doamnei Zenobia — sau Zeena — Frome, purtând ostentativ în colţul din stânga sus adresa vreunui fabricant de medicamente şi numele produsului său. Şi pe acestea vecinul meu le punea în buzunar cu aceeaşi indiferenţă, ca şi cum nici numărul şi nici varietatea lor nu-l mai puteau impresiona. Apoi se întorcea în loc adresând poştaşului un salut tăcut.

Cei din Starkfield îl cunoşteau şi-l întâmpinau cu un aer grav, pe potriva sobrietăţii lui; toţi îi respectau tăcerea şi numai rareori câte un bătrân din partea locului îl oprea să schimbe cu el câteva cuvinte. În astfel de împrejurări asculta tăcut, cu privirea aţintită pe chipul interlocutorului său, şi răspundea cu o voce atât de scăzută, încât vorbele lui nu ajungeau niciodată până la mine; apoi se urca în trăsurică, prindea cu greu hăţurile în mâna stângă şi pornea agale spre fermă.

— A fost o lovitură destul de puternică, nu-i aşa? l-am întrebat pe Harmon Gow, urmărind cu privirea silueta lui Frome care se îndepărta.

— Dintre cele mai puternice, răspunse tovarăşul meu. Altul în locul lui ar fi fost doborât, dar cei din neamul Frome sunt tari. Cu siguranţă că Ethan va trăi o sută de ani.

— Dumnezeule mare! am exclamat.

Chiar atunci Ethan Frome, care îşi luase locul în trăsurică, se întoarse: aşezase în spate o cutie de lemn, purtând pe capac invariabila etichetă a unui farmacist, şi se aplecă vrând să se convingă că este bine aşezată. În clipa aceea i-am văzut chipul aşa cum trebuie să fi arătat când se credea singur.

— Omul ăsta să trăiască o sută de ani! Dar arată de parcă a şi cunoscut moartea şi infernul!

Harmon scoase din buzunar nişte tutun de mestecat, tăie o bucată şi o îndesă în pungile obrajilor săi.

— Probabil că şi-a petrecut prea multe ierni în Starkfield. Cei mai isteti o cam iau din loc.

— Şi el?

— Cineva trebuia să aibă grijă de ai lui, şi în afară de Ethan nu mai era nimeni. Mai întâi taică-său, apoi maică-sa, apoi nevastă-sa.

— Şi apoi lovitura?

Harmon chicoti răutăcios.

— Chiar aşa. Atunci a trebuit să stea.

— Înţeleg. Şi de atunci au avut ceilalţi grijă de el?

Harmon îşi mută gânditor tutunul în partea cealaltă.

— Cât despre asta, totdeauna Ethan a fost cel cu grija.

Deşi Harmon îmi prezenta povestea pe măsura posibilităţilor sale morale şi intelectuale, mi-am dat seama că existau goluri considerabile între fapte şi aveam sentimentul că adevăratul sens al întâmplărilor se găsea tocmai în aceste goluri. Totuşi, ceva din ceea ce-mi spusese mi-a rămas întipărit în minte şi cuvintele lui au constituit sâmburele în jurul căruia am adunat toate concluziile mele ulterioare: „Probabil că şi-a petrecut prea multe ierni în Starkfield.”

Am reuşit să pătrund înţelesul vorbelor lui mai înainte ca şederea mea acolo să se încheie, deşi în perioada de decadenţă când am ajuns eu în Starkfield existau deja tramvaie, biciclete şi serviciul de livrare la domiciliu, iar comunicarea între satele risipite în munţi nu mai pre- zenta o problemă. Oraşele mai mari din vale, ca Bettsbridge şi Shadd’s Falls, aveau biblioteci, teatre şi saloane unde tinerii de pe dealurile învecinate veneau să se distreze. Dar când iarna a coborât peste Starkfield şi satul a dispărut sub un strat de zăpadă mereu reînnoit de cerul livid, am început să înţeleg cum trebuie să fi fost viaţa — sau, mai bine zis, opusul ei — în vremea tinereţii lui Ethan Frome.

Fusesem trimis de patronii mei într-o problemă legată de marea centrală de la Corbury Junction, dar din cauza unei greve prelungite a dulgherilor m-am trezit împotmolit pe aproape întreaga durată a iernii în Starkfield, singurul punct mai apropiat unde puteam găsi găzduire. La început am fost furios, dar cu timpul, sub efectul hipnotizant al obişnuinţei, am început să descopăr chiar o frumuseţe sumbră în viaţa acelui ţinut. În prima parte a şederii am fost uimit de contrastul dintre vitalitatea climatului şi amorţeala locuitorilor. Zilele treceau una după alta, iar când ninsorile lui decembrie au încetat, cerul de un albastru orbitor a revărsat asupra peisajului alb valuri de aer şi lumină, pentru ca acesta să le înapoieze cu o strălucire sporită. Te-ai fi aşteptat ca acostă atmosferă să învioreze sângele şi sufletul oamenilor, dar ea părea să nu aibă niciun efect asupra lor, decât poate acela de a încetini şi mai mult ritmul şi aşa destul de lent al vieţii în Starkfield. Mai târziu, după ce această etapă de senin cristalin a trecut şi au venit zilele lungi de ger fără soare, după ce furtunile lui februarie au clădit mormane albe în jurul satului prosternat, după ce herghelia sălbatică a vânturilor de martie le-a spulberat din temelii, am început să înţeleg de ce Starkfield arăta la sfârşitul celor şase luni de asediu ca o fortăreaţă înfometată care capitulează fără condiţii. Cu douăzeci de ani în urmă mijloacele de luptă trebuie să fi fost mult mai sărace, aşa încât duşmanul domnea nestingherit peste toate căile de acces dintre satele asediate. Numai după ce am văzut aceste lucruri am priceput cu adevărat implicaţiile profetice ale cuvintelor lui Harmon: „Cei mai isteţi o cam iau din loc.” Or, dacă aşa stăteau lucrurile, ce conspiraţie teribilă de obstacole l-a putut împiedica pe un om ca Ethan Frome să evadeze?

În timpul şederii mele la Starkfield am locuit la o văduvă nu prea în vârstă, cunoscută îndeobşte sub numele de doamna Ned Hale. Tatăl doamnei Hale fusese pentru generaţia anterioară judele satului, iar „casa judelui Varnum”, unde gazda mea mai locuia împreună cu mama ei, era cea mai arătoasă locuinţă din sat. Era aşezată la capătul străzii principale, iar faţada împodobită cu un portic clasic şi ferestre cu ochiuri mici dădea spre o potecă pavată, mărginită de molizi norvegieni, îndreptată către cupola albă şi zveltă a bisericii congregaţiei. Era evident că bunăstarea familiei Varnum cunoştea acum declinul, dar cele două femei făceau tot posibilul să menţină o aparenţă de demnitate decentă; doamna Hale, în special, avea un aer de rafinament uşor ofilit, care se armoniza cu aspectul demodat şi veştejit al casei sale.

În salonul „de zile mari”, cu mobilă de mahon şi tapiţerie neagră din păr de cal, luminată slab de susurul unei lămpi Carcel, ascultam în fiecare seară câte o variantă discret voalată din cronica vieţii locuitorilor din Starkfield. Nu se poate spune că doamna Ned Hale avea sentimentul unei superiorităţi sociale faţă de cei din jurul ei, sau că îşi asuma o asemenea superioritate; întâmplător însă, prin firea ei de o sensibilitate mai delicată şi printr-un plus de educaţie, reuşise să se detaşeze de vecinii ei îndeajuns ca să-i poată judeca fără părtinire. Era oricând dispusă să facă uz de această însuşire şi speram din tot sufletul să aflu de la ea elementele care-mi lipseau din povestea lui Ethan Frome sau, poate, acel secret al firii lui care să dea unitate faptelor pe care le cunoşteam. Memoria ei era un adevărat rezervor de întâmplări inofensive şi la orice întrebare legată de vreuna din cunoştinţele sale îmi răspundea cu lux de amănunte; dar în ceea ce-l privea pe Ethan Frome, am constatat că era neaşteptat de reţinută. Rezerva ei nu ascundea nici urmă de duşmănie; pur şi simplu am simţit în această tăcere un refuz hotărât de a vorbi despre el şi problemele lui. Cea mai mare concesie pe care tristeţea ei a făcut-o curiozităţii mele au fost cuvintele:

— Da, i-am cunoscut pe amândoi... a fost îngrozitor...

Atât de mare a fost schimbarea în atitudinea ei şi atât de adâncă durerea pe care mi-o sugera încât, cu un tact destul de îndoielnic, am înfăţişat din nou problema în faţa lui Harmon Gow, oracolul meu din sat. La toată frământarea mea, am primit drept răspuns doar un mormăit fără noimă:

— Ruth Varnum a fost totdeauna sperioasă ca un şoarece; şi, dacă stai să te gândeşti, ea a fost prima care i-a văzut când au fost aduşi. Toată povestea s-a întâmplat chiar lângă casa judelui Varnum, la cotitura drumului spre Corbury, cam pe vremea când Ruth se logodise cu Ned Hale. Tinerii erau prieteni şi-mi închipui că nu-i vine uşor să vorbească despre asta. A avut şi ea destule necazuri.

Aşa cum se întâmplă cam în toate aşezările ceva mai răsărite, majoritatea locuitorilor din Starkfield avuseseră destule necazuri ale lor, ca să devină într-o oarecare mă-sură indiferenţi faţă de necazurile altora. Deşi erau cu toţii de acord că nenorocirea lui Ethan Frome întrecea limitele obişnuite, niciunul nu mi-a dat vreo explicaţie pentru acea expresie a chipului său care, eram convins, nu trăda nici sărăcie, nici suferinţă fizică. Până la urmă m-aş fi mulţumit cu versiunea pe care mi-o alcătuisem din fragmente, dacă n-ar fi fost tăcerea provocatoare a doamnei Hale şi — ceva mai târziu — contactul direct şi întâmplător cu omul însuşi.

Când sosisem la Starkfield, făcusem o înţelegere cu Denis Eady, bogatul băcan de origine irlandeză care deţinea şi un grajd cu cai de închiriat, să-mi asigure deplasarea zilnică până la Corbury Flats, de unde urma să iau trenul până la Junction. Dar pe la mijlocul iernii, caii lui Eady au fost atinşi de o epidemie locală care a cuprins apoi şi celelalte grajduri, aşa că vreo două zile mi-a fost imposibil să găsesc un mijloc de transport. Atunci Harmon Gow mi-a sugerat că Ethan Frome ar fi bucuros să mă ducă, întrucât murgul său era încă pe picioare.

— Ethan Frome? Dar n-am vorbit în viaţa mea cu omul ăsta şi nu văd pentru ce naiba s-ar deranja pentru mine?!

Răspunsul lui Harmon m-a uimit şi mai tare:

— Nu sunt sigur că o să vrea, dar ştiu bine că nu i-ar strica să mai scoată un ban.

Auzisem deja că Frome e sărac: ceea ce câştiga cu joagărul şi din cei câţiva acri de pământ arid din jurul casei de abia-i ajungea s-o scoată la capăt peste iarnă, dar nu bănuiam că lipsurile îi erau atât de mari cum m-a lăsat să înţeleg Harmon prin cuvintele sale. Când mi-am exprimat această nedumerire, a răspuns:

— Ei, nu i-a mers prea grozav. Când îţi iroseşti douăzeci şi mai bine de ani din viaţă trăind ca un neputincios şi văzând în jurul tău tot treburi care zac nefăcute, te macină nemulţumirea şi până la urmă îţi pierzi tăria. Ferma Frome a fost totdeauna cam golaşă, ca o farfurie cu lapte pe lângă care a trecut o pisică. Ştii şi dumneata cam câte parale face astăzi un joagăr de modă veche. Când Ethan era în putere şi asuda muncind din zori şi până-n seară, izbutea să câştige destul ca să-şi ducă zilele, numai că ai lui prăpădeau

totul până la ultimul ban chiar şi atunci, iar acum mă şi mir cum de reuşeşte s-o scoată la capăt. Mai întâi, taică-său a fost lovit într-o zi la cositul fânului şi i s-a tulburat mintea în aşa hal că, înainte de a muri, azvârlea banii ca vorbele din Biblie. Apoi s-a îmbolnăvit maică-sa şi a dus-o ani de zile ca un copil neajutorat. Cât despre nevastă-sa Zeena, când o cauţi e pe la uşile doctorilor. Boala şi necazurile au fost hrana zilnică a lui Ethan de când se ştie.

A doua zi, când am privit pe fereastră, am zărit murgul cel costeliv printre molizii lui Varnum. Ethan Frome mi-a făcut loc să mă aşez în sanie lângă el, pe vechea blană de urs. După aceea, timp de o săptămână, m-a dus zilnic până la Corbury Flats, iar după-amiaza la întoarcere, îl găseam aşteptându-mă şi porneam înapoi prin seara friguroasă, până la Starkfield. Nu erau mai mult de trei mile, dar, cum calul bătrân înainta agale chiar şi când zăpada era bătătorită, drumul dura cel puţin o oră. Ethan Frome mâna în tăcere ţinând hăţurile uşor în mâna stângă, iar obrazul său brăzdat şi măsliniu, ascuns sub cuşma ascuţită ca un coif, profilat pe dealurile acoperite de zăpadă, îmi sugera chipul turnat în bronz al unui erou. Niciodată nu-şi în-torcea faţa spre mine şi răspundea doar în monosilabe la încercările mele de a lega o conversaţie. Părea contopit cu tristeţea tăcută a naturii, personificarea însăşi a durerii ei, sub a cărei pojghiţă îngheţată se puteau bănui rezerve ascunse de căldură şi sensibilitate; şi totuşi, tăcerea lui nu era duşmănoasă. Mi-am dat seama că izolarea morală în care se cufundase era atât de adâncă, încât nu putea fi străpunsă de o simplă cunoştinţă întâmplătoare. În acelaşi timp, am simţit că singurătatea în care trăia nu era doar efectul nenorocirii sale, oricât de mare ar fi fost aceasta — după cum îmi sugerase Harmon Gow — ci ascundea în sine tot îngheţul unui şir întreg de ierni în Starkfield.

O dată sau de două ori, distanţa dintre noi s-a micşorat pentru o clipă, iar ceea ce am întrezărit în acele momente mi-a stimulat dorinţa de a afla mai mult. I-am vorbit o dată, întâmplător, despre o slujbă pe care o avusesem în Florida cu un an în urmă, despre contrastul dintre peisajul de iarnă care ne înconjura şi cel pe care îl cunoscusem acolo anul trecut. Spre surprinderea mea, Frome a spus pe neaşteptate:

— Cândva am fost şi eu pe-acolo, şi mulţi ani după aceea îmi puteam reaminti cum arătau acele locuri chiar şi iarna. Acum însă totul a pierit sub zăpadă.

N-a mai rostit niciun cuvânt, şi mi-am imaginat singur restul judecând după inflexiunile glasului său şi după tăcerea adâncă ce s-a aşternut iarăşi între noi.

Altă dată, după ce m-am urcat în trenul spre Corbury Junction, mi-am dat seama că pierdusem o lucrare de ştiinţă popularizată (ceva referitor la nişte descoperiri recente în biochimie, dacă nu mă înşel) pe care o luasem anume ca să am ce citi pe drum. Am uitat complet de ea până seara când, luându-mi locul în sanie, am văzut-o în mâinile lui Frome.

— Am găsit-o după ce-ai plecat, mi-a spus.

Am pus cartea în buzunar şi ne-am urmat drumul în obişnuita noastră tăcere; dar, când am început urcuşul de la Corbury Flats spre Starkfield, am observat în lumina amurgului că Frome se întorsese spre mine:

— Am găsit acolo, în carte, nişte lucruri despre care nici măcar habar n-aveam, a spus el.

Am fost uimit nu atit de cuvintele lui, ci mai ales de nota de nemulţumire pe care i-am simţit-o în glas. Era clar că propria-i ignoranţă îl surprindea şi îl deranja.

— Te interesează astfel de cărţi? I-am întrebat.

— Mă interesau cândva.

— Sunt câteva lucruri destul de noi în carte. În ultimul timp s-au făcut paşi mari în acest domeniu de cercetare.

M-am oprit puţin, în aşteptarea unui răspuns care n-a venit, şi am continuat:

— Dacă vrei să mai răsfoieşti cartea, ţi-o las cu plăcere.

A şovăit câteva clipe, lăsându-mi impresia că luptă împotriva unui val ademenitor de inerţie; în cele din urmă a răspuns scurt:

— Mulţumesc, am s-o iau.

Speram că acest incident va însemna începutul unei comunicări mai profunde între noi. Frome era o fire mult prea simplă şi directă, ca să pun la îndoială sinceritatea interesului său faţă de carte.

Descoperind la un om ca el asemenea gusturi şi preocupări, am avut revelaţia contrastului izbitor dintre situaţia lui materială şi nevoile spirituale, şi speram că tocmai acestea din urmă îl vor îndemna să iasă din muţenia-i obişnuită. Dar ceva din trecut, sau poate chiar viaţa sa prezentă, îl făcuse să se cufunde atât de adânc în sine, încât era imposibil ca un impuls de moment să-l aducă înapoi printre cei de seama lui. Când ne-am întâlnit din nou, nici măcar n-a amintit de carte, iar legătura noastră părea sortită să rămână la fel de reţinută şi de unilaterală, ca şi când n-ar fi intervenit nicio spărtură în tăcerea ce ne despărţea.

Trecuse aproape o săptămână de când Frome mă ducea zilnic până la Flats când, într-o dimineaţă, privind pe fereastră, am văzut că se pornise o ninsoare deosebit de abundentă. Troienele adunate pe lângă gardul grădinii şi de-a lungul zidului bisericii m-au convins că ninsoarea începuse chiar în cursul nopţii şi mi-am închipuit că pe câmpie zăpada trebuie să fie mare. Eram sigur că trenul va întârzia, dar trebuia să fiu la centrală pentru vreo două ceasuri în după-amiaza aceea, aşa că m-am hotărât să în-cerc să ajung până la Flats, dacă vine Frome, şi să aştept acolo sosirea trenului. Nu ştiu de ce m-am exprimat astfel pentru că, de fapt, nu m-am îndoit nicio clipă că va veni. Nu era genul de om pe care capriciile vremii să-l ţină în loc, aşa încât la ora obişnuită sania lui şi-a făcut apariţia, lunecând pe zăpadă ca o nălucă, prin ninsoarea care se înteţea necontenit.

Ajunsesem să-l cunosc prea bine ca să-mi manifest fie mirarea fie recunoştinţa faţă de faptul că venise să mă ia, dar n-am putut să nu mă arăt surprins când am văzut că o porneşte cu sania în direcţie opusă drumului spre Corbury.

— Calea ferată e blocată de un tren de marfă care s-a împotmolit în zăpadă mai încolo de Flats, mi-a explicat el când sania s-a urnit brusc din loc cu o smucitură în ninsoarea orbitoare.

— Şi atunci unde mă duci?

— Direct la Junction pe drumul cel mai scurt, mi-a răspuns arătând cu biciuşca spre Dealul Şcolii.

— Până la Junction, pe ninsoarea asta? Dar trebuie să fie cel puţin zece mile.

— Ne duce murgul dacă nu-l grăbim. Ai spus că ai treabă acolo azi după-amiază. Am eu grijă şă ajungi unde trebuie.

A rostit aceste cuvinte atât de liniştit, încât n-am putut să spun decât:

— Îmi faci într-adevăr un mare serviciu.

— E-n regulă, mi-a răspuns.

În dreptul şcolii, acolo unde drumul se bifurca, am apucat-o spre stânga, coborând în vale pe sub o boltă de ramuri de brad îndoite de greutatea zăpezii. Mă plimbasem adesea pe drumul acesta duminica şi ştiam că acoperişul singuratic, care se zărea la poalele dealului printre ramurile golaşe, adăpostea joagărul lui Frome. Roata ce se profila încremenită deasupra torentului întunecat, încununat cu spumă gălbuie, şoproanele din jur gemând sub greutatea zăpezii dădeau locului un aer trist şi părăsit. Când am trecut prin dreptul lui, Frome nici n-a întors capul, şi am mers mai departe în tăcere, urcând panta următoare. Cam la distanţă de o milă, pe un drum pe care nu mai fusesem niciodată, am dat de o livadă de meri ale căror trunchiuri istovite se înălţau pe coasta dealului, făcându-şi loc printre straturile de ardezie ivite ici şi colo de sub zăpadă, ca nişte animale chinuite ce-şi înalţă capetele după aer. Dincolo de livadă se întindeau vreo două-trei parcele de pământ, ale căror hotare dispăruseră sub nămeţi; iar mai departe, pier-dută în imensitatea cerului şi a pământului, se zărea o fermă construită în stilul obişnuit în Noua Anglie; prezenţa ei singuratică adâncea şi mai mult atmosfera dezolantă a peisajului.

— Asta-i casa mea, spuse Frome arătând într-acolo cu o mişcare a cotului său betegit.

Copleşit de aerul trist şi apăsător al împrejurimilor,n-am ştiut ce să răspund. Ninsoarea încetase şi o rază palidă de soare lumina casa aşezată pe deal, scoţând la iveală jalnica ei urâţenie. Fantoma neagră a unei plante agăţătoare flutura trist în jurul verandei, iar pereţii

subţiri de lemn, sub tencuiala coşcovită, păreau că tremură în vântul care se stârnise odată cu încetarea ninsorii.

— Când trăia tata, casa era mai mare, dar a trebuit să dărâm L-ul nu de mult, continuă Frome, trăgând de hăţuri pentru a abate din drum calul care încerca să se îndrepte spre poarta părăginită.

Atunci am constatat că aspectul părăsit şi neobişnuit de pipernicit al casei se datora în mare măsură absenţei a ceea ce, în arhitectura din Noua Anglie, se cheamă L-ul, acea prelungire joasă, construită în unghi drept faţă de clădirea principală, adăpostind cămări şi magazii de unelte, care leagă casa de şopronul de lemne şi de grajdul de vite. În Noua Anglie acest L, mai degrabă decât casa însăşi, pare a fi sufletul şi vatra unei ferme. N-aş putea spune cu certitudine dacă această impresie se datoreşte unei valori simbolice, născută din imaginea vieţii legate de pământ, sau din destinaţia însăşi a clădirii, aceea de a ţine laolaltă principalele surse de căldură şi de hrană ale familiei. Poate că semnificaţia acestei clădiri este generată doar de iluzia liniştitoare că ea permite locuitorilor casei să se apuce de munca zilnică fără a înfrunta asprimea dimineţilor de iarnă. Nu o dată, în timpul peregrinărilor mele prin împrejurimile Starkfield-ului, mi-a venit în minte această asociaţie de idei şi cred că tocmai de aceea mi s-a părut că descopăr în cuvintele lui Frome o undă de tristeţe, iar imaginea casei sale ciuntite s-a contopit în mintea mea cu aceea a trupului tău schilod.

— Acum am rămas cam departe de drum, continuă el, dar când calea ferată nu ajunsese încă până la Flats, era ceva mai multă mişcare pe-aici.

A îndemnat calul trăgând de hăţuri; apoi, parcă înţelegând că însăşi imaginea casei sale mi-a dezvăluit destule secrete şi că orice încercare de a rămâne în izolarea sa de până atunci ar fi falsă şi inutilă, a continuat încet:

— Cred că de-aici s-a tras şi moartea mamei. Când reumatismul a înţepenit-o rău de tot, de nu se mai putea mişca, luase obiceiul să şadă acolo sus şi să privească ceasuri în şir drumul. Într-un an, când reparaţia trecerii pe la Bettsbridge în urma unor inundaţii a durat şase luni, Harmon Gow a trebuit să abată drumul diligenţei sale pe aici, iar mama se înzdrăvenise într-atât încât venea zilnic până la poartă să-l vadă. Când au început să meargă trenurile, aproape că nu mai trecea nimeni pe drum, dar mama n-a putut niciodată să priceapă ce s-a întimplat şi asta a măcinat-o până a-nchis ochii.

Când am cotit spre Corbury, ninsoarea s-a pornit din nou, ştergând şi ultima imagine a casei. Odată cu ninsoarea, Frome n-a mai scos un cuvânt, ridicând iarăşi între noi vechiul zid al înstrăinării. De data aceasta vântul n-a încetat când a început să ningă; o adevărată furtună a prins a răvăşi peisajul haotic peste care, din când în când, soarele arunca priviri palide şi fugare din cerul zdrenţuit. Dar, aşa cum promisese Frome, murgul s-a ţinut tare şi am izbutit să ajungem la Junction, străbătând un ţinut sălbatic acoperit de nămeţi.

După amiază, furtuna a continuat, dar geana de lumină care se zărea spre apus a fost, pentru ochii mei de necunoscător, garanţia unei seri liniştite. Mi-am terminat treaba cât am putut de repede şi am pornit spre Starkfield, însufleţit de speranţa de a ajunge acolo la vremea cinei. Numai că mai târziu s-au adunat iarăşi norii, seara a coborât devreme, iar zăpada a început sa cadă drept şi constant din cerul netulburat de vânt, peste un peisaj pufos şi monoton, mai ameţitor decât rafalele şi vârtejurile dimineţii. Ninsoarea s-a contopit cu întunericul din ce în ce mai apăsător, devenind ea însăşi o noapte de iarnă, care se aşternea asu-pra noastră val după val.

Felinarul lui Frome nu izbutea să arunce decât o slabă rază de lumină, înghiţită cu totul de bezna opacă, în care atât spiritul de orientare al omului cât şi instinctul de întoarcere acasă al animalului se anulaseră cu desăvârşire. Ici şi colo, o piatră de hotar ne ieşea în cale ca o fantomă, dojenindu-ne că am luat-o razna, pentru ca apoi să dispară înghiţită în noapte. Când, în cele din urmă, ne-am regăsit drumul, bătrânul murg dădea semne evidente de oboseală. Mă simţeam vinovat de faptul că acceptasem oferta lui Frome şi, după o scurtă discuţie, l-am convins să mă lase să cobor din sanie şi să merg jos, pe lângă cal. Astfel am mai străbătut încă vreo două mile şi am ajuns, la un moment dat, într-un

punct unde Frome, scrutând noaptea care mie mi se părea fără hotar, a exclamat:

—Colo-n vale-i casa mea!

Ultima parte de drum a fost cea mai grea. Frigul pătrunzător şi mersul anevoios prin zăpadă aproape că îmi tăiaseră respiraţia şi simţeam în palmă inima calului bătând ca un ceasornic.

— Ascultă, Frome, am început, n-are niciun rost să mergi mai departe...

— Nici dumneata, m-a întrerupt el. A fost prea destul pentru amândoi.

Am înţeles că-mi oferă găzduire pentru noaptea aceea la fermă şi, fără să răspund, am intrat pe poarta lângă care ne aflam, l-am urmat la grajd şi l-am ajutat să deshame calul obosit şi să-l pregătească pentru noapte. Când am terminat treaba a desprins felinarul de pe sanie, a ieşit din nou afară în noapte şi mi-a spus peste umăr:

— Pe aici.

Departe, undeva deasupra noastră, un petic de lumină tremura în avalanşa de zăpadă. Păşind cu greu pe urmele lui Frome, am înotat prin zăpadă spre el şi aproape m-am prăbuşit în întuneric, într-un troian înalt adunat lângă zidul casei. Frome s-a căţărat pe treptele lunecoase de la intrare, încercând să croiască drum cu cizmele sale grele. Apoi a ridicat felinarul, a căutat clanţa şi a intrat înaintea mea în casă. L-am urmat într-un coridor scund şi întunecos, la capătul căruia o scară abruptă urca în necunoscut. Spre dreapta, o dâră luminoasă marca uşa camerei care ne trimisese razele în întunericul nopţii; dincolo de uşă, o voce de femeie bombănea pe un ton tărăgănat şi certăreţ.

Frome îşi scutură zăpada de pe cizme, bătând din picioare pe preşul din faţa uşii, şi puse felinarul pe un scaun de bucătărie — singura mobilă aflată în coridor. Apoi deschise uşa.

— Intră, îmi spuse, şi imediat murmurul certăreţ încetă.

În noaptea aceea am aflat secretul lui Ethan Frome şi am început să încheg această poveste a vieţii lui.

CAPITOLUL I

Satul era cufundat sub un strat de zăpadă gros de două picioare, iar în cotloanele mai bătute de vânt se adunaseră troiene înalte. Pe cerul încremenit stelele Carului Mare atârnau ca nişte ţurţuri, iar constelaţia Orion strălucea cu o lumina rcece. Luna apusese, dar în transparenţa uimitoare a nopţii faţadele palide ale caselor dintre ulmi păreau cenuşii în comparaţie cu albul imaculat al zăpezii, pătat doar ici şi colo de câteva tufişuri întunecate. Prin ferestrele de la subsolul bisericii, fâşii lungi de lumină gălbuie îşi trimiteau strălucirea până departe pe întinsul nesfârşit.

Tânărul Ethan Frome înainta cu paşi grăbiţi pe strada pustie, lăsând în urmă clădirea băncii, noul magazin de cărămidă al lui Michael Eady şi locuinţa judelui Varnum, străjuită la poartă de cei doi molizi norvegieni. Peste drum de casa lui Varnum, acolo unde drumul cobora spre Corbury, se înălţa turla albă, zveltă şi peristilul îngust al bisericii către care se îndrepta tânărul. Sus, ferestrele formau o boltă întunecată, în timp ce prin ochiurile de jos, pe partea unde terenul era înclinat în pantă abruptă, lumina străbătea în raze paralele, scoţând la iveală urme proaspete pe zăpadă; ele duceau spre uşa subsolului şi spre şopronul din apropiere, unde fusese adăpostit un şir de sănii şi de cai acoperiţi cu pături groase.

În liniştea nopţii aerul era atât de uscat şi de limpede, încât aproape că nu simţeai frigul. Frome avea sentimentul că atmosfera dispăruse cu totul, de parcă între pământul alb de sub picioarele lui şi cupola metalică de deasupra nu se înterpunea nimic mai substantial decât eterul. „Parcă aş fi într-un rezervor vid”, îşi spuse. Cu patru sau cinci ani în urmă urmase timp de un an cursurile Colegiului Tehnic din Worcester şi îşi făcuse de lucru prin laborator, alături de un profesor de fizică mai prietenos. De atunci, impresiile lăsate de această experienţă îi reveneau adesea în minte în cele mai neaşteptate momente, stârnite de înlănţuirea unor împrejurări cu totul diferite, care reprezentau viaţa

lui prezentă. Moartea tatălui său, necazurile care i-au urmat puseseră capăt prea de timpuriu studiilor lui Ethan; şi, deşi nu reuşise să înveţe îndeajuns ca să capete cunoştinţe practice folositoare, ele îi hrăniseră imaginaţia, făcându-l să înţeleagă că, dincolo de aspectul obişnuit al lucrurilor, se ascund uriaşe sensuri nedescifrate.

Pe când înainta prin zăpadă, presimţirea acestor sensuri îi lumina mintea şi se contopea cu valul de căldură fizică datorat mersului său grăbit. La capătul satului se opri în faţa intrării întunecate a bisericii. Stătu în loc o clipă respirând iute, privi în sus şi în jos de-a lungul străzii pe care nu se mai zărea nicio altă siluetă. Mai la vale de molizii lui Varnum, la cotul drumului spre Corbury, se afla locul preferat de săniuş al tinerilor din Starkfield. În serile cu lună portalul bisericii răsuna până târziu de strigătele lor, dar astă-seară nicio sanie nu păta albul prelung al coborâşului. Tăcerea nopţii se aşternuse peste sat şi toată suflarea lui se adunase dincolo de ferestrele bisericii, prin care frânturi de muzică de dans răzbăteau odată cu lumina palidă.

Tânărul coti pe lângă zid şi coborî spre uşa subsolului. Ferindu-se de cercul de lumină trădătoare, făcu un ocol, păşi prin zăpada afânată şi se apropie de colţul îndepărtat al bisericii. De aici, ţinându-se mereu la adăpost, înaintă cu prudenţă spre cea mai apropiată fereastră, îşi înălţă capul până când putu să privească înăuntru, având grijă ca restul corpului să-i rămână în umbră.

Văzută astfel, din întunericul pur şi îngheţat al nopţii, încăperea părea scăldată într-o ceaţă fierbinte. Reflectoarele metalice ale lămpilor cu gaz aruncau valuri de lumină orbitoare asupra zidurilor văruite, iar pereţii sobei de fier aflate la celălalt capăt al sălii păreau cuprinşi de flăcări vulcanice. Încăperea era ticsită de tineri şi tinere. În faţa ferestrei, de-a lungul zidului, se găseau câteva scaune de bucătărie pe care stătuseră până nu de mult femeile mai în vârstă. Muzica încetase, iar interpreţii — un scripcar şi tânăra care cânta duminica la orgă — îşi împrospătau forţele îmbucând ceva în grabă pe colţul unei mese aşezate pe o estradă la capătul sălii. Pe toată lungimea mesei erau presărate farfurii goale de plăcintă şi îngheţată. Oaspeţii se pregăteau de plecare şi cei mai mulţi o şi porniseră spre culoarul de la intrare unde erau atârnate hainele şi şalurile. În clipa aceea, un tânăr cu mersul vioi şi cu un smoc de păr negru sări în mijlocul sălii şi bătu din palme. Semnalul său avu un efect imediat: interpreţii îşi reluară grăbiţi instrumentele, dansatorii — pe jumătate înfofoliţi pentru plecare — se înşirară de o parte şi de cealaltă a încăperii, iar spectatorii mai vârstnici se reîntoarseră la locurile lor. După o scurtă căutare, tânărul cel sprinten scoase la iveală din mulţime o fată care apucase să-şi pună pe cap o eşarfă vişinie şi, conducând-o până la capătul salonului, porni cu ea în piruete ameţitoare, în armonia săltăreaţă a unui dans din Virginia.

Inima lui Frome bătea grăbit. Se chinuise zadarnic să distingă în mulţime chipul încadrat de păr negru, ascuns sub eşarfa vişinie, şi îl supăra faptul că altcineva avusese ochii mai ageri decât ai lui. Cel care conducea dansul şi în vinele căruia, judecând după înfăţişare, curgea sânge irlandez era un bun dansator, iar partenera îi prinse imediat ritmul. Aşa cum trecea de-a lungul şirului de tineri, din mână în mână, învârtindu-se din ce în ce mai repede, eşarfa îi zbură de pe cap şi-i căzu pe umeri. La fiecare nouă răsucire, Frome zărea gura ei cu buzele zâmbitoare, buclele întunecate ce îi împodobeau faţa şi ochii negri — singurul punct fix într-un păienjeniş de linii unduitoare.

Dansatorii se mişcau tot mai repede, iar muzicanţii, încercând să ţină pasul cu ei, îşi chinuiau instrumentele ca nişte călăreţi care îşi biciuiesc caii pe ultima linie dreaptă; şi totuşi, tânărului de la fereastră dansul i se părea nesfârşit. Din când în când ochii îi părăseau chipul fetei, pentru a-l cerceta pe cel al partenerului ei care, în vâltoarea dansului, căpătase o expresie de posesiune aproape indecentă. Denis Eady era fiul lui Michael Eady, băcanul irlandez a cărui abilitate ambiţioasă, mergând până la neruşinare, făcuse cunoscute în Starkfield pentru prima oară metodele „inteligente” de a face afaceri şi al cărui magazin nou, clădit din cărămidă, stătea mărturie pentru reuşita stăpânului.Fiul promitea să-şi urmeze tatăl şi între timp dădea dovadă de aceeaşi măiestrie în cucerirea fetelor din Stark-field. Până acum Ethan Frome se mulţumise să-l categorisească drept un

individ nedemn, dar acum purtarea lui aproape că cerea palme. Era ciudat că fata părea să nu-şi dea seama de asta, ba mai mult, îşi înălţa chipul fascinat spre al lui şi îi întindea mâinile aparent inconştientă de insulta din privirea şi din atingerea lui.

Frome avea obiceiul să o însoţească de la Starkfield până acasă pe Mattie Silver, verişoara soţiei sale, în puţinele seri când ea cobora în sat, atrasă de promisiunea de a petrece o seară plăcută. Când Mattie venise să locuiască la ei, nevasta lui fusese de părere că fata nu trebuie lipsită de astfel de prilejuri. Mattie Silver era din Stamford şi venise la ferma Frome ca fată în casă, urmând să-i fie de ajutor verişoarei sale Zeena. Întrucât lucra fără plată, aceasta se gândise să facă în aşa fel încât tânăra să nu simtă prea mult diferenţa între viaţa de la care plecase şi izolarea acestei ferme din apropierea Starkfield-ului. Fără aceste împrejurări — îşi spunea Frome sarcastic — Zeena nu s-ar fi sinchisit niciodată să se îngrijească de distracţia rudei sale.

Când Zenobia a propus să i se ofere lui Mattie câte o astfel de seară, Ethan a bombănit în sinea lui la gândul că va trebui să mai facă încă două mile în plus, de la fermă până în sat şi înapoi, la sfârşitul unei zile grele de muncă; dar la scurt timp după aceea ajunsese să-şi dorească din tot sufletul ca în Starkfield să se dea câte o petrecere în fiecare seară.

Mattie Silver stătea la ei de un an şi, din zori şi până seara când se întâlneau la cină, Ethan avea nenumărate prilejuri să o întâlnească, dar niciunul din ceasurile petrecute împreună nu se putea compara cu acela când se întorceau spre fermă pe jos, la braţ, în tăcerea nopţii, iar ea mergea sprinten pe lângă el, încercând să ţină pasul cu călcătura lui mare. Fata îi plăcuse din prima zi când o întâmpinase în gară la Flats şi ea îi făcuse semn cu mâna şi îi strigase zâmbind:

— Tu eşti Ethan, nu-i aşa?

Apoi a sărit din tren cu boccelele, iar el, măsurându-i silueta fragilă, şi-a spus în gând: „N-o fi mare lucru de capul ei la treabă, dar nici n-o să se omoare cu firea”. Venirea fetei în casa lui a fost ca izbucnirea unui foc strălucitor într-o vatră îngheţată. Fata s-a dovedit a fi nu numai o fire plăcută şi îndatoritoare; era înzestrată cu o neobişnuită capacitate de a auzi şi vedea: lucrurile pe care i le spunea sau i le arăta stârneau în ea vibraţii profunde şi Ethan gusta din plin fericirea de a şti că poate să trezească oricând asemenea ecouri.

Armonia dintre ei nu-i părea niciodată mai plăcută şi mai adâncă decât atunci când străbăteau în noapte drumul până la fermă. Fire mai sensibilă decât alţi oameni, Ethan fusese întotdeauna mişcat de frumuseţea naturii. Studiile rămase neterminate modelaseră această sensibilitate, astfel încât, chiar în clipele cele mai nefericite, cerul şi pământul îi vorbeau cu glas profund şi mângâietor. Dar până acum asemenea emoţii rămăseseră închise în el ca o durere ascunsă, învăluind în tristeţe frumuseţea care le născuse. Nici măcar nu-şi dădea seama dacă se mai află cineva pe faţa pământului, în stare să simtă ceea ce simţea el, sau dacă el singur se bucura de acest privilegiu chinuitor. Într-un târziu a descoperit că există încă un suflet capabil să vibreze de fiorul acestui miracol, a aflat că în casa lui, la masa lui, stă o fiinţă căreia îi poate spune:

— Uite, acolo e Orion şi mai la dreapta, steaua aia mare e Aldebaran, iar ghemul ăla de stele mărunţele, ca un roi de albine, sunt Pleiadele...

Alteori o uimea desfăşurând sub ochii ei panorama uriaşă a epocii glaciare şi succesiunea ameţitoare a erelor, în timp ce ea stătea fermecată în faţa unui colţ de stâncă răsărit dintre ferigi. E drept că încântarea lui se hrănea nu numai din uimirea cu care Mattie îl asculta, ci şi din admiraţia fetei faţă de cunoştinţele lui. Alte bucurii, poate mai greu de definit, dar cu atât mai delicate, îi atrăgeau unul spre celălalt cu o simţire nouă şi tainică: conturul dealuri-lor profilate în lumina rece a unui amurg de iarnă, zborul cârdurilor de păsări plutind ca nişte nori peste miriştea aurie, albastrul intens al umbrelor desenate de brazi pe zăpada însorită. Odată, când Mattie a spus: „Arată parc-ar fi pictat”, lui Ethan i s-a părut că nicio definiţie nu poate fi mai clară şi că ea a găsit în sfârşit cuvintele potrivite pentru a explica tainele sufletului lui.

Toate aceste amintiri îl năpădiră cu acuitatea bucuriilor pierdute în timp ce stătea în noapte lângă zidul bisericii. Privind-o cum pluteşte de-a lungul încăperii, trecând de la un dansator la altul, Ethan se întreba cum a putut să-şi închipuie că spusele lui plicticoase i se

puteau părea interesante lui Mattie. Pentru el, care nu cunoştea bucuria decât în prezenţa ei, veselia fetei era cea mai bună dovadă de indiferenţă. Îşi întâmpina partenerii cu zâmbetul cu care îl primea şi pe el, zâmbetul pe care el îl asemuia cu strălucirea unei ferestre răsfrângând văpaia apusului. Ba mai mult, observă câteva gesturi pe care, în îngâmfarea lui, îşi închipuise că fata le păstrează numai pentru el: un anume fel de a-şi lăsa capul pe spate când ceva o amuza, ca şi cum ar fi vrut să-şi guste propriul râs înainte de a-l elibera, un anume fel de a-şi pleca ochii când era impresionată sau încântată de ceva.

Ceea ce vedea acum îl întrista, iar tristeţea trezi din amorţeală teama. Nevasta lui, care până atunci nu arătase niciun fel de gelozie faţă de Mattie, începuse să se plângă adesea în ultimul timp de greutăţile casei, atrăgându-i atenţia astfel, în mod indirect, asupra nepriceperii fetei. Zeena fusese totdeauna cam „şubredă”, cum se spunea la Starkfield. Frome trebuia să admită că, dacă soţia lui era într-adevăr aşa de bolnavă cum credea, avea nevoie de ajutorul unui braţ mai puternic decât acela care se sprijinea uşor ca fulgul de propriul lui braţ când se întorceau noaptea spre casă. Mattie nu avea niciun fel de înclinaţie spre gospodărie, iar educaţia primită nu-i îndreptase cu nimic acest cusur. Învăţa repede, dar era distrată, uitucă şi nu vroia să ia nimic în serios. Ethan îşi închipuia că, dacă ea s-ar căsători cu un om pe care să-l iubească, instinctul amorţit ar prinde viaţă, iar plăcintele şi pişcoturile ei ar deveni mândria ţinutului; însă gospodăria în sine nu o pasiona. La început fusese aşa de stângace, că îl pufnea râsul când o vedea la treabă, dar ea râdea odată cu el, şi aşa s-au împrietenit şi mai mult. Ethan făcea tot posibilul să-i acopere nepriceperea. Se scula dimineaţa mai devreme ca să aprindă focul în bucătărie, aducea lemne de cu seară, aproape că neglija joagărul şi se ocupa mai mult de fermă ca să-i fie de ajutor pe lângă casă. Uneori chiar cobora pe furiş sâmbăta seara, după ce femeile se culcau, şi freca podeaua din bucătărie. O dată Zeena l-a surprins la putinei şi s-a întors în loc tăcută, aruncându-i doar o privire plină de înţeles.

În ultimul timp Zeena mai dăduse şi alte semne de nemulţumire, la fel de imperceptibile dar cu atât mai îngrijorătoare. Într-o dimineaţă rece de iarnă, Ethan se îmbrăca aproape pe întuneric, la lumina şovăitoare a unei lumânări ce sta să se stingă în curentul care venea dinspre fereastra prost închisă. Din spatele lui, dinspre pat, se auzi deodată vocea ei tânguitoare şi monotonă:

— Doctorul spune că nici să nu mă gândesc să rămân fără cineva care să-mi dea o mână de ajutor în gospodărie.

Ethan o crezuse adormită şi tresări auzindu-i glasul, deşi acum era deprins cu exploziile ei neaşteptate de vorbărie ce urmau unor lungi perioade de tăcere.

Se întoarse şi privi spre pat, unde ea stătea întinsă ca o formă nedefinită sub plapuma îmbrăcată în stambă, iar chipul cu pomeţii ascuţiţi căpătase o nuanţă cenuşie pe albul pernei.

— Cum adică, fără cineva care să-ţi dea o mână de ajutor?

— Păi, dacă spui că nu-ţi dă mâna să-mi iei o fată cu simbrie după ce pleacă Mattie...

Frome se întoarse din nou, apucă briciul, se aplecă înainte încercând să-şi vadă chipul în oglinda spălăcită de deasupra lavoarului.

— De ce naiba să plece Mattie?

— O să se mărite şi ea, nu? sosi răspunsul tărăgănat al nevestei lui.

— Nu pleacă dacă ştie că ai nevoie de ea, răspunse el trecându-şi briciul apăsat peste bărbie.

— Da nici nu vreau să spună lumea că am stat în calea norocului unei fete sărmane ca Mattie şi n-am lăsat-o să se mărite cu un băiat aşa de bun cum e Denis Eady, replică Zeena pe un ton de acuzaţie ascunsă.

Ethan se privi în oglindă, îşi lăsă capul pe spate, pregătindu-se să coboare lama de sub ureche până la bărbie, dar nu-şi mişcă mâna ci rămase aşa, încercând doar să amâne răspunsul.

— Şi doctorul nu vrea să rămân fără ajutor, repetă Zeena. A zis să-ţi spun de o fată pe

care o ştie el şi care ar veni...

Ethan puse jos briciul şi se îndreptă râzând.

— Dacă-i vorba de Denis Eady, atunci nu-i niciun zor să ne căutăm altă fată.

Dar Zeena continuă cu încăpăţânare:

— Eu totuşi cred că trebuie să vorbim despre asta.

Ethan se îmbrăcă în grabă, încurcându-se în haine.

— Bine, bine, dar acum n-am timp. Am întârziat şi aşa destul.

Părând că se mulţumeşte cu acest ultim răspuns, Zeena continuă să-l privească în tăcere cum îşi ridică bretelele pe umeri şi-şi trage haina pe mâneci; dar când el se apropie de uşă, ea spuse scurt şi tăios:

— Nici nu mă mir că veşnic întârzii de când ai început să te bărbiereşti în fiecare dimineaţă.

Această înţepătură îl speriase mai tare decât orice bănuială tulbure cu privire la Denis Eady. Era adevărat că de la venirea lui Mattie Silver îşi luase obiceiul de a se bărbieri în fiecare zi, dar totdeauna crezuse că nevastă-sa doarme la ceasul întunecat al dimineţilor de iarnă când el se dădea jos din pat şi fusese îndeajuns de naiv încât să-şi închipuie că nu va observa nicio schimbare în înfăţişarea lui. Se mai întâmplase de câteva ori să constate, cu oarecare îngrijorare, că Zenobia lăsa anumite lucruri să-şi urmeze cursul, părând că nici nu le bagă în seamă, pentru ca mai târziu, după câteva săptămâni, să arate printr-o observaţie întâmplătoare că nu i-au scăpat amănuntele şi că a tras propriile ei concluzii. Totuşi, în ultimul timp, Ethan fusese mult prea preocupat ca să mai dea atenţie aluziilor ei confuze. Însăşi fiinţa nevestei lui se transformase dintr-o realitate apăsătoare într-o umbră lipsită de consistenţă. Întreaga lui viaţă se desfăşura în aureola de sunet şi lumină emanată de Mattie Silver şi orice schimbare i se părea de neconceput. Dar în clipa aceasta, stând la fereastra bisericii şi privind-o pe Mattie cum dansează alături de Denis Eady, o avalanşă de aluzii şi ameninţări neluate în seamă îi năpădi mintea şi-i tulbură gândurile.

CAPITOLUL II

Ascuns în spatele uşii exterioare deschise, Frome privea cum ies cei din sală — o întreagă adunare de dansatori înfofoliţi în haine groase, transformaţi în făpturi groteşti. Din mijlocul grupurilor care se formaseră, lumina jucăuşă a unui felinar scotea la iveală, ici şi colo, câte un chip îmbujorat de dans şi de mâncare. Cei din sat, care veniseră pe jos, o luaseră înainte pe panta ce ducea spre strada principală, cei veniţi din satele învecinate se aşezau pe îndelete în săniile de sub şopron.

— Nu mergi cu sania, Mattie? întrebă o voce de femeie din mulţimea adunată lângă şopron şi inima lui Ethan tresări.

Din locul unde se afla, nu putea să-i vadă pe cei care plecau decât după ce trecuseră dincolo de uşa exterioară, dar printre crăpături auzi o voce limpede răspunzând:

— Ei, Doamne! Pe o noapte ca asta? Nici vorbă!

Era chiar în dreptul lui, fiind despărţiţi doar de o scândură subţire. Într-o clipă va păşi afară în noapte, iar ochii lui deprinşi cu întunericul o vor distinge clar ca în lumina dimineţii. Un val de sfială îl făcu să se ascundă mai adânc în colţul întunecat al zidului, în loc să-i dea de ştire că a venit. Încă de când se cunoscuseră, Ethan se minuna într-una văzând că Mattie, mai ageră, mai delicată şi mai sensibilă decât el, îi împrumutase ceva din propria ei degajare şi libertate; dar în clipa aceea se simţea la fel de stângaci şi de greoi ca atunci când, la colegiu fiind, încercase să „distreze” fetele din Worcester la un picnic.

Rămase retras, iar fata înaintă singură şi se opri la câţiva paşi de el. Ieşise aproape ultima şi rămase locului privind nedumerită în jur, întrebându-se parcă unde o fi el. Apoi un bărbat veni către ea şi se apropie atât de mult, încât contururile lor imprecise aproape că se contopeau.

— Te-a părăsit iubitul, Matt? Urât din partea lui, zău aşa! Da să nu crezi c-am să spun altor fete. Nu-s eu chiar aşa de rău. (Cum mai ura Frome pălăvrăgeala asta!) Ce noroc că am luat sania bătrânului! Uite-o colo, ne aşteaptă!

Frome auzi glasul fetei, vesel şi neîncrezător:

— Ce naiba caută sania lu' taică-tu acolo?

— Cum aşa?! Mă aşteaptă să fac o plimbare. Am luat şi mânzul rotat, parcă ştiam c-o să am chef de-o plimbare, spuse Eady mândru, încercând să dea o notă sentimentală lăudăroşeniei lui.

Fata păru să şovăie şi Frome o privea răsucind capătul eşarfei pe deget. Pentru nimic în lume nu i-ar fi făcut semn, deşi avea impresia că însăşi viaţa lui atârna de primul ei gest.

— Stai o clipă să dezleg mânzul, strigă Denis, fugind spre şopron.

Mattie stătea neclintită privind în urma lui, într-o atitudine de aşteptare liniştită, de-a dreptul chinuitoare pentru spectatorul din umbră. Frome observă că ea nu mai caută în dreapta şi în stânga, încercând parcă să descopere pe cineva în întunericul nopţii. Îl lăsă pe Denis să tragă sania, să se urce în ea şi să întindă blana de urs făcându-i loc alături de el; apoi, cu o mişcare rapidă ca de pasăre, se întoarse în loc şi începu să urce pe drumul ce ducea spre intrarea bisericii.

— Cu bine! Îţi doresc plimbare plăcută! îi strigă peste umăr.

Denis izbucni în râs, biciui calul care făcu un salt înainte, depăşind astfel silueta care se îndepărta.

— Haide, urcă repede! E o gheaţă ca oglinda aici, la cotitură! strigă el, aplecându-se şi întinzându-i mâna.

Ea îi răspunse râzând:

— Noapte bună! Nu vin.

Ajunseseră acum la oarecare distanţă, aşa încât Frome nu-i mai auzea, ci urmărea doar jocul umbrelor lor profilat pe coama dealului. O clipă mai târziu, îl văzu pe Eady sărind din sanie şi venind către Mattie. Cu frâiele trecute pe sub un braţ, încercă să-l strecoare pe celălalt pe sub mâna fetei, dar ea îl evită cu agilitate şi inima lui Frome, care se prăbuşise într-un abis, începu din nou să bată tremurător, cu sentimentul regăsit al siguranţei. Curând după aceea clinchetul clopoţeilor se stinse în depărtare şi o zări pe Mattie înaintând singură spre spaţiul deschis, acoperit cu zăpadă, din faţa bisericii.

O ajunse din urmă în umbra molizilor lui Varnum şi ea se întoarse scoţând un strigăt uşor de uimire.

— Credeai că te-am uitat, Matt? întrebă el cu o veselie sfioasă.

Ea răspunse cu seriozitate:

— M-am gândit că poate n-ai putut să vii.

— Să nu pot? Da cine naiba era să mă oprească?

— Ştiu că Zeena n-a prea fost în apele ei astăzi.

— A, s-a culcat de mult.

Făcu o pauză, luptându-se cu întrebarea care-l chinuia:

— Şi aveai de gând să vii singură pe jos?

— Păi, nu mi-e frică, răspunse ea râzând.

Stăteau la adăpostul molizilor, înconjuraţi de o lume pustie şi cenuşie, licărind stins sub lumina stelelor. Frome se hotărî, în sfârşit:

— Dac-ai crezut că n-am venit, de ce nu te-ai dus cu Denis Eady?

— Cum?! Da' unde erai? De unde ştii? Nu te-am văzut nicăieri!

Uimirea ei şi râsul lui se împleteau ca izvoarele primăverii într-un pârâu. Ethan simţea că izbutise să facă ceva iscusit şi cu totul nou. Încercând să prelungească efectul obţinut, căută zadarnic în minte o frază potrivită, dar nu reuşi decât să scoată un mormăit plin de încântare:

— Să mergem.

Îşi trecu braţul pe sub al ei, aşa cum făcuse şi Eady, şi o clipă i se păru că fata l-a

strâns uşor; dar niciunul nu se mişcă din loc. Sub molizi noaptea era atât de adâncă, încât aproape că nu-i zărea chipul aflat chiar lângă umărul lui. Ceva îl îndemna să se aplece şi să-i mângâie eşarfa cu obrazul. Ar fi stat cu ea acolo, în întuneric, până-n zori. Ea făcu doi paşi şi se opri la marginea coborâşului spre Corbury. Panta lunecoasă, lustruită de sănii, părea oglinda unui han zgâriată de nenumăraţi călători!

— Au fost o mulţime cu săniile mai devreme, înainte să apună luna, spuse ea.

— Ţi-ar plăcea să venim într-o seară să ne dăm şi noi cu sania? întrebă el.

— Vai, Ethan, vrei să venim? Ar fi grozav!

— Venim mâine dacă e lună.

Fata rămase locului şi se strânse mai aproape de el.

— Ned Hale şi Ruth Varnum aproape că s-au izbit de ulmul cel mare de la poalele dealului. Toţi am crezut că s-au prăpădit, zise ea şi fiorul ei i se transmise de-a lungul braţului. Ar fi fost îngrozitor. Sunt aşa de fericiţi!

— Ei, Ned nu-i un cârmaci prea grozav. Eu cred că te-aş putea duce până-n vale întreagă şi nevătămată, răspunse Ethan cu dispreţ.

Îşi dădea seama că „face pe grozavul”, întocmai ca Denis Eady, dar bucuria îl cam ameţise şi felul în care ea spusese: „Sunt aşa de fericiţi!” îi sunase mai deosebit, de parcă ar fi vorbit despre ei doi.

— Ulmul este într-adevăr periculos, ar trebui tăiat, insistă ea.

— Ţi-ar fi teamă de el dacă ai fi cu mine?

— Ţi-am mai spus că nu-s din cele fricoase, răspunse Mattie scurt, cu indiferenţă, apoi porni brusc, cu pas grăbit.

Asemenea toane erau izvorul fericirii şi durerii lui Ethan. Meandrele gândurilor ei erau la fel de imprevizibile ca ţâşnirea unei păsări dintre ramuri. Faptul că el nu avea niciun drept să-şi arate sentimentele, şi astfel să ceară implicit exprimarea sentimentelor ei, îl făcea să acorde o importanţă uriaşă celor mai mici schimbări din privirea sau din glasul ei. Acum i se părea că îl înţelege şi se temea, iar peste o clipă era convins că nu-l înţelege, şi îl cuprindea mâhnirea. Toate presimţirile rele ale acestei seri îl copleşiră şi îl aduseră în pragul disperării. Nepăsarea ei îi părea şi mai cumplită după fericirea pe care o gustase văzându-l respins pe Denis Eady. Urcară în tăcere Dealul Şcolii şi mai departe, până ajunseră la poteca ce ducea spre joagăr. Atunci nevoia de a căpăta o certitudine deveni imperioasă.

— M-ai fi găsit imediat dacă nu te-ai fi întors să faci ultimul dans cu Denis Eady, îi reproşă el stângaci.

De câte ori rostea numele lui Denis, i se punea un nod în gât.

— Ei, Ethan, de unde era să ştiu că eşti acolo?!

— Probabil că totuşi e adevărat ce spune lumea, continuă el aspru, fără să-i răspundă.

Fata se opri brusc şi el simţi, în ciuda întunericului, că şi-a înălţat iute ochii spre el.

— Zău? Şi ce spune lumea?

— Că n-ar fi de mirare să pleci curând de la noi, răspunse el greoi, urmându-şi firul propriilor gânduri.

— I-auzi! Va să zică asta spune lumea! replică ea în batjocură. Apoi continuă pe un ton mai scăzut şi mai nesigur: Vrei să spui că... Zeena nu mai e mulţumită de mine?

Inconştient, braţele lor se desfăcuseră din strânsoare şi acum stăteau nemişcaţi, la oarecare distanţă, căutând fiecare chipul celuilalt în întuneric.

— Ştiu că nu-s chiar aşa de pricepută la treabă cum s-ar cuveni, continuă ea, în timp ce el îşi căuta cu disperare cuvintele. Sunt o mulţime de lucruri pe care o fată cu simbrie le-ar face mai bine ca mine... Nici n-am braţele prea puternice... Dar m-aş strădui, dacă mi-ar spune măcar o vorbă. Însă ea nu spune aproape nimic niciodată, ştii doar, şi uneori văd că nu-i mulţumită şi nu ştiu de ce. Apoi se întoarse spre el, cuprinsă de un val de revoltă: Ştii ce, tu ar trebui să-mi spui, Ethan Frome, chiar tu, dacă nu cumva şi tu vrei să mă vezi plecată!

Dacă vrea s-o vadă plecată! Învinuirea era ca un balsam pe rana lui dureroasă. Cerul încremenit păru că s-a deschis, ca să reverse asupra lui o ploaie binecuvântată. Din nou

îşi stoarse creierul în căutarea unor cuvinte pline de înţeles, şi din nou, trecându-şi braţul pe sub al ei, rosti doar:

— Să mergem.

Îşi reluară drumul în tăcere, la adăpostul brazilor care mărgineau poteca, într-un întuneric deplin, pătat doar de conturul joagărului lui Ethan; mai departe, trecând peste câmpuri, ieşiră la loc deschis, sub un cer ceva mai luminos. Dincolo de fâşia de brazi, ţinutul de câmpie se desfăşura înaintea lor, încremenit şi palid sub lumina stelelor. Uneori drumul trecea pe sub streaşina unui mal, alteori traversa cenuşiul transparent al unui pâlc de copaci desfrunziţi. Ici şi colo câte o fermă se ivea pe întinderea câmpiei, tăcută şi rece ca o piatră de mormânt. Noaptea era atât de liniştită, încât se auzea scârţâitul zăpezii îngheţate sub picioare. Câte o ramură se rupea sub povara de zăpadă, şi scrâşnetul ei răsuna ca o împuşcătură. O vulpe chemă dinspre pădure, şi Mattie se strânse mai aproape de Ethan şi iuţi pasul.

În cele din urmă brazii care mărgineau poarta lui Ethan se iviră în zare şi odată cu ei sentimentul că drumul lor luase sfârşit. Ethan prinse din nou glas:

— Deci, nu vrei să pleci de la noi, Matt?

Trebui să-şi plece capul, ca să poată prinde răspunsul ei şoptit:

— Dacă plec, unde să mă duc?

Întrebarea căzu ca o lovitură dureroasă pentru Ethan, dar tonul pe care fusese rostită îi umplu inima de bucurie. Uitase ce a vrut să spună, o strânse doar atât de aproape de el, încât simţi căldura trupului ei strecurându-i-se în vine.

— Nu plângi, Matt, nu-i aşa?

— Sigur că nu, suspină ea.

Intrară pe poartă, cotiră pe lângă movila întunecată, înconjurată de o îngrăditură scundă, în mijlocul căreia pietrele funerare ale familiei Frome răsăreau de sub zăpadă în poziţii ciudate. De-a lungul anilor ele fuseseră pentru Ethan o neîntreruptă dojană la adresa dorinţei sale de schimbare şi de evadare. Pe fiecare dintre ele i se părea că citeşte cuvintele: „Noi n-am plecat niciodată de aici. De ce-ai face-o tu?” De câte ori ieşea sau intra pe poartă, îl înfiora acelaşi gând: „Aici am să-mi duc zilele până o să fiu aşezat lângă ei.” Acum însă tot dorul lui de libertate se stinsese şi, când trecea pe lângă acest loc, îl cuprindea un sentiment plăcut de trăinicie şi statornicie.

— Cred că n-o să-ţi dăm drumul niciodată, Matt, şopti el, vrând parcă să-i atragă în complicitate şi pe cei morţi — îndrăgostiţi şi ei cândva — ca să-l ajute să o păstreze lângă el. Trecând pe lângă morminte, îşi spuse în gând: „O să trăim aici împreună toată viaţa, iar într-o zi ne vom odihni aici alături.”

Se lăsă furat de acest gând în timp ce urcau poteca spre casă. De câte ori se abandona în voia unor astfel de visuri, trăia cele mai fericite clipe. La jumătatea drumului Mattie se împiedică de ceva şi-l prinse de mâneca hainei ca să nu cadă. Un val de căldură îi inundă trupul, făcând ca visul să-i pară realitate. Pentru prima oară o cuprinse cu braţul şi ea nu-l îndepărtă. Restul drumului îl făcură plutind parcă pe creasta unui torent de primăvară.

Zeena se culca întotdeauna imediat după cină şi ferestrele fără obloane erau cufundate în întuneric. O tulpină de viţă uscată flutura la intrare, ca o eşarfă de doliu anunţând moartea cuiva, şi gândul prinse formă în mintea lui Ethan: „De-ar fi aici pentru Zeena...” Apoi, cu uimitoare claritate, îi apăru în faţa ochilor imaginea nevestei lui dormind în patul conjugal, cu gura uşor întredeschisă şi cu dinţii falşi aşezaţi într-un pahar pe noptieră.

Trecând printre tufele de agrişe îngheţate, ocoliră casa ca să ajungă la uşa din spate. Când ştia că se întorc târziu din sat, Zeena avea obiceiul să lase cheia sub preş. Ethan se opri în faţa uşii, ţinând-o pe Mattie strâns pe după umeri, cu capul încă plin de visuri şi, fără să ştie ce vrea să spună, rosti doar:

— Matt...

Ea se desfăcu din strânsoare fără un cuvânt, iar el se aplecă să caute cheia.

— Nu-i aici! spuse, îndreptându-şi spatele speriat.

Îşi încordară privirile, căutându-se în întuneric. Aşa ceva nu se mai întâmplase

niciodată.

— Poate c-a uitat, şopti Mattie tremurător, dar amândoi ştiau la fel de bine că Zeena nu ar fi uitat niciodată.

— O fi căzut în zăpadă, urmă Mattie, după ce o vreme stătuseră ascultând atent tăcerea nopţii.

— Atunci înseamnă că a împins-o cineva, răspunse Ethan pe acelaşi ton.

Un gând sălbatic îi răvăşea mintea: Dacă au intrat nişte hoţi... dacă...

Ascultă din nou, căci i se păruse că aude un zgomot îndepărtat în casă; apoi căută în buzunar un chibrit, îngenunche şi lumină atent crestele aspre de zăpadă de lângă prag.

Stătea încă în genunchi lângă uşă când, prin crăpătura despărţiturii de jos, în dreptul ochilor lui, zări o licărire slabă de lumină. Cine-o mai fi încă treaz în casa cufundată în beznă? Auzi paşi pe scări şi din nou gândul îl duse la hoţi. Apoi uşa se deschise şi în prag apăru nevasta lui.

Silueta înaltă şi colţuroasă se profila pe fundalul întunecat al bucătăriei, ţinând într-o mână lampa şi cu cealaltă strângând la pieptul uscat o broboadă matlasată.

Ridicată la nivelul bărbiei, lumina lămpii scotea la iveală gâtul brăzdat de zbârcituri şi încheietura groasă a mâinii care strângea broboada, deformând până la grotesc scobiturile şi proeminenţele chipului osos, înconjurat de o cunună de agrafe. Lui Ethan, care nu se dezmeticise încă din farmecul ceasului petrecut cu Mattie, tabloul îi apăru cu precizia ultimului vis de dinaintea deşteptării. Simţi că nu mai văzuse niciodată cum arată nevasta lui cu adevărat.

Fără un cuvânt, Zeena se trase în lături, iar Ethan şi Mattie păşiră în bucătăria îngheţată ca o pivniţă, venind din gerul uscat al nopţii.

— Cred că ai uitat că trebuie să venim, Zeena, spuse Ethan pe un ton glumeţ, scuturându-şi zăpada de pe cizme.

— Nu, dar m-am simţit aşa de rău că n-am putut să dorm.

Mattie se apropie desfăcându-şi şalurile, purtând pe buzele şi în obrajii ei tineri culoarea eşarfei vişinii.

— Îmi pare rău, Zeena! Vrei să-ţi pregătesc ceva?

— Nu, nimic, răspunse Zeena, întorcându-i spatele. Apoi, adresându-se soţului ei: Puteai să te scuturi de zăpadă afară.

Ieşi din bucătărie înaintea lor, se opri pe coridor şi ridică lampa deasupra capului, vrând parcă să le lumineze drumul pe scări.

Ethan se opri şi el o clipă, făcându-se că bâjbâie în căutarea cuierului unde îşi agăţa haina şi căciula. Pe palierul îngust de sus uşile celor două dormitoare stăteau faţă în faţă, dar în seara asta lui Ethan i se părea mai dezgustător ca oricând să intre în cameră împreună cu nevastă-sa, chiar sub ochii lui Mattie.

— Cred că n-am să vin încă la culcare, spuse el întorcându-se din nou spre bucătărie.

Zeena stătu în loc şi-l măsură cu privirea:

— Pentru numele lui Dumnezeu, ce-ai de gând să faci aici?

— Vreau să mă mai uit peste nişte socoteli.

Ea continua să-l privească stăruitor, în timp ce flacăra lămpii îi dezvăluia cu o cruzime microscopică fiecare zbârcitură a chipului.

— La ora asta? Cauţi boala cu lumânarea! Focul s-a stins de o groază de vreme.

Fără un cuvânt, el porni spre bucătărie. Ochii îi întâlniră o clipă ochii lui Mattie şi avu impresia că citeşte în ei un semnal de alarmă strecurat printre gene. În secunda următoare ea îşi plecă ochii şi o luă în sus pe scări, înaintea Zeenei.

— Ai dreptate, e un frig cumplit aici, încuviinţă Ethan.

Cu capul plecat, urcă scările sub privirea nevestei sale şi păşi în urma ei peste pragul dormitorului.

CAPITOLUL III

A doua zi Ethan se sculă devreme, căci avea de încărcat nişte cherestea la capătul lotului de pădure.

Dimineaţa de iarnă era limpede ca cristalul. Lumina răsăritului înflăcăra bolta senină, umbrele cenuşii întârziau încă ici şi colo la hotarul pădurii, iar pâlcuri îndepărtate de copaci pătau întinderea albă şi strălucitoare a câmpiei asemeni unor nori de fum.

În liniştea dimineţii, când vigoarea trupului său se încorda să înfrunte treburile zilei, când trăgea adânc în piept aerul tare de munte, Ethan avea simţământul că gândurile îi capătă cea mai mare limpezime. Nu schimbase nicio vorbă cu Zeena din clipa în care închisese în urma lor uşa odăii. Dintr-o sticlă cu medicament aflată pe un scaun lângă pat, ea îşi pusese câteva picături într-un pahar, le înghiţise, îşi înfăşurase capul într-o basma galbenă, iar apoi se culcase cu spatele la el. Ethan se dezbrăcase în grabă şi suflase în lumânare, ca să nu-i vadă chipul când se va întinde alături de ea. Stând aşa, o auzea pe Mattie cum umblă prin cealaltă încăpere, iar pe sub uşa dormitorului o dâră slabă de lumină se zărea dinspre camera ei. Rămase cu ochii ţintă la fâşia luminoasă până când aceasta dispăru. Atunci totul se cufundă într-un întuneric deplin şi numai respiraţia greoaie a Zeenei tulbura liniştea atotcuprinzătoare. Ethan simţea că avea de limpezit o mulţime de lucruri, dar mintea obosită şi trupul încordat nu puteau percepe decât o singură senzaţie: căldura umărului lui Mattie lângă al lui. De ce nu a sărutat-o când a ţinut-o atât de aproape? Cu câteva ceasuri mai înainte, nici nu şi-ar fi pus această întrebare. Cu câteva minute mai înainte, când erau singuri în faţa uşii, nici n-ar fi îndrăznit să se gândească la asta. Dar din clipa când i-a văzut buzele la lumina lămpii, a ştiut că-i aparţin.

Acum, în strălucirea dimineţii, chipul ei îi stăruia încă în faţa ochilor, contopit cu văpaia soarelui şi cu licărirea pură a zăpezii. Ce mult se schimbase Mattie de când venise la Starkfield! Îşi aminti ce mică şi ştearsă i se păruse în ziua când o întâmpinase la gară. Îşi aminti cum, în prima iarnă petrecută la ei, tremura de frig când vântul de miazănoapte zgâlţâia obloanele subţiri şi zăpada bătea cu furie în ferestrele şubrede.

Se gândise atunci că Mattie o să ajungă să urască frigul, izolarea şi viaţa aspră de aici, dar ea nu dăduse niciun semn de nemulţumire. Zeena era convinsă că fata va fi încântată de traiul la Starkfield, neavând unde să se ducă în altă parte, dar Ethan nu găsea punctul ei de vedere foarte convingător. În orice caz, Zeena însăşi nu-l aplica în propria ei viaţă.

Îi era milă de Mattie pentru că, într-un fel, necazurile o aduseseră în slujba lor. Mattie Silver era fiica unui văr al Zenobiei Frome, şi vărul acesta stârnise admiraţia şi invidia neamurilor sale coborând din zona dealurilor în Connecticut şi căsătorindu-se cu o fată din Stamford. Mai târziu, preluase drogheria prosperă a socrului său. Orin Silver era un om cu vederi largi, dar din păcate se sfârşise din viaţă prea curând ca să poată dovedi că scopul scuză mijloacele. Conturile lui au arătat numai care-i fuseseră mijloacele, căci ele erau de aşa natură încât a fost un adevărat noroc pentru soţia şi fiica lui că registrele au fost cercetate abia după impresionanta sa înmormântare. Soţia lui a murit în urma acestei descoperiri, iar Mattie, singură la douăzeci de ani, a rămas să-şi facă un rost în viaţă din cei cincizeci de dolari căpătaţi din vânzarea pianului. Pregătirea ei, deşi variată, era cât se poate de nepotrivită pentru o asemenea sarcină. Se pricepea să împodobească o pălărie, să facă dulciuri din melasă, să recite „Astă seară nu va bate clopotul” şi să cânte „Harpa pierdută” şi un potpuriu din „Carmen”. Când însă a încercat să se iniţieze în cunoştinţe de stenografie şi contabilitate, sănătatea ei a cedat, iar cele şase luni petrecute într-un mare magazin, stând în picioare la un galantar, nu au făcut decât să-i înrăutăţească starea. Rudele ei cele mai apropiate se lăsaseră ademenite să-şi investească economiile în afacerile tatălui ei. Totuşi, după moartea acestuia, ele şi-au făcut datoria creştinească de a răspunde răului cu bine, punând la dispoziţia fetei tot bagajul lor de sfaturi practice, dar era greu de presupus că vor adăuga acestora şi un suport material. Când doctorul i-a recomandat Zenobiei să-şi caute pe cineva care s-o ajute în gospodărie, rubedeniile au văzut o ocazie de a obţine o oarecare compensaţie de pe urma lui Mattie. Deşi avea unele îndoieli cu privire la priceperea fetei, Zenobia a fost ispitită de gândul că va fi liberă să o ocărască fără teama că ar putea să o piardă. Aşa a ajuns Mattie la Starkfield.

Zenobia avea un fel tăcut de a-şi arăta nemulţumirea, ceea ce nu înseamnă că era mai puţin pătrunzător. Pe tot parcursul primelor luni, Ethan a oscilat între dorinţa de a o vedea pe Mattie înfruntând-o pe Zeena, şi teama de urmările unei astfel de înfruntări. Treptat, atmosfera a devenit mai puţin apăsătoare. Zilele lungi de vară petrecute în aer curat i-au redat lui Mattie puterea şi supleţea, iar Zeena, având mai mult timp să se ocupe de multiplele ei suferinţe, a început să fie mai puţin atentă la greşelile fetei. În felul acesta Ethan, copleşit de grijile fermei sale cu pământ sterp şi ale joagărului nerentabil, putea cel puţin să-şi închipuie că în casa lui domneşte pacea.

Nici acum nu exista vreo dovadă clară că lucrurile ar sta altfel, dar începând din noaptea trecută, o ameninţare surdă părea că pluteşte deasupra orizontului. Ea izvora din tăcerea încăpăţânată a Zeenei, din avertismentul citit în privirea lui Mattie, din amintirea unor semne la fel de imperceptibile ca acelea care, în unele dimineţi perfect senine, îi spuneau că înainte de căderea nopţii va ploua.

Teama lui era atât de puternică încât, asemeni tuturor bărbaţilor, încercă să amâne certitudinea. Termină încărca-tul abia pe la vremea prânzului şi, cum cheresteaua trebuia livrată constructorului din Starkfield, Andrew Hale, i-a fost mai uşor lui Ethan să-l trimită pe Jotham Powell, simbriaşul său, înapoi la fermă pe jos şi să transporte el însuşi cheresteaua până în sat. Se căţărase pe buşteni şi se aşezase puţin într-o parte, foarte aproape de surii săi, când deodată, peste imaginea gâturilor lor asudate, se suprapuse amintirea privirii pe care i-o aruncase Mattie cu o seară înainte.

„Dacă se iveşte vreun necaz, e mai bine să fiu acolo”, îşi spuse oarecum nelămurit şi îi dădu poruncă lui Jotham să deshame caii şi să-i ducă înapoi în şopron.

Drumul spre casă, peste câmpia înzăpezită, a fost un adevărat calvar, iar când cei doi bărbaţi au intrat în bucătărie, Mattie tocmai lua cafeaua de pe foc şi Zeena stătea la masă. Ethan rămase surprins când dădu cu ochii de ea. Ţinuta ei obişnuită — rochia de stambă şi şalul tricotat — fusese înlocuită cu rochia ei cea mai bună de stofă cafenie; o bonetă înaltă şi ţeapănă (despre care Ethan putea spune cu precizie doar că o cumpărase cu cinci dolari de la magazinul cel mare din Bettsbridge) îi acoperea şuviţele de păr rar care mai păstrau încă urmele agrafelor. Lângă ea, pe podea, se găsea vechea lui valiză şi o cutie de pălării învelită în ziare.

— Ei, dar unde pleci, Zeena? întrebă el.

— Junghiurile s-au înteţit aşa de rău, că mă duc la Bettsbridge să stau o noapte la mătuşa Martha Pierce, ca să merg la doctorul cel nou, răspunse ea pe un ton obişnuit, de parcă ar fi vorbit despre un drum până în cămară ca să vadă cum stă cu proviziile, sau până în pod ca să-şi arunce o privire peste scoarţe.

Deşi avea obiceiuri sedentare, asemenea plecări surprinzătoare nu erau chiar fără precedent în viaţa Zeenei. De vreo două sau trei ori îşi mai făcuse ea bagajul pe neaşteptate şi o pornise la Bettsbridge, sau chiar la Springfield, ca să consulte vreun doctor nou. Bărbatul ei ajunsese să fie de-a dreptul îngrozit de aceste expediţii, din cauza preţului lor. Zeena se întorcea întotdeauna încărcată de leacuri costisitoare, iar ultima ei vizită la Springfield fusese încununată de plata a douăzeci de dolari pentru o baterie electrică, a cărei întrebuinţare nu reuşise însă niciodată să o priceapă. Totuşi, pentru moment, sentimentul lui de uşurare a fost aşa de puternic, încât excludea orice alt sentiment. Acum nu se mai îndoia că Zeena spusese adevărul ieri seară când se plânsese că n-a putut dormi pentru că s-a simţit prea rău. Hotărârea bruscă de a cere sfatul unui doctor arăta că preocuparea ei dintâi era, ca întotdeauna, starea propriei ei sănătăţi.

Nevasta continuă pe un ton plângăreţ, ca şi cum cineva s-ar fi opus planului ei:

— Dacă eşti prea ocupat cu încărcatul, poate-l laşi pe Jotham Powell să mă ducă cu murgul, ca s-ajung la timp să prind trenul la Flats.

Bărbatul ei nici nu o auzea. În lunile de iarnă nu circula diligenta de la Starkfield la Bettsbridge, iar trenurile care se opreau la Corbury Flats veneau rar şi la intervale neregulate. Făcându-şi un calcul rapid, Ethan îşi dădu seama că Zeena nu avea cum să se întoarcă la fermă mai înainte de seara următoare.

— Dacă ştiam că nu vrei să-l laşi pe Jotham Powell să mă ducă..., urmă ea, ca şi cum

tăcerea lui ar fi însemnat un refuz.

Când era pe picior de plecare, devenea neobişnuit de vorbăreaţă.

— Un lucru ştiu sigur, spuse, că nu mai pot s-o duc aşa. Durerile mi-au coborât până la glezne, şi îmi vine să pornesc pe jos până la Starkfield şi să-l rog pe Michael Eady să mă lase să merg până la Flats cu căruţa lui care încarcă marfă venită cu trenul. O să am de aşteptat două ore la gară, dar mai bine o să fac aşa, măcar că-i un frig cumplit, decât să-mi spui...

— Bineînţeles că o să te ducă Jotham, răspunse Ethan, dezmeticindu-se în sfârşit.

Îşi dădu seama deodată că, în timp ce vorbea cu Zeena, se uita la Mattie şi făcu un efort să îşi întoarcă ochii spre nevastă-sa. Cum ea stătea cu faţa spre fereastă, lumina palidă reflectată de nămeţii de zăpadă îi arăta chipul mai supt şi mai ofilit ca oricând, accentuând totodată cele trei cute paralele între ureche şi pomeţii obrazului şi adâncind ridurile care coborau de la nasul ascuţit până la colţurile gurii. Deşi era numai cu şapte ani mai mare decât Ethan, care avea douăzeci şi opt de ani, Zeena era o femeie bătrână.

Ethan încercă să spună ceva potrivit momentului, dar mintea îi era preocupată de un singur gând: pentru prima oară de când Mattie venise să stea la ei, Zeena avea să fie plecată o noapte. Se întreba dacă şi fata se gândea la acelaşi lucru...

Îşi dădea seama că Zeena se întreabă în sinea ei de ce nu se oferă să o ducă el până la Flats şi nu-l trimite pe Jotham Powell cu cheresteaua la Starkfield, dar în primul moment nu-i veni în minte niciun pretext, aşa că spuse:

— Te-aş duce eu, dar am de luat nişte bani pentru cherestea.

Regretă aceste cuvinte de îndată ce le spuse, nu numai pentru că nu erau adevărate — căci nu avea nicio şansă să primească bani de la Hale — ci şi pentru că ştia din experienţă cât de imprudent era să-i dea de înţeles Zeenei că are bani tocmai în ajunul uneia din expediţiile ei cu scopuri terapeutice. Totuşi, în clipa aceea, singura lui dorinţă era să scape de călătoria lungă alături de ea în ritmul lent al murgului, care nu ştia să meargă decât la pas.

Zeena nu răspunse, părând că nici nu auzise cuvintele lui. Împinse farfuria într-o parte şi luă o înghiţitură dintr-un borcan aflat pe masă, lângă ea.

— N-am avut niciun folos de pe urma doctoriei ăsteia, dar măcar s-o beau toată, spuse. Apoi, împingând borcanul gol spre Mattie, adăugă: Dacă poţi să-i scoţi mirosul, e bun de murături.

CAPITOLUL IV

Îndată după plecarea Zeenei, Ethan îşi luă din cuier haina şi căciula. Mattie spăla vasele, îngânând o melodie de dans cântată cu o seară înainte. El îi spuse doar:

— Rămâi cu bine, Matt.

Şi ea îi răspunse veselă:

— Cu bine, Ethan.

Şi asta a fost tot.

Bucătăria era caldă şi luminoasă. Soarele pătrundea pieziş prin fereastra dinspre sud, învăluind silueta fetei, pisica adormită pe un scaun, muşcatele aduse de afară, unde Ethan le plantase în timpul verii ,,ca să facă o grădină” pentru Mattie. Lui Ethan i-ar fi plăcut să mai întârzie şi să o privească cum spală vasele, cum face ordine şi se aşează apoi la cusut. Dar şi mai mult îşi dorea să termine încărcatul şi să ajungă înapoi la fermă înainte de căderea nopţii.

Tot drumul până în sat s-a gândit cum o să se întoarcă la Mattie. Acum bucătăria avea un aer mohorât, căci îşi pierduse înfăţişarea cochetă şi strălucitoare din vremea copilăriei lui, dar era uimitor cât de plăcută devenise dintr-o dată prin simpla absenţă a Zeenei. Îşi închipuia cum va fi diseară, când vor sta amândoi acolo, după cină. Pentru prima dată vor fi singuri acasă şi vor şedea de o parte şi de cealaltă a sobei, ca doi soţi, el numai în ciorapi fumându-şi pipa, ea vorbind în felul ei obişnuit, care avea pentru el o permanentă noutate,

de parcă o auzea pentru prima oară.

Căldura tabloului şi uşurarea că teama de o eventuală discuţie cu Zeena fusese neîntemeiată îi dădeau un sentiment de alinare şi o bună dispoziţie spontană, aşa încât, deşi tăcut de felul lui, se trezi fluierând şi cântând în gura mare în timp ce străbătea câmpia înzăpezită. Exista în el o scânteie înăbuşită de sociabilitate, pe care iernile lungi din Starkfield nu reuşiseră să o stingă cu totul. Fiind din fire grav şi închis, admira veselia şi nesocotinţa altora, iar comunicarea caldă între oameni îl bucura până în adâncul sufletului. În Worcester, deşi era cunoscut ca un băiat retras, pe care nu puteai conta la o petrecere, trăia clipe de adevărată fericire când colegii îl băteau pe spate şi îl strigau ,,bătrâne Ethe" sau „bătrâne urs", iar lipsa acestor familiarităţi făcuse ca întoarcerea la Starkfield să-i pară şi mai grea.

Aici tăcerea se adâncise în jurul lui de la an la an. După accidentul tatălui său, Ethan rămăsese să ducă singur greutătile fermei şi ale joagărului, aşa că nu avea timp de pierdut la vorbă în sat. Când s-a îmbolnăvit maică-sa, singurătatea de acasă a devenit mai apăsătoare decât cea care-l învăluia în mijlocul câmpiei. În tinereţe mama lui fusese vorbăreaţă, dar după ce o copleşise „necazul", rareori i se mai auzea glasul prin casă, deşi nu-şi pierduse cu adevărat capacitatea de a vorbi. În serile lungi de iarnă se întâmpla ca fiul ei, cuprins de disperare, să o întrebe de ce nu „spune ceva". Atunci bătrâna ridica un deget şi răspundea: „Pentru că ascult." Alteori, noaptea, când furtuna dădea târcoale casei, dacă el deschidea vorba, mamă-sa se plângea: „Cei de afară vorbesc aşa de tare, că nu te aud."

Abia când s-a apropiat de ultima fază a bolii şi când verişoara lui, Zenobia Pierce, a venit din valea învecinată ca să o îngrijească, a răsunat din nou glas omenesc în casă. Vorba ei era ca o muzică pentru urechile lui Ethan, deprinse cu tăcerea de moarte a unei singurătăţi atât de îndelungate. Simţea că ar fi ajuns întocmai ca mamă-sa, dacă sunetul altei voci nu ar fi venit să-i redea siguranţa. Zeena păru să înţeleagă dintr-o privire starea în care se afla. Râdea de el văzând că nu se pricepe deloc să îngrijească de un bolnav şi-i spunea „să plece imediat" şi să o lase în pace să-şi vadă de treabă. Însuşi faptul că-i asculta ordinele, că se simţea din nou liber să se ocupe de treburile lui şi să vorbească cu alţi oameni îl ajută să-şi regăsească echilibrul şi spori sentimentul a ceea ce îi datora. Îndemânarea ei îl uimea şi îl făcea să se simtă stângaci. Fata părea să cunoască din instinct toată priceperea în ale gospodăriei, pe care el nu reuşise să o dobândească în îndelungata sa ucenicie. Când a venit sfârşitul, a trebuit să-i spună ea să se urnească din loc şi să cheme antreprenorul, şi i s-a părut de-a dreptul caraghios că Ethan nu se gândise cui să-i lase hainele maică-si şi maşina de cusut. După înmormântare, văzând că ea se pregăteşte de plecare, l-a cuprins o teamă nebună la gândul că ar putea rămâne iarăşi singur la fermă; şi, mai înainte de a-şi da seama ce face, i-a cerut să rămână acolo, cu el. De atunci se gândise adesea că nimic din toate acestea nu s-ar fi întâmplat dacă mama lui ar fi murit primăvara, şi nu iarna...

Când s-au căsătorit, s-au înţeles că, de îndată ce vor putea pune la punct unele greutăţi rezultate de pe urma bolii prelungite a doamnei Frome, vor vinde ferma şi joagărul şi îşi vor încerca norocul într-un oraş mare. Dragostea pentru natură a lui Ethan nu cuprindea şi interesul pentru munca agricolă. Totdeauna îşi dorise să fie inginer, să locuiască la oraş, acolo unde se puteau găsi biblioteci mari şi conferinţe şi oameni „care se ocupă de ceva." Fap-tul că în perioada studiilor găsise o slujbă uşoară de tehnician îi sporea încrederea în forţele lui şi totodată dorinţa de a vedea lumea. Era sigur că, alături de o nevastă „isteaţă" cum era Zeena, va reuşi să-şi găsească curând un loc potrivit.

Satul natal al Zeenei era puţin mai mare decât Starkfield şi aşezat ceva mai aproape de calea ferată, iar ea îl făcuse să înţeleagă încă de la început că viaţa la o fermă izolată nu era deloc idealul către care aspira când se va mărita. Dar cumpărătorii nu prea se iveau şi, tot aşteptându-i, Ethan descoperi că Zeena nu se lăsa uşor transplantată. Ea găsea nimerit să-i dispreţuiască pe cei din Starkfield, dar nu ar fi acceptat să trăiască printre oameni care ar fi privit-o cu dispreţ. Nici chiar Bettsbridge sau Shadd's Fall nu i-ar fi acordat atenţia cuvenită, iar într-un oraş mai mare, cum visa Ethan, şi-ar fi pierdut cu totul identitatea. Şi

nu trecu decât un an de la căsătoria lor, când îşi descoperi „beteşugul” care o făcu cunoscută chiar printre membrii unei comunităţi umane care nu ducea lipsă de bolnavi. Când Zeena venise să o îngrijească pe mama lui, Ethan avusese impresia că verişoara lui este însăşi personificarea robusteţii, dar cu timpul înţelese că priceperea ei fusese dobândită printr-o observare minuţioasă a propriilor ei suferinţe.

Apoi a devenit şi ea tăcută. Era poate efectul inevitabil al vieţii la fermă, sau poate, aşa cum Zeena se plângea adeseori, schimbarea se datora faptului că Ethan „nu asculta niciodată”. Învinuirea nu era întru totul neîntemeiată. Când vorbea, nevastă-sa nu făcea altceva decât să se plângă, şi se plângea de lucruri care nu stăteau în puterea lui să le îndrepte. Încercând să se stăpânească şi să nu-i dea un răspuns tăios, Ethan îşi făcuse obiceiul să nu-i răspundă deloc, iar mai târziu, începuse să se gândească la alte lucruri în timp ce ea vorbea. Totuşi, în ultima vreme, având motive mai serioase să o studieze îndeaproape, tăcerea ei începuse să-l îngrijoreze. Îşi amintea de tăcerea mamei lui şi se întreba dacă nu cumva şi Zeena începuse să „o ia razna”. Ştia că aşa se întâmplă cu multe femei. Încă de când avea grijă de mama lui, Zeena, care cunoştea pe dinafară fişa medicală a întregului ţinut, îi prezentase nenumărate cazuri asemănătoare. El, la rândul lui, auzise că în unele ferme singuratice din apropiere lâncezea câte o fiinţă rătăcită, sau că în alte locuri asemenea făpturi îşi găsiseră un sfârşit tragic şi neaşteptat. Uneori, privind chipul întunecat al Zeenei, era cutremurat de presimţirea unei astfel de nenorociri. Alteori tăcerea ei părea o mască pe care şi-o pusese anume pentru a ascunde intenţii nedescifrate, concluzii misterioase descoperite prin bănuieli şi resentimente greu de pătruns. Cea de a doua presupunere îl tulbură mai tare decât prima — era gândul care-i venise în minte cu o seară înainte, stând în uşa bucătăriei.

Acum plecarea ei la Bettsbridge îl liniştise din nou, şi toate gândurile i se îndreptau spre seara pe care urma să o petreacă împreună cu Mattie. Un singur lucru îl supăra: faptul că-i spusese Zeenei că avea să primească bani pe cherestea. Ştia aşa de bine care vor fi urmările acestei greşeli, încât se hotărî, cu o oarecare reţinere, să-i ceară lui Andrew Hale un mic avans pentru marfă.

Când Ethan intra în curtea lui Hale, constructorul tocmai se dădea jos din sanie.

— Salut, Ethan, vii tocmai la timp, îi spuse acesta.

Andrew Hale era un bărbat roşcovan, cu o mustaţă mare şi căruntă; bărbia dublă şi nerasă nu era stăvilită nici măcar de un guler, dar cămaşa de un alb strălucitor era totdeauna încheiată cu un buton cu diamant. Era o dovadă de bunăstare înşelătoare căci, în ciuda faptului că afacerile îi mergeau destul de bine, se ştia că purtarea lui uşuratică şi nevoile familiei destul de numeroase îl făceau să rămână adesea „mai în urmă”, cum se spunea la Starkfield. Era prieten vechi cu familia lui Ethan, iar casa lui era una din puţinele în care Zeena accepta să meargă uneori, atrasă de faptul că în tinereţe doamna Hale se ocupase cu „doftoriceala” mai mult decât oricare altă femeie din Starkfield, fiind încă recunoscută drept o autoritate în materie de simptome şi leacuri.

Hale se apropie de suri şi le mângâie coapsele asudate.

— Ehei, îi ţii ca pe nişte păpuşi, spuse el.

Ethan se apucă să descarce buştenii, iar după ce termină împinse uşa lustruită a şopronului pe care constructorul îl folosea ca birou. Hale stătea jos, cu picioarele proptite de sobă şi cu spatele sprijinit de biroul ponosit, acoperit cu hârtii: locul, ca şi omul, era cald, plăcut şi neîngrijit.

— Ia loc şi dezmorţeşte-te, îl invită Hale.

Ethan nu ştia cum să înceapă, dar în cele din urmă reuşi să-şi formuleze rugămintea de a căpăta un avans de cincizeci de dolari. Sub ascuţişul privirii pline de uimire a lui Hale, lui Ethan îi năvăli sângele în obraji. Constructorul avea obiceiul să plătească la interval de trei luni şi nu exista între ei niciun fel de înţelegere privitoare la plata pe loc.

Ethan ştia că, dacă ar fi invocat un motiv urgent, Hale poate ar fi făcut o excepţie şi i-ar fi plătit, dar mândria şi prudenţa instinctivă l-au împiedicat să recurgă la un asemenea argument. După moartea tatălui său, avusese nevoie de timp îndelungat ca să revină la

linia de plutire şi nu vroia ca Andrew Hale, sau vreun alt locuitor din Starkfield, să-şi închipuie că e din nou la strâmtoare. Mai mult decât atât, îi era silă de minciună; dacă vroia banii, îi vroia şi gata, şi nu era treaba nimănui să întrebe de ce. Tocmai de aceea îşi făcu cererea cu stângăcia omului mândru, care nu vrea să recunoască nici măcar faţă de sine însuşi că se umileşte. Răspunsul lui Hale nu-l miră prea mult.

Constructorul îl refuză cu zâmbetul pe buze, aşa cum făcea totul şi abordă chestiunea ca pe o glumă, întrebându-l pe Ethan dacă are de gând să-şi cumpere un pian cu coadă sau să adauge o „cupolă” casei; pentru cea de a doua alternativă, îşi oferi serviciile gratuit.

Abilitatea lui Ethan se epuiză curând şi, după o tăcere stânjenitoare, îşi luă rămas bun de la Hale şi deschise uşa biroului. Pe când ieşea, constructorul îi strigă pe neaşteptate:

— Ascultă, nu cumva eşti la strâmtoare?

— Absolut deloc, replică prompt mândria lui Ethan, mai înainte ca raţiunea să poată interveni.

— Mă bucur, pentru că eu sunt, într-un fel. De fapt, chiar aveam de gând să te rog să-mi acorzi o păsuire la plată. În primul rând, afacerile nu merg prea grozav şi, în al doilea rând, m-am apucat să ridic o casă pentru Ned şi Ruth, când s-or căsători. O fac din toată inima, dar mă cam costă.

Privirea lui căuta înţelegere în ochii lui Ethan.

— Tinerilor le plac lucrurile frumoase. Ştii şi tu foarte bine, că doar nu-i prea mult timp de când ţi-ai dichisit casa pentru Zeena.

Ethan îşi lăsă caii în grajdul lui Hale şi îşi văzu de alte treburi prin sat. Pe drum îi răsunau încă în urechi ultimele cuvinte ale constructorului şi se gândea cu mâhnire că cei şapte ani petrecuţi cu Zeena le păreau celor din Starkfield „nu prea mult timp”.

După-amiaza era pe sfârşite, ici şi colo câte o fereastră luminată smălţuia amurgul rece şi cenuşiu, intensificând albul zăpezii. Frigul ascuţit alungase în casă toţi locuitorii, aşa încât Ethan stăpânea singur toată întinderea străzii. Deodată auzi clinchetul vesel al unor clopoţei şi o sanie trasă de un cal nestrunit trecu repede pe lângă el. Ethan recunoscu mânzul bălţat al lui Michael Eady. Din sanie, tânărul Denis, purtând o căciulă nouă de blană, se aplecă, îi făcu semn cu mâna, îi aruncă un salut grăbit: „Noroc, Ethe!”, şi îşi văzu de drum.

Sania se îndrepta spre ferma Frome; inima lui Ethan se strânse, ascultând zvonul clopoţeilor care se stingea. Ce putea fi mai firesc decât faptul că Denis Eady auzise de plecarea Zeenei la Bettsbridge şi, profitând de ocazie, se ducea să petreacă un ceas cu Mattie? Ethan însuşi se ruşină de furtuna de gelozie care îi cuprinse sufletul. Faptul că gândurile lui erau atât de violente era de-a dreptul înjositor pentru fată.

Se îndreptă spre colţul bisericii şi se opri între molizii lui Varnum, acolo unde stătuse împreună cu ea cu o seară înainte. Păşind în adăpostul lor, zări în faţa lui o formă nedefinită care se rupse în două pentru o clipă, se uni din nou, şi Ethan prinse un zgomot uşor urmat de o exclamaţie care-i arătă că fusese descoperit. Din nou cele două umbre se despărţiră, poarta lui Varnum se trânti înghiţind una din ele, în timp ce cealaltă se depărtă în grabă. Ethan zâmbi văzând panica pe care o crease căci îi surprinsese pe Ruth Varnum şi Ned Hale tocmai când se sărutau. La urma urmei, cine se sinchisea de asta? Toată lumea din Starkfield ştia că sunt logodiţi. Lui Ethan îi făcea plăcere faptul că îi găsise pe aceşti îndrăgostiţi chiar în locul unde el şi Mattie stătuseră cu sufletele pline de dor; dar se gândi cu mâhnire că cei doi nu erau obligaţi să-şi ascundă fericirea.

Scoase caii din grajdul lui Hale şi îşi începu urcuşul lung către casă. Frigul se muiase, iar cerul încărcat şi pufos ameninţa cu ninsoare pentru ziua următoare. Ici şi colo câte o stea licărea printre nori, dezvăluind în depărtare un ocean adânc şi albastru. Într-un ceas sau două luna va păşi peste hotarul cerului de dincolo de fermă, va tivi cu argint norii, pentru ca apoi să dispară înghiţită de ei. O linişte de moarte plutea deasupra câmpului, ca şi cum, scăpat din gheara de fier a gerului, se întindea şi el în somnul lung şi rece de iarnă.

Ethan îşi încorda auzul, căutând să prindă clinchet de clopoţei, dar niciun sunet nu tulbura liniştea drumului. Când se apropie de fermă, zări prin perdeaua ramurilor de brad

o lumină licărind sus, în casă, şi-şi spuse: ,,E în camera ei. Se pregăteşte pentru cină”. Atunci îşi aminti cum, în seara sosirii ei, Mattie coborâse la cină cu părul pieptănat proaspăt şi cu o panglică legată în jurul gâtului, şi cum Zeena o măsurase cu o privire plină de sarcasm.

Trecând pe lângă movila cu morminte, întoarse capul spre una din cele mai vechi pietre care îl tulburase încă din copilărie, pentru că pe ea sta scris chiar numele lui:

SFINŢITĂ ÎN AMINTIREA LUI
ETHAN FROME ŞI A SOŢIEI LUI,ENDURANCE,
CARE AU VIEŢUIT ÎMPREUNĂ ÎN PACE TIMP DE CINCIZECI DE ANI

Altădată credea că cincizeci de ani petrecuţi împreună înseamnă o veşnicie, dar acum i se părea că ar putea trece ca o clipă. Apoi se întrebă, cu o nuanţă de ironie, dacă aceleaşi cuvinte vor fi scrise pe piatră când va veni rândul lui şi al Zeenei.

Deschise uşa grajdului şi-şi încordă privirea încercând să străpungă întunericul, temându-se totodată că va descoperi acolo, alături de murgul lui, mânzul bălţat al lui Denis Eady. Dar calul bătrân stătea singur, ronţăindu-şi hrana cu fălcile ştirbe; Ethan începu să fluiere vesel în timp ce pregătea surii pentru noapte şi le aşeza un braţ de ovăz în jgheaburi. Ethan nu avea voce, dar pe când încuia uşa grajdului şi se grăbea spre casă, de pe buze îi zburau frânturi de melodii aspre. Ajuns la uşa bucătăriei, apăsă pe clanţă, însă uşa nu se deschise.

Surprins să găsească uşa încuiată, Ethan smuci violent de clanţă. Apoi îşi dădu seama că Mattie e singură şi că e firesc să se baricadeze la căderea nopţii. Stătu nemişcat în întuneric, aşteptând să îi audă paşii. Cum nu se auzea nimic, deşi asculta cu toată atenţia, în cele din urmă strigă: „Hei, Matt!” şi glasul lui vibra de bucurie.

Nu îi răspunse decât tăcerea, dar după câteva clipe auzi zgomot pe scări şi o rază de lumină licări prin crăpătura uşii, întocmai ca în noaptea trecută. Întâmplările serii anterioare îi reveneau în minte cu atâta precizie, încât, când cheia se răsuci în broască, aproape că se aştepta să apară în prag nevastă-sa. Dar uşa se deschise şi îl întâmpină Mattie.

Fata se oprise în prag, întocmai ca Zeena, profilată pe fundalul întunecat al bucătăriei; ţinea lampa în mână la aceeaşi înălţime şi razele ei scoteau la iveală, cu aceeaşi precizie, gâtul tânăr şi zvelt şi încheietura brună şi delicată a mâinii ca de copil. Bătând în sus, lumina aşeza sclipiri jucăuşe pe buzele ei şi îi contura ochii cu o umbră catifelată, sporind albeaţa frunţii de deasupra sprâncenelor.

Purta rochia ei obişnuită de pânză cafenie, nu avea nimic la gât, dar prin păr îşi trecuse o pangligă roşie îngustă. Această podoabă specială îi dădea o strălucire cu totul nouă. Făptura ei îi păru lui Ethan mai înaltă, mai plină, mai femeie în forme şi mişcări. Zâmbindu-i tăcut, ea păşi în lături şi îi făcu loc să intre, apoi se îndepărtă cu mersul moale şi unduitor. Puse lampa pe masă şi el observă că totul era pregătit cu grijă pentru cină: gogoşi proaspete, compot de afine şi murăturile lui preferate, într-un castronaş de un roşu aprins. Focul strălucea vesel în cămin şi pisica se întinsese în apropiere, pândind masa cu ochi somnoroşi.

Ethan simţi că se înăbuşă de atâta bine. Ieşi pe coridor, îşi agăţă haina în cui îşi scoase cizmele ude. Când se întoarse găsi ceainicul pus pe masă, iar pisica se alinta mângâietor la picioarele lui Mattie.

— Of, pisicuţo, era să te calc! exclamă ea, şi veselia îi scânteia în ochi.

Inima lui Ethan se strânse din nou, cuprinsă de un val de gelozie. Oare venirea lui adusese această expresie de fericire pe chipul ei?

— Ia spune, Matt, ai avut vreun oaspete? întrebă el în timp ce se apleca nepăsător să controleze uşiţa sobei.

— Da, unul, răspunse ea râzând, iar el simţi că i se face negru înaintea ochilor.

— Cine? o întrebă, îndreptându-se şi aruncându-i o privire piezişă pe sub gene.

În ochii ei se aprinse un zâmbet maliţios.

— Jotham Powell. A trecut pe-aici la întoarcere şi m-a rugat să-i dau un strop de cafea înainte de a porni spre casă.

Întunericul se risipi şi lumina inundă din nou sufletul lui Ethan.

— Numai atât? Şi i-ai dat, nu-i aşa?

Apoi după o pauză, găsi de cuviinţă să adauge:

— Sper că Zeena a ajuns cu bine la gară la Flats.

— A, da, au avut timp berechet.

Numele căzu între ei ca o pală de vânt rece; stătură o clipă în loc privindu-se pieziş, apoi Mattie spuse cu sfială:

— Cred că e timpul să mâncăm.

Aduseră scaunele lângă masă, iar pisica sări nepoftită între ei, pe scaunul gol al Zeenei.

— Of, pisicuţo! exclamă Mattie, şi-i pufni râsul pe amândoi.

Cu câteva clipe mai devreme Ethan simţea că are un chef de vorbă grozav, dar acum îşi dădu seama că numele Zeenei îl amuţise. La rândul ei, Mattie parcă se molipsise de stinghereala lui şi îşi sorbea ceaiul cu ochii plecaţi, în timp ce el se străduia să arate o poftă neobişnuită de gogoşi şi murături dulci. După ce căutase zadarnic cuvintele potrivite cu care să înceapă, Ethan luă o înghiţitură zdravănă de ceai şi rosti:

— După cum se vede, o să ningă iar.

Ea încercă să pară interesată.

— Crezi? S-ar putea ca Zeena să nu se poată întoarce?

De îndată ce rosti întrebarea, obrajii i se făcură ca focul şi puse jos ceaşca pe care tocmai o ridicase. Ethan întinse mâna să mai ia nişte murături.

— Nu se ştie niciodată. La vremea asta ninge mult spre Flats.

Numele Zeenei îl intimidă din nou, simţind de parcă ea se afla în cameră, între ei.

— Vai, pisicuţo, tare mai eşti lacomă, exclamă deodată Mattie.

Nebăgată în seamă, pisica se furişase de pe locul Zeenei pe masă şi acum se strecura hoţeşte spre cana cu lapte aşezată pe masă. Cei doi se întinseră în aceeaşi clipă, şi mâinile lor se întâlniră pe mânerul cănii; mâna lui Ethan cuprinse mâna ei şi întârzie o clipă prea mult. Profitând de acest moment de ezitare, pisica vru să bată în retragere şi, în drum, dădu peste castronaşul cu murături care căzu jos, spărgându-se.

Într-o clipă Mattie sări de pe scaun şi îngenunche pe podea lângă cioburi.

— Vai, Ethan, Ethan, s-a făcut ţăndări! Ce-o să spună Zeena?

Dar el nu-şi pierdu curajul:

— Ce-o avea de zis să-i zică pisicii, răspunse el râzând şi îngenunche alături de Mattie ca să adune murăturile.

Ea însă continuă, privindu-l cu ochii plini de spaimă:

— Zeena nu-l folosea niciodată, nici măcar când avea musafiri. A trebuit să mă sui pe scară ca să-l iau din dulăpiorul de porţelanuri, de pe raftul de sus, acolo unde-şi ţine ea lucrurile cele mai bune. Bineînţeles că o să mă-ntrebe ce-am căutat să-l dau jos.

Problema era cât se poate de serioasă şi Ethan trebui să-şi pună în joc toată hotărârea de care era în stare:

— N-o să afle nimic dacă nu-i spui tu, iar eu o să cumpăr mâine altul la fel. De unde era? Mă duc şi până la Shadd’s Falls dacă e nevoie.

— Vai, nici acolo n-ai să găseşti. Era un cadou de nuntă, nu ţii minte, de la mătuşa Zeenei din Philadelphia, cea care s-a măritat cu un pastor. De-aia nu-l folosea. Oh, Doamne, Ethan, ce-am să mă fac?

Începu să plângă, iar Ethan simţea cum fiecare lacrimă era o picătură de plumb topit care cădea peste el.

— Nu plânge, Matt, te rog, te rog! o imploră.

Ea se ridică şi puse cioburile pe dulapul de bucătărie, iar el o urmă neputincios, cu sentimentul că are în faţa ochilor chiar cioburile acestei seri.

— Haide, dă-le-ncoace, rosti cu glas autoritar.

Ea se supuse instinctiv tonului lui şi se dădu la o parte.

— Ce vrei să faci, Ethan?

Fără să răspundă, el adună cioburile în palma lui mare şi ieşi cu ele pe coridor. Aprinse un capăt de lumânare, deschise dulăpiorul cu porţelanuri şi, întinzându-se până la raftul de sus, potrivi bucăţile cu atâta grijă, încât era imposibil să-ţi dai seama de jos că vasul e spart. Dacă o să le lipească mâine dimineaţă, s-ar putea ca nevastă-sa să nu bage de seamă ce s-a întâmplat nici peste câteva luni, iar între timp poate că o să găsească totuşi un vas identic la Shadd's Falls. După ce se convinse că nu era nicio primejdie ca paguba să fie descoperită curând, se întoarse în bucătărie cu inima ceva mai uşoară şi o găsi pe Mattie strângând necăjită ultimele resturi de murături de pe podea.

— E-n regulă, Matt, vino şi termină-ţi masa, îi spuse poruncitor.

Complet liniştită, ea îi răspunse cu o privire radioasă, strecurată printre genele grele de lacrimi, iar sufletul lui se umplu de mândrie văzând că glasul lui avea puterea s-o aline. Nici măcar nu-l întrebase ce-a făcut. Nu mai gustase niciodată acest sentiment ameţitor al puterii — în afară doar de zilele când cobora pe panta abruptă a muntelui împingând la vale un buştean uriaş.

CAPITOLUL V

Îşi terminară cina, şi pe când Mattie se apucă să strângă masa, Ethan ieşi să dea un ultim ocol casei şi să arunce o privire la grajdul de vite. Pământul întunecat gemea sub apăsarea unui cer încărcat, iar tăcerea era atât de adâncă, încât uneori se auzea câte o bucată de zăpadă căzând de pe ramurile copacilor, undeva departe, la capătul lotului de pădure.

Când Ethan se întoarse în bucătărie, Mattie îi pregătise scaunul în apropierea sobei, iar ea îşi luase locul lângă lampă, cu lucrul în mână. Totul era aşa cum îşi închipuise el în cursul dimineţii. Se aşeză, îşi scoase pipa din buzunar şi îşi întinse picioarele spre căldura focului. Îl ajunse oboseala unei zile întregi de muncă în aer liber şi îl cuprinse o moleşeală plăcută, însoţită de sentimentul că se află într-o lume stăpânită doar de căldură şi de armonie, unde timpul nu mai are nicio putere. Singura lui nemulţumire era că, din locul unde se afla, nu putea să o vadă pe Mattie, dar îi venea greu să-şi schimbe poziţia, aşa că după un timp îi spuse:

— Vino şi şezi lângă sobă.

Balansoarul Zeenei stătea gol în faţa lui. Mattie se ridică ascultătoare şi se aşeză în el. Chipul ei tânăr, cu părul întunecat, se contura pe perna lucrată care încadra de obicei figura ascuţită a nevestei lui; văzându-l Ethan rămase surprins, de parcă imaginea fetei ar fi fost estompată de cea a femeii absente. Câteva clipe mai târziu Mattie păru cuprinsă de aceeaşi stânjeneală; îşi schimbă poziţia, se aplecă mai mult asupra lucrului, aşa încât el nu-i vedea decât vârful nasului şi panglica roşie din păr. În cele din urmă se sculă şi îşi reluă locul pe scaunul de lângă lampă, spunând:

— Nu văd să cos.

Sub pretextul că vrea să pună lemne pe foc, Ethan se ridică de pe scaun şi, când se întoarse, îl împinse în aşa fel încât să-i poată vedea profilul şi mâinile aflate în lumina lămpii. Spectator uimit la aceste mişcări neobişnuite, pisica sări pe locul Zeenei, se făcu ghem şi continuă să îi privească cu ochii mijiţi.

O tăcere adâncă cuprinse odaia. Ceasul de deasupra dulapului ticăia molcom, câte un bulgăre de jar se rostogolea când şi când în sobă, parfumul stins al muşcatelor se contopea cu fumul ce se înălţa din pipa lui Ethan, învăluia lampa într-o ceaţă albăstruie şi ţesea pânze cenuşii în colţurile umbrite ale încăperii.

Încordarea dispăruse dintre ei cu totul şi începură să vorbească în felul lor simplu şi obişnuit. Vorbeau despre lucrurile mărunte ale vieţii de fiecare zi, de ninsoarea care se apropia, de viitoarea întrunire organizată de biserică, de certurile şi prieteniile din Starkfield. Întâmplările despre care discutau erau atât de fireşti, încât Ethan gusta bucuria unei intimităţi de mult câştigate, la care nu ar fi putut ajunge niciodată printr-o

dezlănţuire furtunoasă de sentimente. I se părea că totdeauna îşi petrecuseră serile împreună şi îşi închipui că vor continua să le petreacă în acelaşi fel.

— În seara asta trebuia să mergem la săniuş, Matt, îi spuse în cele din urmă, simţind că, de fapt, vor putea merge în orice altă seară, căci de acum timpul le stătea înainte.

— Credeam că ai uitat, răspunse ea zâmbind.

— Ba n-am uitat, dar e o noapte neagră ca păcura. Putem merge mâine dacă e lună.

— Ar fi într-adevăr grozav, Ethan, zise ea râzând cu capul dat pe spate, iar buzele şi dinţii ei reflectau strălucirea lămpii.

El nu-şi putea lua ochii de la ea şi se minuna întruna de expresia mereu schimbătoare a chipului ei, asemeni unui lan de grâu mângâiat de adierea vântului. Văzând forţa magică a vorbelor lui stângace, aproape că-l apuca ameţeala şi îl cuprindea dorinţa de a-şi încerca puterea iar şi iar.

— Ţi-ar fi frică să cobori cu mine pe drumul spre Corbury pe o noapte ca asta? întrebă el.

— Nu mi-ar fi mai frică decât ţie, răspunse ea, şi obrajii i se aprinseră mai tare.

— Să-ţi spun drept, mie mi-ar fi frică şi n-aş face-o. Cotul de lângă ulmul cel mare e tare păcătos. Dacă nu deschizi bine ochii, te opreşti drept în el.

Cuvintele lui ascundeau o bucurie nouă, aceea de a stăpâni şi de a ocroti, şi, vrând parcă să prelungească această încântare, adăugă:

— Eu cred că ne simţim destul de bine aici.

Pleoapele ei coborâră încet, aşa cum îi plăcea lui, şi fata răspunse cu un suspin:

— Da, ne simţim destul de bine aici.

Îndemnat de glasul ei dulce, Ethan îşi scoase pipa din gură, îşi trase scaunul mai aproape de masă, se aplecă înainte şi întinse mâna spre capătul fâşiei pe care o ţinea Mattie.

— Ascultă, Matt, începu el cu un zâmbet, ce crezi că am văzut sub molizii lui Varnum pe când mă întorceam spre casă? Una din prietenele tale stătea şi se săruta.

Toată seara cuvintele îi stătuseră pe buze, dar acum după ce le rotise i se păreau neobişnuit de grosolane şi deplasate.

Matt se îmbujoră toată şi împunse grăbită de două-trei ori cu acul, trăgând uşurel stofa din mâiniie lui.

— Probabil că i-ai văzut pe Ruth şi pe Ned, spuse cu glas scăzut, ca şi cum vorbele lui ar fi pângărit ceva deosebit de grav.

Ethan sperase că aluzia sa va deschide calea spre o glumă inofensivă şi mai apoi spre o mângâiere nevinovată, măcar o simplă atingere a mâinii ei. Dar acum tânăra părea ocrotită de propria ei îmbujorare ca de un zid de foc, sau poate doar stângăcia lui firească îl făcea să simtă astfel. Ştia că, pentru mai toţi tinerii, un sărut dat unei fete frumoase nu înseamnă nimic şi îşi aminti că în seara trecută Mattie nu l-a respins când a cuprins-o după mijloc. Dar asta se întâmplase afară, sub ochii nepăsători ai nopţii. Acum însă, în încăperea caldă şi luminată, stăpânită de vechi principii de ordine şi respect, fata îi părea mai ireală şi mai îndepărtată ca oricând.

Încercând să-şi alunge încordarea, Ethan adăugă:

— Cred că vor fixa în curând ziua nunţii.

— Da, nu m-aş mira să se cunune chiar în vara asta.

Rosti cuvintele „să se cunune” cu glas mângâietor, ca un foşnet de frunze în mijlocul unui luminiş fermecat. Un gând ca o durere îl săgetă pe Ethan şi spuse, îndreptându-se în scaun:

— Şi-apoi e rândul tău, fără îndoială.

— De ce-mi tot spui asta? întrebă ea râzând stingher.

— Probabil ca să mă obişnuiesc cu gândul, răspunse el tot cu un zâmbet.

Se apropie din nou de masă, iar ea continuă să coasă în tăcere, cu ochii plecaţi, în timp ce el urmărea fermecat mişcările rapide ale mâinilor ei care îi aminteau de zborul a două păsărele pe care le văzuse cândva construindu-şi un cuib. În cele din urmă, fără să-şi mişte capul sau să-i ridice ochii, Mattie continuă cu glas scăzut:

— Nu cumva mi-o spui pentru că bănuieşti că Zeena are ceva împotriva mea?

Teama lui ascunsă se trezi deodată, cu toate armele pregătite de atac.

— Cum, ce vrei să spui? întrebă el şovăitor.

Ea îşi ridică ochii trişti şi lăsă lucrul pe masă, între ei.

— Nu ştiu, ieri seară mi s-a părut că-i nemulţumită.

— Aş vrea să ştiu de ce, mormăi el,

— Cu Zeena nu poţi fi niciodată sigur.

Era pentru prima dată când discutau deschis atitudinea Zeenei şi numele ei repetat părea că pluteşte în valuri până în cele mai îndepărtate colţuri, ca apoi să se întoarcă iarăşi asupra lor. Mattie rămase tăcută, aşteptând parcă să se stingă ecoul, apoi adăugă:

— Nu ţi-a spus nimic?

— Nu, nici măcar un cuvânt, răspunse el.

Ridicându-şi părul de pe frunte cu o mişcare a capului, Mattie spuse râzând:

— Probabil că mi se pare doar. Nici n-am să mă mai gândesc la asta.

— Da, zău, hai să nu ne mai gândim la asta, Matt!

Căldura glasului lui aduse iarăşi îmbujorarea pe chipul ei, acum însă nu năvalnic, ci treptat, delicat, ca şi cum lumina unui gând ascuns în inimă i se reflecta în obraji. Cosea în tăcere, ţinând lucru strâns în mână şi Ethan, simţea că prin fâşia de stofă desfăşurată între ei se revarsă un val de căldură. Mâna lui, cu palma desfăcută, lunecă încet de-a lungul mesei până când atinse capătul cusăturii. Conştientă de gestul lui, ea răspunse doar cu un tremur uşor al pleoapelor; fiorul sufletului lui ajunse până la ea şi mâinile ei se opriră o clipă în loc, la celălalt capăt al stofei.

Un zgomot venit din spate îi făcu să se întoarcă: sărind în urmărirea unui şoarece, pisica lansase balansoarul Zeenei într-o legănare fantomatică.

„Mâine seară chiar ea o să se legene în scaun”, îşi spuse Ethan. „Asta e poate singura seară pe care o petrecem împreună, iar eu stau şi mă pierd în visuri.” Întoarcerea la realitate era la fel de dureroasă ca trezirea dintr-o anestezie. O oboseală sfâşietoare îi cuprinse capul şi trupul şi nu-i venea în minte niciun cuvânt sau gest capabil să oprească zborul necruţător al clipelor.

Simţind schimbarea stării lui sufleteşti, Mattie înălţă spre el ochii obosiţi, cu pleoapele grele de somn, făcând parcă un efort uriaş. Privirea ei se opri pe mâna lui, care cuprindea acum capătul fâşiei de stofă strângând-o ca şi cum ar fi fost o parte din însăşi fiinţa ei. Un fior îi tulbură trăsăturile, iar Ethan, inconştient de propriul lui gest, se aplecă şi sărută bucata de stofă pe care o ţinea în mână. În clipa când o atinse cu buzele, simţi cum îi alunecă dintre degete şi, privind în sus, o văzu cum se ridică şi începe să-şi strângă lucrul. Făcându-l sul, îl puse împreună cu degetarul şi foarfecele în coşuleţul acoperit cu hârtie colorată, pe care i-l adusese el cândva de la Bettsbridge.

Se ridică şi îşi lăsă privirea să lunece prin încăpere. Ceasul de deasupra dulapului bătu ora unsprezece.

— Ai acoperit focul? întrebă ea şoptit.

El deschise uşiţa sobei şi scormoni jarul. Îndreptându-se, o văzu pe Mattie cum împinge spre sobă o cutie veche căptuşită cu preşuri, care era culcuşul pisicii; apoi se îndepărtă din nou şi se întoarse în braţe cu două ghivece cu muşcate, ca să le ferească de frigul din apropierea ferestrei. Aduse şi el celelalte muşcate şi rădăcina de zambilă adăpostită într-un castron crăpat, ca şi iedera înălţată pe un cârlig vechi de crochet.

Când toate aceste îndatoriri de seară au fost îndeplinite, nu le mai rămânea altceva de făcut decât să aducă sfeşnicul de metal de pe coridor, să aprindă lumânarea şi să stingă lampa. Ethan puse lumânarea în mâna lui Mattie, care ieşi din bucătărie înaintea lui; părul ei negru pe fondul luminos părea un nor de ceaţă plutind pe faţa lunii.

— Noapte bună, Matt, spuse el când ea puse piciorul pe prima treaptă.

Fata se întoarse, îl privi o clipă şi răspunse:

— Noapte bună, Ethan, şi porni în sus pe scări.

Când uşa camerei se închise în urma ei, el îşi dădu seama că nici măcar nu îi atinsese

mâna.

CAPITOLUL VI

A doua zi la gustarea de dimineaţă Jotham Powell se afla împreună cu ei, iar Ethan se străduia să-şi ascundă bucuria sub un aer de indiferenţă totală: se lăsa pe spate în scaun ca să arunce pisicii resturi de mâncare, ocăra vremea urâtă şi nici măcar nu se oferi să o ajute pe Mattie când ea se ridică să strângă masa.

El însuşi nu pricepea de ce l-a cuprins fără rost o bucurie atât de mare, căci de fapt nimic nu se schimbase în viaţa lui sau a ei: nici măcar nu o atinsese cu vârful degetelor, nici măcar nu o privise mai adânc în ochi. Dar îşi dăduse seama cum ar fi viaţa alături de ea, şi se bucura în sinea lui că nu tulburase cu vreun gest frumuseţea acestui tablou. Îşi închipuia totodată că Mattie înţelesese ce anume îl făcuse să se stăpânească.

Mai avea de dus în sat încă un transport de cherestea, şi Jotham Powell — care iarna nu lucra în mod regulat pentru Ethan — venise să îl ajute să termine treaba. Peste noapte căzuse o ninsoare amestecată cu zloată, care făcuse drumurile alunecoase ca oglinda. Aerul era încă umed, dar vremea promitea să se „moaie” mai târziu, ceea ce ar fi făcut drumul mai puţin anevoios. De aceea Ethan se gândi să procedeze întocmai ca ieri: să încarce sania de dimineaţă şi să ducă cheresteaua la Starkfield în cursul după-amiezii. Planul acesta avea avantajul că îi dădea posibilitate lui Ethan să-l trimită pe Jotham după prânz să o întâmpine pe Zeena la Flats, în timp ce el se va duce cu cheresteaua.

Îi spuse lui Jotham să înhame surii, iar el rămase sin-gur cu Mattie în bucătărie. Ea pusese vasele murdare într-un lighean de tinichea şi, cu mânecile suflecate până la coate, se aplecase deasupra apei fierbinţi şi se pregătea să le spele. Aburul înălţat din lighean îi îmbrobonise frun-tea şi îi umezise părul din jurul frunţii, transformându-l în cârlionţi întunecaţi ca nişte cârcei pe arac.

Ethan se opri în loc, o privi lung, gâtuit de emoţie. Ar fi vrut să-i spună: „Niciodată nu vom mai fi singuri cum am fost aseară”. Totuşi, întinzând mâna după punga cu tutun şi punând-o în buzunar, îi spuse doar:

— Cred că am să reuşesc să mă întorc la prânz.

— Foarte bine, Ethan, spuse ea, şi el o auzi îngânând un cântec în timp ce spăla vasele.

Ethan se gândise că, de îndată ce va termina de încărcat sania, îl va trimite pe Jotham înapoi la fermă, iar el va da o fugă până în sat să caute ceva cu care să lipească castronaşul de murături. Cu puţin noroc ar fi reuşit să-şi ducă planul la îndeplinire, dar lucrurile au mers prost de la început. Pe drum unul dintre cai alunecă pe un ochi de gheaţă şi se răni la un genunchi, aşa că Jotham se văzu nevoit să se întoarcă la grajd şi să aducă o bucată de cârpă cu care să-i lege rana. Când se apucară în sfârşit de încărcat, se porni o ploaie amestecată cu ninsoare, trunchiurile umede se făcură lunecoase, aşa încât le-a luat de două ori mai mult timp decât de obicei ca să le pună în sanie şi să le aşeze cum trebuie. Era o vreme că-ţi era şi silă să munceşti, cum spunea Jotham, şi bieţii cai tremurau şi tropăiau sub păturile ude, la fel de descurajaţi ca şi oamenii. Trecuse de mult vremea prânzului când şi-au terminat treaba; Ethan renunţă să mai meargă în sat, căci vroia să se întoarcă acasă şi să oblojească chiar el piciorul calului rănit.

Îşi puse în gând să plece cu cheresteaua îndată după prânz, încât să se poată întoarce la fermă cu cleiul mai înainte ca Zeena să ajungă acasă de la Flats în ritmul lent al bătrânului murg. Dar îşi dădea singur seama că are puţine şanse de reuşită şi că totul depinde de starea drumului şi de întârzierea probabilă a trenului de la Bettsbridge.
Mai târziu avea să-şi amintească cât de serios cântărise toate aceste posibilităţi.

Îndată după prânz Ethan porni din nou spre lotul de pădure, fără să mai aştepte plecarea lui Jotham Powell. Acesta se mai încălzea încă în preajma focului, aşa că Ethan nu reuşi decât să-i şoptească lui Mattie:

— Mă întorc curând.

Ieşi afară şi porni cu paşi greoi prin ploaie, alinându-se doar cu gândul că Mattie răspunsese privirii şi vorbelor lui cu un gest de înţelegere.

La jumătatea distanţei spre sat, Jotham Powell îl ajunse din urmă, zorind spre Flats bătrânul murg care nu prea se îndemna la drum. Văzând cum sania dispare în valea de dincolo de Dealul Şcolii, Ethan îşi spuse: „Dacă vreau să reuşesc, trebuie să mă grăbesc.”

Munci cât zece la descărcat, sfârşi treaba cât putu de repede şi se duse îndată la magazinul lui Michael Eady să caute clei. Atât Eady cât şi ajutorul său erau plecaţi „în târg”, iar tânărul Denis, care rareori catadicsea să le ţină locul, se lăfăia lângă foc înconjurat de un grup de tineri din „floarea” Starkfieldului. Îl întâmpinară pe Ethan cu saluturi ironice şi îl poftiră să ia parte la petrecere, dar niciunul nu se dovedi în stare să găsească unde era cleiul. Arzând de nerăbdare să mai prindă câteva clipe singur cu Mattie, Ethan se frământa neliniştit, în timp ce Denis scotocea zadarnic prin ungherele cele mai ascunse ale prăvăliei.

— Am impresia că nu mai avem, dar dacă mai aştepţi puţin până vine bătrânul, poate reuşeşte să dea de el.

— Mulţumesc, dar am să încerc la doamna Homan, răspunse Ethan care nu ştia cum să plece mai repede.

Instinctul de negustor al lui Denis îl îndemnă să-l lămurească pe Ethan că ceea ce magazinul lui Eady nu poate oferi, cu siguranţă că lipseşte şi din proviziile bătrânei Homan. Fără să ia în seamă această lăudăroşenie, Ethan se urcă în sanie şi porni spre prăvălia rivală. Văduva Homan căută îndelung prin rafturi, întrebând totodată cu mult interes pentru ce-i trebuie şi dacă un simplu lipici n-ar fi bun, în caz că nu găseşte; în cele din urmă reuşi să descopere unica sticlă care se afla în magazin, rătăcită printre pastile contra tusei şi dantelă pentru corsete.

— Nădăjduiesc că Zeena n-a spart ceva la care ţine foarte mult, strigă ea în timp ce Ethan întorcea sania spre casă.

Rafalele de zloată se transformaseră într-o ploaie îndesată şi caii trăgeau anevoie sania, chiar şi fără încărcătură. Auzind clinchet de clopoţei, Ethan privi în urmă de câteva ori, aşteptându-se să-i vadă pe Zeena şi pe Jotham; dar bătrânul murg nu se zărea, aşa că îşi văzu de drum, primind ploaia în faţă şi îndemnând caii care abia se mişcau.

Ajuns la fermă, găsi grajdul gol; puse caii la adăpost, le dădu câteva îngrijiri mai superficiale ca oricând şi se grăbi să intre în casă.

Când deschise uşa bucătăriei o găsi pe Mattie singură, aşa cum se aşteptase. Fata pregătea ceva într-o tigaie pe plită dar, auzindu-i paşii, tresări şi veni grăbită spre el.

— Uite, Matt, am adus ceva să lipesc vasul. Lasă-mă să-l fac imediat! exclamă el, ţinând sticla într-o mână şi îndepărtând-o uşor de lângă el cu cealaltă.

— Vai, Ethan, s-a întors Zeena, rosti în şoaptă, agăţându-se de mâneca lui.

Se priviră cu ochii plini de spaimă, palizi ca nişte acuzaţi.

— Dar murgul nu-i în grajd, rosti Ethan şovăitor..

— Jotham Powell a făcut nişte cumpărături la Flats pentru nevastă-sa şi s-a dus acasă să le ducă cu sania, îi explică ea.

El privi dezorientat împrejur. În amurgul ploios de toamnă, bucătăria părea din nou rece şi neprimitoare.

— Cum se simte? întrebă Ethan, vorbind în şoaptă ca şi Mattie.

Ea îi ocoli privirea şi răspunse nesigur:

— Nu ştiu, s-a dus direct în camera ei.

— N-a spus nimic?

— Nu.

Ethan scoase un şuierat plin de uimire şi de îndoială şi, punând din nou sticla în buzunar, spuse:

— Fii liniştită, am să-l lipesc mai târziu, la noapte.

Apoi îşi îmbrăcă din nou haina udă şi plecă înapoi la grajd să dea de mâncare surilor.

Acolo îl găsi Jotham Powell când sosi cu sania şi, după ce făcură toate pregătirile pentru

noapte, Ethan îl pofti:

— Vino să iei cu noi o gustare.

Ethan se gândise că prezenţa lui Jotham la cină ar putea avea un efect binefăcător, căci Zeena era totdeauna deosebit de „nervoasă” după o astfel de călătorie. Rareori se întâmpla ca argatul său să refuze o masă care nu făcea parte din simbria lui; acum însă, în mod surprin- zător, răspunse mişcându-şi cu greu fălcile înţepenite:

— Mulţumesc frumos, da mai bine mă duc direct acasă.

Ethan îl privi uimit.

— Vino măcar să te usuci puţin şi să te dezmorţeşti. Cred c-avem ceva cald la cină.

Jotham nu se lăsă mişcat nici de această ofertă ispititoare şi, cum vocabularul său nu era prea bogat, repetă:

— Mai bine mă duc direct acasă.

Încăpăţânarea cu care Jotham refuza invitaţia de a se bucura de hrană şi căldură i se păru lui Ethan un semn rău. Se întrebă în sinea lui ce s-o fi întâmplat pe drum de-l făcuse pe simbriaş aşa de reţinut. Poate că Zeena nu-l găsise pe doctorul cel nou, sau poate că nu-i plăcuseră sfaturile lui. Ethan ştia că, în astfel de împrejurări, Zeena era gata să îşi descarce nemulţumirea asupra primei persoane care îi ieşea în cale.

Când se reîntoarse în bucătărie, văzu la lumina lămpii aceeaşi scenă caldă şi plăcută pe care o văzuse şi cu o seară înainte: masa pregătită cu grijă, focul vesel arzând în sobă, pisica ghemuită lângă foc şi pe Mattie ieşindu-i înainte cu o farfurie plină cu gogoşi proaspete.

Se priviră în tăcere; apoi, întocmai ca şi în seara trecută, ea spuse:

— Cred că e timpul să mâncăm.

CAPITOLUL VII

Ethan ieşi pe coridor să-şi atârne hainele ude în cuier. Ascultă atent încercând să prindă zgomotul paşilor Zeenei. De sus nu se auzea nimic; Ethan o strigă, dar nu primi niciun răspuns. După câteva clipe de şovăială urcă scările şi deschise uşa. În semiîntunericul din odaie, Zeena şedea la fereastră într-o atitudine rigidă. După conturul care se desena pe fundalul ceva mai luminos al ferestrei, se putea ghici că era încă îmbrăcată cu hainele de călătorie.

— Bună, Zeena, rosti el din prag.

Văzând că nevastă-sa nu răspunde, continuă:

— Masa e gata. Nu vii?

— Nu pot să iau nici măcar o înghiţitură, replică ea.

Acesta era răspunsul ei obişnuit, după care de obicei se ridica şi venea la cină. Dar de data aceasta rămase nemişcată, aşa că el nu găsi altceva mai bun de spus decât:

— Probabil că te-a obosit drumul.

Femeia întoarse capul şi răspunse cu gravitate:

— Sunt mult mai bolnavă decât îţi închipui.

Ethan rămase surprins de vorbele ei, deşi nu le auzea pentru prima oară. Dar dacă de data aceasta erau adevărate?

— Nădăjduiesc că nu-i chiar aşa, rosti el, înaintând câţiva paşi.

Nevastă-sa continua să îl privească în lumina tulbure a amurgului, cu aerul sumbru al celui predestinat să împlinească un destin măreţ.

— S-au ivit complicaţii, adăugă ea.

Ethan cunoştea greutatea cu totul deosebită a acestui cuvânt. Cei mai mulţi bolnavi aveau un „beteşug” bine cunoscut şi localizat cu precizie, dar numai cei aleşi aveau „complicaţii”. Acestea reprezentau un veritabil semn de nobleţe, fiind în acelaşi timp o condamnare la moarte. Cei care aveau doar „beteşuguri” reuşeau să o ducă ani de zile, dar cei cu „complicaţii” erau categoric sortiţi morţii.

Inima lui Ethan era cuprinsă de sentimente contradictorii, dar în clipa aceea mila deveni

precumpănitoare: soţia lui părea de-a dreptul împietrită, aşa cum stătea acolo, singură în întuneric, copleşită de gânduri.

— Aşa ţi-a spus doctorul cel nou? întrebă el, coborând glasul fără să vrea.

— Da. A spus că orice doctor obişnuit m-ar sfătui să fac operaţie.

Ethan ştia că, în ceea ce priveşte problema intervenţiei chirurgicale, părerile femeilor din ţinut erau împărţite: unele se mândreau cu aureola căpătată în urma unei operaţii, altele o respingeau ca pe o necuviinţă. Din motive financiare, Ethan se bucura că Zeena aparţine celei de a doua categorii.

În panica produsă de cuvintele ei, el căută o cale de scăpare:

— La urma urmei, ce ştii tu despre doctorul ăsta? Nimeni nu ţi-a mai spus aşa ceva până acum.

Dar îşi dădu seama că făcuse o gafă, încă înainte de a-i auzi răspunsul: nu de consolare avea ea nevoie acum, ci de înţelegere.

— Nici nu trebuia să-mi spună cineva că mă topesc pe zi ce trece. Toată lumea vedea asta, numai tu nu. Doctorul Buck e cunoscut de toţi cei din Bettsbridge. Are un cabinet în Worcester şi vine la Shadd's Falls şi la Bettsbridge o dată la două săptămâni pentru consultaţii. Eliza Spears suferea de rinichi şi se stingea văzând cu ochii înainte de a merge la el şi acum e din nou pe picioare şi cântă în cor.

— Mă bucur să aud asta. Trebuie să faci întocmai cum spune el, consimţi Ethan îngăduitor.

— Chiar aşa am să fac, replică ea, privindu-l drept în ochi.

Ethan simţi o nuanţă nouă în glasul ei: nu era tânguire, nici reproş, ci hotărâre neclintită.

— Şi ce ţi-a spus să faci? întrebă el, presimţind în răspunsul ei ameninţarea unor cheltuieli suplimentare.

— Spune să-mi angajez o fată care să muncească în locul meu, iar eu să nu mai mişc nici măcar un deget.

— Să-ţi angajezi o fată! exclamă Ethan încremenit de uimire.

— Da, şi mătuşa Martha mi-a şi găsit una. Toată lumea spune că am avut un noroc nemaipomenit să găsesc o fată care să vină tocmai până aici, şi m-am învoit să-i dau un dolar în plus ca să fiu sigură că vine. Soseşte mâine după-amiază.

Spaima şi furia se învălmăşeau în inima lui Ethan. Se aşteptase să fie confruntat cu o cheltuială urgentă, dar în niciun caz cu una care să împovăreze permanent veniturile sale şi aşa destul de reduse. Acum nu mai credea o iotă din ceea ce-i spusese nevastă-sa despre starea sănătăţii ei, nu mai vedea în plecarea la Bettsbridge decât un plan urzit de Zeena şi de rudele ei ca să-l stoarcă bani pentru angajarea unei servitoare. În lupta care se dădea în sufletul lui, mânia învinse:

— Dacă aveai de gând să angajezi o fată, trebuia să-mi spui când ai plecat, izbucni el.

— Cum era să-ţi spun când am plecat? De unde era să ştiu ce-o să spună doctorul Buck?

— Ah, doctorul Buck! pufni el, trădându-şi lipsa de încredere în spusele ei. Ţi-a spus doctorul Buck cu ce bani o să plătesc leafa fetei?

Vocea ei se înălţă la fel de mânioasă ca a lui:

— Nu, pentru că mi-a fost ruşine să-i spun că nu te-nduri să-mi dai bani ca să-mi recapăt sănătatea pe care mi-am pierdut-o îngrijind-o pe maică-ta.

— Ţi-ai pierdut sănătatea îngrijind-o pe mama?!

— Sigur că da, şi toate neamurile mele spuneau că nu puteai să scapi mai ieftin decât însurându-te cu mine după ce...

— Zeena!

Întunericul care le ascundea chipurile părea sfâşiat de gândurile lor nerostite ca de nişte şerpi care se împroaşcă cu venin. Ethan era copleşit de grozăvia scenei şi de ruşinea de a fi participat le ea. Simţea că totul e inutil şi înjositor, la fel ca lupta fizică între doi duşmani în noapte.

Bâjbâind în întuneric, căută chibriturile pe poliţa căminului şi aprinse o lumânare. La început flacăra firavă nu reuşi să împrăştie umbrele din odaie, dar curând chipul aspru al Zeenei se contură clar pe fundalul întunecat al ferestrei fără perdele.

Era prima oară în cei şapte ani de viaţă tristă, petrecuţi împreună, când cei doi soţi se dezlănţuiau făţiş într-o înfruntare mânioasă, şi Ethan avea sentimentul că a pierdut un avantaj irecuperabil în momentul în care s-a înjosit răspunzându-i la reproşuri. Dar problema financiară trebuia rezolvată.

— Ştii că n-am bani să ţin o fată, Zeena. E peste puterile mele. Va trebui să o trimiţi înapoi.

— Doctorul mi-a spus că dacă mă mai spetesc muncind ca o roabă, nu mă aşteaptă decât moartea. S-a şi mirat că am dus-o până acum.

— Ca o roabă?! exclamă el.

Apoi, luându-şi seama, continuă:

— Nu trebuie să mişti nici măcar un deget, dacă aşa spune doctorul. Fac eu tot ce trebuie pe lângă casă.

— Ai neglijat şi aşa ferma destul, replică ea prompt, ceea ce era adevărat într-o oarecare măsură, aşa că el nu răspunse imediat. Profitând de această clipă de tăcere, nevastă-sa adăugă sarcastic: Mai bine m-ai trimite la un azil şi ai scăpa de grija mea... că doar n-oi fi prima din neamul Frome care sfârşeşte acolo...

Cuvintele ei îl ardeau ca fierul înroşit, dar nu replică.

— Nu am bani, şi cu asta am încheiat.

Lupta încetă o clipă, ca şi cum cei doi adversari îşi cercetau armele. Apoi Zeena rosti cu glas monoton:

— Parcă era vorba să iei cincizeci de dolari de la Andrew Hale pentru cherestea.

— Andrew Hale nu plăteşte niciodată mai curând de trei luni.

De-abia o spusese, când îşi aminti de motivul invocat ieri pentru a nu o însoţi la gară şi, dându-şi seama de greşeală, se încruntă mânios şi roşi.

— Păi, ieri mi-ai spus că ai aranjat să-ţi dea nişte bani. Ziceai că de-aia nu mă poţi duce până la Flats.

Ethan nu era în stare să se prefacă, nu ştiuse niciodată să mintă convingător, iar acum toată arta lui de a se eschiva se istovise.

— Probabil că a fost o neînţelegere, îngăimă el.

— N-ai primit bani?

— Nu.

— Şi nici n-ai să primeşti?

— Nu.

— Eu n-aveam de unde să ştiu asta când am angajat fata, nu-i aşa?

— Nu, răspunse el din nou, încercând să-şi controleze glasul, dar acum ştii. Îmi pare rău, Zeena. Eşti nevasta unui om sărac. N-am încotro. Am să fac tot ce pot pentru tine.

Femeia rămase neclintită o vreme, dusă pe gânduri, cu privirea pierdută în gol, cu coatele sprijinite pe braţele fotoliului.

— O să ne descurcăm noi, spuse ea blând.

Schimbarea ce se simţea în glasul ei îl linişti pe Ethan.

— Sigur că o să ne descurcăm, Zeena. Sunt încă o mulţime de lucruri pe care pot să le fac pentru tine, şi Mattie...

Zeena părea că încearcă să rezolve în minte nişte socoteli complicate şi, smulgându-se cu greu din ele, spuse:

— Oricum, n-o să ne mai coste şi mâncarea pentru Mattie...

Considerând discuţia încheiată. Ethan o şi pornise spre uşă ca să coboare la cină. Nefiind în stare să pătrundă imediat sensul vorbelor ei, repetă nedumerit:

— Mâncarea pentru Mattie?

Zeena izbucni în râs — un sunet ciudat şi necunoscut; Ethan nu-şi amintea să o fi auzit vreodată râzând.

— Doar n-ai crezut c-am să ţin două fete? Nici nu mă mir că te-ai speriat de o cheltuială

aşa de mare.

El tot nu reuşise să priceapă clar ce spune nevastă-sa. Încă de la începutul discuţiei se ferise să rostească numele lui Mattie, temându-se să nu audă iarăşi reproşuri, nemulţumiri sau aluzii în legătură cu posibilitatea căsătoriei inevitabile a fetei. Dar nu se gândise nicio clipă la o despărţire definitivă şi nici acum această idee nu-şi găsea loc în mintea lui.

— Nu înţeleg ce vrei să spui. Mattie Silver nu e o servitoare plătită, e verişoara ta.

— E o sărăntoacă, asta e, care n-a făcut altceva decât să stea pe capul nostru după ce taică-su s-a străduit din răsputeri să ne ruineze. Am ţinut-o un an, ajunge, acum e rândul altora s-o ţină!

Rostise aceste cuvinte cu glas ascuţit şi tăios. Când se opri, Ethan auzi o bătaie uşoară în uşa pe care o închisese când se întorsese din prag, şi glasul vesel al lui Mattie le strigă de afară:

— Ethan! Zeena! Ştiţi cât e ceasul? Cina e gata de o jumătate de oră.

Niciunul nu răspunse imediat; apoi Zeena rosti fără să se ridice de pe scaun:

— Nu cobor la cină.

— Vai, ce păcat! Nu te simţi bine? Să-ţi aduc să guşti măcar ceva?

Cu un efort, Ethan se urni din loc şi deschise uşa:

— Du-te, Matt! Zeena e puţin obosită. Vin şi eu îndată.

— Foarte bine, răspunse ea, şi zgomotul paşilor ei răsună în jos pe scări.

Ethan închise uşa şi se întoarse în cameră. Nevastă-sa stătea pe scaun în aceeaşi poziţie, cu chipul împietrit, şi el avu sentimentul chinuitor al propriei lui neputinţe.

— N-ai să faci asta, Zeena, nu-i aşa?

— N-am să fac ce? întrebă ea printre fălcile încleştate.

— N-ai s-o izgoneşti pe Mattie?

— Doar nu m-am legat s-o ţin toată viaţa!

Furat de propria lui mânie, Ethan spuse:

— Nu poţi s-o dai afară ca pe o hoaţă. E un copil sărman, fără bani şi fără prieteni. A făcut tot ce-a putut pentru tine şi n-are unde să se ducă. Chiar dacă uiţi că ţi-e rudă de sânge, ceilalţi or să-şi amintească. Ce-o să spună lumea dacă ai să faci aşa ceva?

Zeena nu răspunse imediat, vrând parcă să-l facă să simtă din plin contrastul dintre frământarea lui şi calmul ei. Apoi rosti cu aceeaşi linişte netulburată:

— Ştiu eu foarte bine ce spune lumea văzând că am ţinut-o până acum.

De când închisese uşa în urma lui Mattie, Ethan strângea cu disperare clanţa. Acum mâna lui căzu fără vlagă. Cuvintele nevestei lui fuseseră ca o lovitură de cuţit, şi se simţi cuprins de un val de slăbiciune. Avusese de gând să-i vorbească blând, să-i arate că hrana pentru Mattie nici măcar nu costă mult, că va face un efort să cumpere o sobă şi să o instaleze în pod pentru fata cea nouă... dar spusele Zeenei îi dezvăluiră primejdia de a recurge la astfel de rugăminţi.

— Ai de gând să-i spui să plece... chiar acum? întrebă el şovăitor, îngrozit să audă cum va completa ea fraza.

Zeena răspunse cu răceală, încercând parcă să-i demonstreze o realitate evidentă:

— Fata soseşte mâine de la Bettsbridge. Cred că trebuie să-i pregătim un loc de dormit.

Ethan o privi cu ură. Acum nu mai era făptura neajutorată şi ursuză care trăise alături de el, concentrându-se tot timpul numai asupra propriei ei persoane; se transformase într-o fiinţă necunoscută, stăpânită de o forţă distrugătoare, acumulată în ani lungi de căutare tăcută. Senzaţia de neputinţă îi întărea sentimentul de antipatie. Firea ei nu fusese niciodată înzestrată cu sensibilitate, dar atâta timp cât el nu făcuse altceva decât să comande şi să o ignore, faptul îl lăsase indiferent. Acum însă ea îl domina, şi simţi că o urăşte. Mattie era ruda ei, nu a lui, şi nu exista nicio cale de a o convinge pe Zeena să-i acorde în continuare găzduire sub acoperişul ei. Toată amărăciunea trecutului lui, toată tinereţea-i ratată, toată lupta zadarnică cu greutăţile se răzvrătiră în inima sa, acuzând-o pe femeia care-i stătuse în cale la fiecare nouă cotitură a vieţii. Ea îi luase totul, şi acum era gata să-i ia şi singurul lucru care-l răsplătea pentru cele pierdute. Valul de ură ce se

aprinsese în el îi încordă braţul şi îl făcu să-şi încleşteze pumnul. Se repezi spre femeia din faţa lui... dar se opri imediat.

— Nu cobori? o întrebă cu un glas nesigur.

— Nu. Cred că am să mă întind puţin în pat, răspunse ea blând, iar el se răsuci şi ieşi din odaie.

Când intră în bucătărie, o găsi pe Mattie stând lângă sobă, cu pisica ghemuită în poală. Fata sări în picioare şi aduse la masă o farfurie cu plăcintă cu carne, acoperită cu un capac.

— Sper că Zeena nu se simte rău.

— Nu.

— Stai jos şi mănâncă, cred că eşti mort de foame îl îndemnă ea, descoperind farfuria şi împingând-o spre el.

Privirea ei strălucea de fericire şi părea că-i spune: „Vezi că şi seara asta e a noastră?!”

Cu un gest mecanic, Ethan îşi umplu farfuria şi începu să mănânce; apoi, cuprins de silă, puse furculiţa pe masă.

Ochii plini de tandreţe ai fetei erau îndreptaţi asupra lui şi, văzându-i gestul, îl întrebă:

— Ce-i, Ethan? Nu-i bună?

— E minunată, numai că...

Împinse farfuria într-o parte, se ridică şi veni spre ea. Mattie îşi înălţă ochii plini de spaimă:

— Ethan! S-a întâmplat ceva, nu-i aşa? Ştiam eu.

Cuprinsă de teamă se strânse lângă el, iar el o prinse în braţe, şi-i simţi bătaia pleoapelor pe obraz ca zbaterea unor fluturi prinşi în plasă.

— Ce este? Ce s-a întâmplat? întrebă fata, dar el îi găsise în sfârşit buzele şi sorbea din ele uitarea a tot ceea ce exista, în afară de bucuria sărutului.

Purtată de acelaşi elan, ea zăbovi o clipă, apoi se smulse de lângă el şi făcu doi paşi înapoi. Chipul ei palid şi răvăşit, privirea speriată, îl făcură să se simtă vinovat. I se părea că visează, că o vede înecându-se într-un torent. Strigă atunci, cuprins de disperare:

— Nu poţi să pleci, Mattie! N-am să te las niciodată!

— Să... plec! Trebuie să plec? îngăimă ea.

Cuvintele continuau să vibreze între ei, ca o făclie purtată din mână în mână de-a lungul unei câmpii întunecate.

Ethan era copleşit de propria lui lipsă de tact, de stângăcia şi brutalitatea cu care îi anunţase vestea. Îl cuprinse ameţeala şi se sprijini de marginea mesei. Avea impresia că încă o mai sărută şi că e mereu însetat de buzele ei.

— Ethan, ce s-a întâmplat? Zeena e supărată pe mine?

Vorbele ei îl treziră la realitate, adâncindu-i în acelaşi timp sentimentul de milă şi mânie.

— Nu, nu, nici vorbă, dar doctorul cel nou a speriat-o rău de tot. Ştii cum e ea, crede tot ce-i spun doctorii de cum deschid gura. Ăsta de acum i-a spus că n-o să se facă bine dacă nu se aşază în pat fără să facă nimic timp de câteva luni...

Se opri, ocolindu-i privirea copleşit de amărăciune. Fata nu răspunse. Aşa cum sta în faţa lui, măruntă şi fragilă, părea o ramură frântă care se apleacă neputincioasă. Ridică deodată capul şi îl privi drept în ochi:

— Şi vrea să aducă pe altcineva mai priceput în locul meu, nu-i aşa?

— Aşa spune acum.

— Dacă aşa spune acum, aşa va spune şi mâine.

În faţa adevărului inexorabil, amândoi îşi plecară capetele. Ştiau că Zeena nu se răzgândeşte niciodată şi că pentru ea o hotărâre luată este ca şi un fapt împlinit.

O tăcere grea se aşternu între ei; în cele din urmă Mattie rosti încet:

— Nu te necăji prea tare, Ethan!

— O Doamne! exclamă el cu un geamăt.

Văpaia pasiunii ce se aprinse în el se transformase într-un val de duioşie dureroasă. Fata clipea iute încercând să-şi stăpânească lacrimile, iar el tânjea să o cuprindă iar în braţe şi să-i aline tristeţea

— Ţi se răceşte mâncarea, îl dojeni ea blând, încercând să pară veselă.

— Spune-mi, Matt, ce-ai să faci?

Chipul ei se înfioră şi pleoapele plecate îi ascunseră privirea. Ethan înţelese că abia acum îşi pune problema viitorului în mod clar.

— Poate găsesc ceva de lucru la Stamford, îngăimă ea, ştiind la fel de bine ca şi el că nu exista nicio speranţă.

Ethan se prăbuşi în scaun şi îşi ascunse faţa în mâini. Îl cuprinse disperarea la gândul că Mattie va trebui s-o ia de la început cu căutarea istovitoare a unui loc de muncă. Nu avea cunoştinţe decât într-un singur orăşel, iar acolo numele ei era primit fie cu indiferenţă, fie cu nemulţumire. Dacă se îndrepta spre un oraş mai mare, cu mii de locuitori, ce şanse putea să aibă ea, nepricepută şi lipsită de experienţă cum era, în lupta pentru existenţă? Îşi aminti de chipurile triste ale unor fete din Worcester, de zvonurile în legătură cu viaţa lor, care începuse cu aceeaşi lipsă de speranţe ca şi a lui Mattie... Amintirea unor astfel de lucruri trezi în el un val de revoltă; sări drept în picioare:

— Nu poţi să pleci, Matt! N-am să te las! Totdeauna a făcut ce-a vrut, dar acum o să facă cum spun eu...

Mattie îi făcu un semn grăbit cu mâna; dinspre coridor se auzeau paşi.

Zeena intră cu mersul ei şleampăt şi târşâit şi se aşeză tăcută pe locul ei obişnuit, între cei doi.

— Mi-am venit puţin în fire şi doctorul Buck mi-a spus să mănânc cât pot de mult, chiar dacă n-am poftă, ca să-mi păstrez puterile, rosti ea cu glas tânguitor şi monoton, întinzând prin faţa lui Mattie mâna spre ceainic.

Rochia ei „bună” fusese schimbată cu cea de stambă neagră care, împreună cu şalul cafeniu, era ţinuta ei de toate zilele; odată cu veşmintele, îşi reluase înfăţişarea şi comportarea firească. Îşi turnă ceai, adăugă lapte din plin, îşi luă o porţie mare de plăcintă şi murături şi repetă gestul bine cunoscut de a-şi potrivi dinţii falşi înainte de a începe să mănânce. Pisica se cuibări la picioarele ei cu mişcări molcome; Zeena se aplecă să o mângâie, îi aruncă o bucăţică de carne din farfuria ei, spunând:

— Hai, pisicuţo!

Ethan amuţise cu totul, nici măcar nu se prefăcea că mănâncă; Mattie ciugulea cu eroism din mâncare şi-i adresă Zeenei câteva întrebări cu privire la vizita la Bettsbridge. Aceasta răspunse pe tonul ei familiar şi, furată de farmecul subiectului, îi delectă cu amănunte încântătoare despre bolile intestinale de care sufereau diverşi prieteni sau rude ale ei. În timp ce vorbea, o privea pe Mattie drept în ochi, iar zâmbetul şters cu care îşi însoţea cuvintele îi accentua ridurile verticale ce coborau de la nas până la bărbie.

Când sfârşi cina se ridică şi, trecându-şi mâna peste pieptul uscat, apăsă uşor în regiunea inimii şi rosti fără nicio urmă de răutate:

— Nu ştiu cum se face, Matt, că plăcinta ta îmi cade totdeauna cam greu la stomac.

Rareori se întâmpla ca Zeena să prescurteze numele fetei şi, când o făcea, era un semn clar de bunăvoinţă.

— Ar trebui să mă duc să caut prafurile alea pentru stomac pe care le-am cumpărat anul trecut la Springfield. Nu le-am mai luat de mult şi poate-mi ajută să scap de arsuri.

Mattie ridică ochii şi se încumetă să întrebe:

— N-aş putea să ţi le aduc eu?

— Nu, nu ştii unde le-am pus, răspunse ea cu o privire misterioasă şi ieşi din bucătărie.

Mattie se ridică şi începu să strângă masa. Trecând pe lângă scaunul lui Ethan, ochii li se întâlniră într-o privire plină de mâhnire. Bucătăria caldă şi liniştită arăta la fel de primitoare ca în seara trecută. Pisica se ghemuise în balansoarul Zeenei, iar căldura focului începuse să trezească mirosul uşor înţepător al muşcatelor. Cu un efort Ethan se ridică de pe scaun.

— Mă duc să mai arunc o privire pe-afară, rosti el, îndreptându-se spre coridor să-şi ia felinarul.

În prag se întâlni cu Zeena care se întorcea în cameră; chipul ei ofilit se înroşise, buzele

îi tremurau de mânie, iar şalul îi alunecase de pe umeri şi se târa pe podea în urma ei. Intră purtând în mâini cioburile castronaşului de murături.

— Aş vrea să ştiu cine a făcut asta, spuse ea, privind ţintă când la Ethan, când la Mattie.

Niciunul nu răspunse şi ea continuă cu glas tremurat:

— M-am dus să caut prafurile pe care le pusesem în cutia de ochelari a tatei, tocmai sus în dulăpiorul cu porţelanuri, ca să nu-şi bage oricine nasul în ele...

Vocea i se frânse, două lacrimi mari se iviră la marginea pleoapelor ei fără gene şi o porniră încet pe obraji.

— Nu se poate ajunge la raftul de sus decât punând scara. Anume am pus acolo castronaşul de la mătuşa Philura Maple şi nu-l dădeam jos niciodată, doar la curăţenia de primăvară, şi atunci îl luam cu mâinile mele, tocmai ca să nu se spargă.

Aşeză cioburile pe masă cu un gest plin de respect şi spuse din nou cu glas nesigur:

— Aş vrea să ştiu cine a făcut asta.

Primind provocarea, Ethan reveni în bucătărie şi o privi drept în faţă.

— Am să-ţi spun eu: pisica a făcut-o!

— Pisica?!

— Întocmai cum ţi-am spus.

Zeena îl ţintui cu o privire tăioasă, apoi se întoarse spre Mattie care aducea ligheanul cu vase pe masă.

— Aş vreţi să ştiu cum a ajuns pisica în dulăpiorul cu porţelanuri.

— Umblând după şoareci probabil, răspunse Ethan. Ieri seară s-a tot auzit un şoarece prin bucătărie.

Nevastă-sa continua să se uite când la unul, când la celălalt, apoi izbucni într-un hohot scurt şi ciudat.

— Ştiam eu că am o pisică isteaţă, rosti ea cu glas ascuţit, dar nu-mi închipuiam că-i chiar aşa de deşteaptă ca să adune cioburile castronaşului şi să le potrivească unul într-altul tocmai pe raftul de unde a căzut.

Mattie scoase mâinile din apa fierbinte.

— Nu-i vina lui Ethan, Zeena! Într-adevăr, pisica a spart castronaşul, dar eu l-am dat jos din dulăpior şi eu sunt de vină că s-a spart.

Zeena stătea lângă rămăşiţele comorii sale cu chipul împietrit într-o expresie aspră de nemulţumire.

— Tu ai dat jos castronaşul? Şi de ce, mă rog?

— Am vrut să împodobesc masa pentru cină, răspunse Mattie cu obrajii aprinşi de un val de îmbujorare.

— Ai vrut să împodobeşti masa pentru cină?! Ai pândit momentul când nu eram acasă şi ai luat lucrul care-mi era mai drag decât tot ce am şi pe care nu-l foloseam niciodată, nici chiar când venea preotul la cină şi nici când ne vizita mătuşa Martha de la Bettsbridge...

Zeena se opri cu răsuflarea tăiată, îngrozită parcă de propria-i relatare a sacrilegiului comis.

— Eşti o fată rea, Mattie Silver. Am ştiut asta dintotdeauna. Aşa a început şi taică-tu, şi oamenii m-au prevenit de când te-am luat. Am căutat să feresc din calea ta lucrurile de preţ, să nu dai de ele, şi acum mi-ai prăpădit tot ce aveam mai scump...

Se opri gâtuită de un val de suspine, iar când se linişti, figura ei amintea mai mult ca oricând de o mască de piatră.

— Dacă ascultam ce-mi spunea lumea, te trimiteam de-aici de mult şi nu se mai întâmpla aşa ceva.

Adună în palme cioburile şi ieşi cu ele, purtând parcă un trup fără de viaţă.

CAPITOLUL VIII

Când se întorsese la fermă, din cauza bolii tatălui său, Ethan primise de la maică-sa, pentru propria lui folosinţă, o cămăruţă situată în spatele sufrageriei „bune”. Aici îşi

instalase rafturi pentru cărţi, înjghebase o laviţă de scânduri acoperită cu saltea, îşi întinsese notiţele pe o masă de bucătărie, atârnase pe peretele zgrunţuros un portret al lui Abraham Lincoln şi un calendar cu „Gândurile Poeţilor”; cu aceste bunuri sărăcăcioase încercase să-şi alcătuiască o încăpere asemănătoare „biroului” unui profesor care fusese amabil cu el şi îi împrumutase cărţi în zilele petrecute la Worcester. Şi acum se mai refugia aici uneori, în timpul verii, dar când Mattie venise să locuiască la fermă îi dăduse ei soba, aşa încât câteva luni pe an odaia era practic de nelocuit.

În acest colţ de linişte se retrase Ethan de îndată ce întreaga casă se cufundă în tăcere şi respiraţia regulată a Zeenei îl convinse că nu exista primejdia ca discuţia din bucătărie să fie continuată. După plecarea Zeenei, el şi Mattie rămăseseră tăcuţi, fără ca vreunul din ei să încerce să-l aline pe celălalt. Apoi fata se apucase din nou să deretice prin bucătărie, iar el plecase să dea un ultim ocol casei, ca de obicei. La întoarcere găsi bucătăria goală, dar pe masă erau pregătite punga lui cu tutun şi pipa; sub ele se afla un colţ de hârtie rupt din coperta unui catalog de seminţe, şi pe el cuvintele: „Nu te necăji, Ethan!”

Intrând în „biroul” său rece şi întunecat, puse felinarul pe masă, se aplecă şi reciti la lumina lui mesajul de la Mattie. Era prima oară când îi scria, iar prezenţa biletului în mâna lui crease parcă o legătură nouă între ei. În acelaşi timp îşi aminti, cu un sentiment de adâncă nelinişte, că de acum înainte aceasta va fi singura cale de a comunica unul cu altul. În schimbul zâmbetului ei cald şi al glasului mângâietor, doar vorbe aşternute pe hârtia fără viaţă!

Valuri de revoltă se răzvrăteau în el în chip confuz. Se simţea prea tânăr, prea puternic, prea plin de seva vieţii ca să accepte cu uşurinţă renunţarea la speranţele lui.

Va trebui oare să-şi irosească restul vieţii alături de o femeie ursuză şi certăreaţă? Existaseră în el posibilităţi mari, înăbuşite rând pe rând din pricina mărginirii şi ignoranţei Zeenei. Şi cu ce se alesese? Treptat, ea devenise mai ursuză şi mai nemulţumită decât atunci când se căsătoriseră. Acum singura ei plăcere era să-l jignească. Întreaga lui capacitate de a se apăra protesta împotriva unei astfel de distrugeri...

Se înfăşură în blana veche de raton şi se întinse pe laviţă, încercând să-şi limpezească gândurile. Simţi sub obraz prezenţa unui obiect tare şi aspru: era o pernă pe care o făcuse Zeena pentru el în vremea când erau logodiţi, de-altfel singura lucrată vreodată de mâna ei. O zvârli la celălalt capăt al odăii şi-şi sprijini capul de perete.

Îşi aminti de povestea unui tânăr cam de vârsta lui, care scăpase de jugul unei vieţi la fel de chinuitoare plecând de acasă spre vest împreună cu fata pe care o iubea. Nevastă-sa divorţase, iar el se căsătorise cu fata şi reuşise să facă avere. Ethan se întâlnise cu ei în vara trecută la Shadd’s Falls, unde veniseră să-şi vadă nişte neamuri.

Aveau o fetiţă cu bucle blonde, îmbrăcată ca o prinţesă şi cu un lănţişor de aur la gât. Nici nevasta părăsită nu ajunsese rău. Bărbatul îi lăsase ferma, iar ea reuşise să o vândă; cu ceea ce luase din vânzare şi cu pensia primită de la el deschisese o pensiune la Bettsbridge, iar bunăstarea şi renumele ei sporeau de la o zi la alta. Un gând nou îl ispi-tea pe Ethan: ce-ar fi să plece şi el cu Mattie a doua zi, în loc să o lase să plece singură? O să-şi ascundă valiza sub capra săniei şi Zeena nu o să bănuiască nimic până când va urca în dormitor să-şi facă somnul de după-amiază şi atunci va găsi o scrisoare pe pat...

Acţionând sub îndemnul primului gând, sări în picioare, aprinse din nou felinarul şi se aşeză la masă. Cotrobăi în sertar în căutarea unei foi de hârtie, o găsi şi începu să scrie:

„Zeena, am făcut pentru tine tot ce-am putut, dar după cum văd n-a folosit la nimic. Nu te învinuiesc de nimic, dar nici pe mine nu mă pot învinui. Cred că amândoi am fi mai fericiţi departe unul de celălalt. Am de gând să-mi încerc norocul plecând în vest. Tu poţi să vinzi ferma şi joagărul şi să păstrezi banii...”

La acest cuvânt se opri, căci îi dezvăluia în întregime cruzimea neînduplecată a soartei sale. Dacă-i dădea Zeenei ferma şi joagărul, cum avea să-şi înceapă el o viaţă nouă? Odată ajuns în vest, era sigur că va găsi o slujbă şi nu s-ar fi temut să-şi caute norocul de unul singur. Dar având-o pe Mattie alături, lucrurile stăteau altfel. Şi ce avea să se întâmple cu Zeena? Ferma şi joagărul erau ipotecate până la valoarea lor maximă. Chiar dacă ar fi

reuşit să găsească un cumpărător, ceea ce era greu de crezut, nu i-ar fi rămas după vânzare mai mult de o mie de dolari. Şi până atunci, cum se va descurca cu treburile fermei? Ethan însuşi abia reuşea să scoată din exploatarea fermei veniturile necesare unei vieţi sărăcăcioase, şi asta numai trudind neîncetat şi supraveghind totul cu ochii lui. Nevasta lui n-ar izbuti niciodată să poarte singură această povară, chiar dacă sănătatea ei n-ar fi aşa de şubredă pe cât îşi închipuia ea.

Atunci n-avea decât să se întoarcă la neamurile ei şi să aştepte ajutorul lor. Era exact ceea ce o obliga ea pe Mattie să facă. De ce să nu împărtăşească aceeaşi soartă? Până când o să-i afle adresa şi o să pornească divorţul, el va reuşi probabil să câştige destui bani — oriunde s-ar afla — ca să-i plătească o pensie convenabilă. Cealaltă cale era să o lase pe Mattie să plece singură, având şanse mult mai mici de a se descurca într-un fel.

Căutând hârtie, răspândise pe masă tot conţinutul sertarului, şi când să se apuce din nou de scris, dădu cu ochii de un exemplar din „Bettsbridge Eagle”, împăturit în aşa fel încât pagina cu reclame era la vedere. Găsi acolo un anunţ ispititor: „Călătorii spre vest la preţuri reduse.”

Trase felinarul mai aproape şi citi cu nesaţ preţurile. Ziarul îi căzu din mână şi împinse în lături scrisoarea neterminată. Cu o clipă mai înainte îşi pusese întrebarea din ce vor trăi, el şi Mattie, odată ajunşi în vest; acum îşi dădea seama că nici măcar nu avea destui bani ca să ajungă acolo împreună cu ea. Posibilitatea unui împrumut era complet exclusă. Cu şase luni în urmă dăduse singura garanţie de care dispunea ca să facă rost de fondurile pentru repararea joagărului şi era convins că fără o garanţie nimeni nu i-ar împrumuta nici măcar zece dolari. Adevărurile de necontestat se ridicau în faţa lui ca zidurile unei închisori în jurul unui prizonier. Nu exista nici o scăpare, absolut niciuna. Era condamnat pe viaţă, şi acum singura lui rază de soare avea să dispară.

Mişcându-şi anevoie picioarele grele ca de plumb, se întinse pe laviţă, având sentimentul că nu se va mai putea ridica niciodată. Lacrimi fierbinţi îi ardeau pleoapele şi o gheară de fier îi tăia răsuflarea.

Stând aşa, lungit pe laviţă, observă cum fereastra din faţa lui devine mai luminoasă, pătând întunericul camerei cu o frântură de cer poleit de lună. Secera unei ramuri de măr tăia pătratul argintiu; era chiar mărul sub care uneori, când se întorcea seara de la joagăr, o găsea şezând pe Mattie. Treptat, vălul norilor străvezii se aprinse mai tare şi se topi în depărtare, iar luna se ivi descătuşată pe întinderea albastră a cerului.

Ethan se ridică într-un cot şi privi cum peisajul alb se conturează sub vraja lunii: asta era seara când ar fi vrut să o ducă pe Mattie cu sania. Felinarul cerului se aprinsese anume pentru ei! Privea fermecat văile scăldate în lumină, pădurile întunecate tivite cu pulbere de argint, violetul ireal al dealurilor profilate pe cer. Noaptea îşi revărsase toate splendorile vrând parcă să-şi râdă de durerea lui...

Adormi şi se trezi pătruns de răceala dimineţii de iarnă, îi era frig şi îi era foame şi i se făcu ruşine de faptul că-i era foame. Se frecă la ochi şi se apropie de fereastră: roşu, soarele se înălţa deasupra câmpurilor cenuşii, deasupra copacilor întunecaţi şi zvelţi. Îşi spuse în gând: „E ultima zi a lui Matt”, şi încercă să îşi închipuie cum va fi casa fără ea.

Auzind paşi în spate, se întoarse şi o văzu intrând.

— Vai, Ethan, ai stat aici toată noaptea?

Era îmbrăcată în rochia ei sărăcăcioasă, înfăşurată în eşarfa vişinie; lumina rece a soarelui de dimineaţă îi accentua paloarea şi o făcea să pară atât de mică şi de firavă, încât Ethan nu se simţea în stare să rostească niciun cuvânt.

— Cred că eşti îngheţat tun, continuă ea, privindu-l cu ochi lipsiţi de strălucire.

El înaintă un pas.

— De unde ai ştiut că sunt aici?

— Te-am auzit coborând după ce m-am dus la culcare şi am aşteptat toată noaptea să te aud întorcându-te.

Cuvinte calde, mângâietoare îi stăteau pe buze, gata să izbucnească, dar o privi şi spuse doar:

— Vin îndată să fac focul în bucătărie.

Se întoarseră în bucătărie; el aduse surcele şi cărbuni, şi curăţă soba, iar ea puse pe masă resturile reci ale plăcintei cu carne din seara trecută. Când căldura sobei începu să dezmorţească atmosfera şi când prima rază de soare se opri veselă pe podeaua bucătăriei, gândurile negre care îl împovăraseră pe Ethan începură să se risipească treptat. Văzând-o pe Mattie la treabă, aşa cum o văzuse în atâtea dimineţi la rând, i se părea cu neputinţă ca ea să dispară deodată din acest tablou familiar. Îşi spuse că probabil a dat prea multă importanţă ameninţărilor Zeenei şi că ea însăşi îşi va reveni la o stare de spirit mai raţională odată cu ivirea zorilor.

Se apropie de Mattie care îşi vedea de treabă în preajma sobei şi, punându-i o mână pe braţ, o privi drept în ochi cu un zâmbet şi spuse:

— Aş vrea să nu te frământi nici tu.

Ea se îmbujoră toată şi şopti:

— Bine, Ethan, n-avea grijă.

— Cred că lucrurile or să se îndrepte de la sine, adăugă el.

Fata nu răspunse decât cu o tresărire uşoară a pleoapelor, iar el continuă:

— Nu ţi-a spus nimic acum, de dimineaţă?

— N-am văzut-o încă.

— Când o s-o vezi, nici să n-o bagi în seamă.

Cu acest îndemn ieşi din bucătărie şi se îndreptă spre grajdul de vite. Prin ceaţa dimineţii îl zări pe Jotham Powell urcând dealul, şi această imagine bine cunoscută întări în el sentimentul de siguranţă.

Cei doi bărbaţi se apucară să cureţe prin staule; la un moment dat Jotham se opri, se sprijini în furcă şi spuse:

— Daniel Byrne se duce la Flats spre prânz şi-ar putea să-i ducă el cufărul lui Mattie, ca să mergem mai uşor când om pleca cu sania.

Ethan îl privi cu ochi inexpresivi şi Jotham continuă:

— Doamna Frome a spus că fata cea nouă soseşte la Flats pe la cinci, aşa că eu am să caut să ajung cu Mattie cam tot atunci, ca să ia trenul de şase spre Stamford.

Ethan simţi bătaia sângelui în tâmple; rămase tăcut câteva clipe, incapabil să răspundă.

— Ei, nu sunt prea sigur că Mattie o să plece...

— Aşa? spuse Jotham cu indiferenţă şi îşi văzu de treabă mai departe.

Când bărbaţii se întoarseră în bucătărie, cele două femei se şi aşezaseră la masă. Zeena părea neobişnuit de vioaie. Bău două ceşti de cafea, zvârli pisicii nişte resturi din tava de plăcintă, se ridică şi se apropie de fereastră ca să rupă câteva frunze uscate de pe ramurile muşcatelor.

— Muşcatele mătuşii Martha n-au nicio frunză pălită, dar dacă nu sunt îngrijite se ofilesc, rosti ea gânditoare. Apoi se întoarse spre Jotham şi îl întrebă: Când ziceai că trece pe-aici Daniel Byrne?

Jotham îi aruncă lui Ethan o privire şi răspunse şovăitor:

— Pe la prânz.

Zeena se întoarse spre Mattie:

— Cufărul tău e prea greu, Mattie, nu poate fi dus cu sania, aşa că o să ţi-l ducă Daniel Byrne până la Flats.

— Îţi mulţumesc mult, Zeena.

— Mai întâi însă aş vrea să-mi arunc o privire prin lucrurile tale, continuă Zeena netulburată. Îmi lipseşte un ştergar de pânză şi, să-ţi spun drept, nu pot să pricep ce-ai făcut cu suportul de chibrituri care era în sufragerie, în spatele bufniţei împăiate.

Ieşi din bucătărie urmată de Mattie, iar când cei doi bărbaţi rămaseră singuri, Jotham spuse:

— Cred că e mai bine să-i spun lui Daniel să treacă pe-aici.

Ethan îşi sfârşi treburile obişnuite în jurul casei şi la grajd, apoi îi spuse lui Jotham:

— Mă duc până la Starkfield. Spune-le să nu mă aştepte cu masa.

Era din nou cuprins de furia răzvrătirii. Ceea ce i se păruse de-a dreptul imposibil de

realizat în lumina clară a dimineţii se petrecuse cu adevărat, iar el urma să asiste, ca un spectator neputincios, la izgonirea lui Mattie. Se simţea adânc rănit în mândria lui bărbătească de rolul pe care trebuia să-l joace şi de felul în care, probabil, îl judeca fata. Porniri nelămurite se luptau în el, în timp ce se îndrepta cu paşi mari spre sat. Se hotărâse să facă ceva, dar nu ştia bine ce.

Ceaţa dimineţii se risipise, şi câmpia se întindea ca o tipsie de argint în bătaia soarelui. Era una din acele di-mineţi când strălucirea iernii se contopeşte cu o uşoară atmosferă primăvăratică. Prezenţa fetei îl însoţea pretutindeni, fiecare ramură şi fiecare tufă de mure era încărcată de amintirea clipelor petrecute împreună. Deodată, în tăcerea desăvârşită, răsună chemarea unei păsări, şi glasul ei vibră întocmai ca râsul lui Mattie. Inima i se strânse de durere şi îşi dădu seama că trebuie să facă ceva cât mai curând.

Se gândi atunci că Andrew Hale, care era un om cumsecade, ar putea să-şi schimbe hotărârea şi să-i dea totuşi un avans de bani, dacă ar şti că boala Zeenei îl sileşte pe Ethan să angajeze o slujnică. De fapt, Hale cunoştea destul de bine situaţia familiei lui, aşa că putea să-şi reînnoiască cererea fără ca mândria lui să aibă prea mult de suferit. La urma urmei, ce importanţă mai avea mândria în vâltoarea pasiunilor care i se învolburau în suflet?

Cu cât se gândea mai mult la planul lui, cu atât i se părea că are sorţi de izbândă. Dacă va putea să câştige şi sprijinul doamnei Hale, atunci cu siguranţă că va reuşi şi, având cincizeci de dolari în buzunar, nimic nu-l va mai opri din drum...

Intenţia sa era să ajungă la Starkfield mai înainte ca Hale să plece la treabă; ştia că acesta avea o lucrare undeva, pe drumul spre Corbury, aşa că probabil va pleca de acasă devreme. Ethan mergea tot mai repede pe mă- sură ce gândurile i se limpezeau şi când ajunse la poalele Dealului Şcolii, zări în depărtare sania lui Hale. Se grăbi să-i iasă înainte dar, când era aproape de ea, îşi dădu seama că omul de pe capră era fiul lui cel mic şi că persoana de lângă el (înfofolită şi voluminoasă ca o gogoaşă enormă cu ochelari) era doamna Hale. Ethan le făcu semn să oprească; doamna Hale se aplecă înainte, zâmbindu-i plină de bunăvoinţă, cu chipul trandafiriu brăzdat de zbârcituri.

— Domnul Hale? Da, desigur, îl găseşti acasă. Astăzi nu se duce la lucru. S-a sculat cam înţepenit de lumbago, tocmai i-am pus o cataplasmă de-a doctorului Kidder şi l-am lăsat la gura sobei.

Adăugă apoi, cuprinsă de un val de dragoste maternă pentru Ethan:

— Am auzit de la domnul Hale că Zeena s-a dus la Bettsbridge ca să o vadă doctorul cel nou. Îmi pare tare rău că iar nu se simte bine. Nădăjduiesc că i-a dat ceva să-i ajute. Nu ştiu pe nimeni prin împrejurimi care să fi avut parte de atâta suferinţă ca Zeena. Aşa cum îi spuneam adesea bărbatului meu, nu ştiu ce se făcea Zeena dacă nu erai tu să-i porţi de grijă. La fel a fost şi cu maică-ta. Amară soartă ai mai avut, Ethan Frome!

Doamna Hale îi adresă un ultim salut plin de milă în timp ce fiul ei îndemna calul la drum, iar Ethan rămase în mijlocul străzii privind în urma săniei care se îndepărta.

De mult timp nu îi mai arătase cineva atâta înţelegere. Cei mai mulţi oameni erau indiferenţi la necazurile lui, sau găseau că e firesc ca un tânăr de vârsta lui să ducă povara a trei vieţi schilodite. Dar doamna Hale spusese: „Amară soartă ai mai avut, Ethan Frome!” — şi parcă nu se mai simţea aşa de singur în durerea lui. Dacă cei din familia Hale îi înţelegeau suferinţa, cu siguranţă că vor răspunde la apelul lui...

Porni din nou de-a lungul drumului, dar după câţiva paşi se opri brusc, şi sângele îi năvăli în obraji. În lumina cuvintelor blânde ale doamnei Hale, îşi dădu seama pentru prima oară de ceea ce avea de gând să facă: îşi pusese în gând să profite de mila acestor oameni şi să capete de la ei bani sub un pretext fals. Aceasta era explicaţia clară a dorinţei nelămurite care îl mânase la Starkfield.

În clipa în care îşi dădu seama unde l-a adus propria lui nebunie, aceasta dispăru fără urmă, iar el putu să-şi vadă cu ochi limpezi propria viaţă: era un om sărac, legat de o femeie bolnăvicioasă pe care era gata să o abandoneze singurătăţii şi sărăciei; chiar dacă l-ar fi lăsat inima să facă aşa ceva, ar fi făcut-o înşelând doi oameni cărora le fusese milă de soarta lui.

Se întoarse în loc şi porni încet înapoi spre fermă.

CAPITOLUL IX

Daniel Byrne oprise sania în faţa bucătăriei. Murgul ciolănos înhămat la sanie, bătea nerăbdător din picior, mişcându-şi capul lunguieţ când într-o parte când în alta.

Ethan intră în bucătărie şi o găsi pe nevastă-sa aşezată lângă sobă. Cu capul înfăşurat în broboadă, citea o carte intitulată: „Bolile de rinichi şi leacurile lor” pentru care cu câteva zile în urmă el trebuise să plătească la poştă o taxă suplimentară.

Zeena nu se mişcă şi nu ridică ochii când intră Ethan, aşa că după câteva clipe el întrebă:

— Unde-i Mattie?

Fără să-şi întrerupă cititul, nevastă-sa răspunse:

— Bănuiesc că-şi aduce jos cufărul.

— Îşi aduce jos cufărul singură? întrebă el cu obrajii aprinşi de mânie.

— Jotham Powell s-a dus la depozitul de cherestea, iar Daniel Byrne spune că nu poate să lase calul singur...

Fără să mai aştepte sfârşitul frazei, Ethan se repezise în sus pe scări. Uşa camerei lui Mattie era închisă şi el se opri pe palier, o clipă dezorientat. Apoi o strigă încet şi, neprimind niciun răspuns, puse mâna pe clanţă.

Nu mai intrase în camera ei decât o singură dată, în timpul verii, când venise să astupe o spărtură în acoperiş, dar îşi amintea totul până la cele mai mici amănunte: cuvertura înflorată de pe patul îngust, pernuţa de ace de pe scrin, fotografia mărită a mamei ei, prinsă într-o ramă veche împodobită cu un mănunchi de flori uscate. Acum toate aceste mărunţişuri amintind de prezenţa ei dispăruseră, iar camera arăta golaşă şi neprimitoare, ca în ziua sosirii ei, când Zeena o însoţise aici pentru prima oară. În mijloc se afla acuma cufărul, pe care stătea Mattie, îmbrăcată în rochia ei de duminică, cu spatele spre uşă şi cu faţa ascunsă în mâini. Nu auzise chemarea lui Ethan pentru că plângea înfundat şi nu-şi dădu seama de prezenţa lui în cameră decât în clipa când el veni lângă ea şi-i puse mâinile pe umeri.

— Nu plânge, Matt, te rog, nu plânge!

Fata tresări şi ridică spre el ochii plini de lacrimi:

— Ethan, credeam că n-am să te mai văd niciodată!

O cuprinse în braţe, o strânse la piept şi îi netezi părul răvăşit cu o mână tremurătoare.

— Să nu mă mai vezi?! Cum aşa?

— Jotham spunea că ai zis să nu te aşteptăm cu masa şi credeam... vorbi ea printre suspine.

— Credeai că am de gând să dau bir cu fugiţii? continuă el în locul ei.

Mattie se strânse lângă el fără să răspundă, iar el îi sărută părul mătăsos şi totuşi aspru, care-i amintea de muşchiul ce creşte în unele văi adăpostite şi care avea aroma rumeguşului proaspăt, bătut de soare.

De jos se auzi vocea Zeenei:

— Daniel Byrne spune că, dacă vrei să-ţi ia cufărul, să faci bine să te grăbeşti.

Se despărţiră cu chipurile dintr-o dată cuprinse de spaimă. Ethan era gata să protesteze, dar se opri la timp. Mattie scoase batista şi-şi şterse ochii, apoi se aplecă şi apucă unul clin mânerele cufărului.

Ethan o dădu la o parte.

— Lasă-l! porunci el.

— E nevoie de doi ca să-l treacă de cotul scării, răspunse ea.

Cedând acestui argument, el prinse celălalt mâner şi amândoi aduseră cufărul greu pe palier.

— Acum lasă-l! repetă el.

Apoi săltă cufărul pe umăr, coborî pe scări şi îl duse prin coridor şi bucătărie. Zeena îşi

reluase locul lângă sobă şi nici nu ridică ochii când el trecu. Mattie ieşi în urma lui Ethan şi îi ajută să aşeze cufărul la spatele săniei. Apoi rămaseră amândoi alături în prag, privind cum Daniel Byrne se depărtează, mânând calul cel nărăvaş.

Ethan simţea că inima lui e prinsă în legături nevăzute, care se strâng tot mai tare cu fiecare bătaie a ceasului. De două ori deschise gura să vorbească şi de fiecare dată se împotmoli gâtuit. Când fata se întoarse să intre în bucătărie, el o opri în loc.

— Am să te conduc eu, Matt, şopti el.

— Cred că Zeena vrea ca să merg cu Jotham, spuse ea la fel de încet.

— Am să te conduc eu, repetă el, şi fata porni spre bucătărie fără să răspundă.

La masă Ethan nu putu să înghită nimic. Când îşi ridica ochii întâlnea chipul ascuţit al Zeenei, iar în colţurile buzelor ei subţiri i se părea că zăreşte un zâmbet imperceptibil. Nevastă-sa mâncă cu poftă, spunând că vremea blândă o face să se simtă mai bine, şi-l pofti stăruitor pe Jotham, pe care de obicei nu-l băga în seamă, să mai ia o porţie de fasole.

Când se sfârşi prânzul, Mattie se apucă să strângă masa şi să spele vasele, ca de obicei. Zeena dădu de mâncare pisicii şi se instală din nou în balansoarul ei de lângă sobă. Jotham Powell rămânea în general ultimul, dar în cele din urmă se ridică şi el fără tragere de inimă şi se îndreptă spre uşă.

Din prag se întoarse şi-l întrebă pe Ethan:

— Pe la ce oră să trec s-o iau pe Mattie?

Ethan era la fereastră şi îşi umplea absent pipa, urmărind-o pe Mattie cum se mişcă prin bucătărie.

— Nu-i nevoie să vii, am s-o duc eu pe Mattie, răspunse el.

Observă în aceeaşi clipă cum obrajii fetei se îmbujorau, iar Zeena îşi ridică ochii.

— Aş vrea să stai acasă azi după-masă, Ethan, spuse nevastă-sa. Pe Mattie poate s-o ducă Jotham.

Mattie îi adresă o rugăminte din priviri, dar el repetă tăios:

— Am s-o duc eu pe Mattie.

Zeena continuă pe acelaşi ton tărăgănat:

— Aş vrea să stai şi să repari soba din camera lui Mattie până o sosi fata. Nu trage cum trebuie de mai bine de o lună.

— Dacă a fost destul de bună pentru Mattie, bănuiesc că e destul de bună şi pentru o fată cu simbrie, răspunse Ethan mânios.

— Fata mi-a spus că acolo de unde vine aveau calorifer, stărui Zeena cu aceeaşi blândeţe monotonă.

— Atunci trebuia să rămână acolo, ripostă el.

Apoi, întorcându-se spre Mattie, adăugă cu glas hotărât:

— Să fii gata pe la trei, Matt. Am o treabă la Corbury.

Jotham Powell o şi luase spre grajd, şi Ethan porni după el fierbând de mânie. Îşi simţea în tâmple bătăile inimii şi ochii i se împăienjeniseră. Îşi făcea treaba, inconştient de propriile-i mişcări, de parcă mâinile şi picioarele îndeplineau poruncile unei puteri necunoscute. Abia când scoase murgul din grajd şi îl aşeză între hulubele săniei, începu să-şi dea seama de ceea ce face. În timp ce trecea căpăstrul peste capul calului şi lega chingile în jurul hulubelor, îşi aminti de ziua când făcuse aceleaşi pregătiri ca să meargă să o întâmpine la Flats pe verişoara neveste-si. Era cu mai bine de un an în urmă, într-o după-amiază ca aceasta, mângâiată de un suflu primăvăratic. Întocmai ca atunci, murgul îşi întoarse spre el ochii mari şi-i adulmecă palma; treptat, zilele ce trecuseră de atunci şi până acum prindeau viaţă şi i se perindau prin faţa ochilor...

Aruncă în sanie blana de urs, se aşeză pe locul său obişnuit şi mână spre casă. Găsi bucătăria goală, însă lângă uşă erau pregătite geanta şi şalul lui Mattie. Se opri la picioarele scării şi ascultă. De sus nu se auzea nimic, dar prinse un zgomot uşor venind dinspre biroul său părăsit, împinse uşa şi o văzu pe Mattie stând în picioare lângă masă: era îmbrăcată cu haina şi îşi pusese pălăria pe cap.

Când îi auzi paşii, ea se întoarse repede şi spuse:

— E timpul?

— Ce faci aici, Matt?

— Nimic... mă uitam, răspunse ea, privindu-l cu un zâmbet timid.

Se întoarseră în bucătărie, şi Ethan îi luă şalul şi geanta.

— Unde e Zeena? întrebă el.

— S-a dus sus îndată după prânz. Spunea că au apucat-o iar junghiurile şi că nu vrea s-o deranjeze nimeni.

— Nu şi-a luat rămas bun de la tine?

— Nu, asta-i tot ce a spus.

Ethan privi în preajmă şi-şi spuse, cutremurat de un fior, că peste câteva ceasuri se va întoarce aici singur. To- tul i se părea atât de ireal încât nu-i venea să creadă că o vede pe Mattie acolo, în faţa lui, pentru cea din urmă oară.

— Să mergem, rosti el aproape voios, deschizând uşa.

Puse geanta în sanie, se sui la locul lui, fata se cuibări alături şi el aşeză blana strâns în jurul ei.

— Ei, să-i dăm drumul! strigă el, trăgând de hăţuri şi murgul porni la vale în trap mărunt.

— Avem timp să facem şi o plimbare, Matt, spuse el, căutându-i mâna şi prinzând-o într-a lui.

Îi ardeau obrajii, şi era puţin ameţit, de parcă s-ar fi oprit să bea ceva la bodega din Starkfield pe o zi geroasă.

Ieşi pe poartă şi, în loc să se îndrepte spre Starkfield, coti la dreapta, pe drumul spre Bettsbridge. Mattie rămase tăcută, fără să se arate mirată. După câteva clipe întrebă:

— O iei pe la Iazul Umbrei?

— Ştiam eu c-ai să-ţi dai seama, răspunse el râzând.

Ea se strânse mai aproape de el sub blana de urs, astfel încât, privind într-o parte, Ethan îi zărea doar vârful nasului şi o şuviţă de păr castaniu ondulat. Îşi urmau drumul în tăcere, trecând printre câmpii bătute de soarele palid, apoi cotiră la dreapta de-a lungul unei pajişti mărginite de molizi şi zadă. În faţa lor, la hotarul cerului, se întindea un şir de dealuri cu spinările albe şi domoale, pătate de pilcuri negre de copaci. Mai departe, drumul străbătea o pădure de pini, ale căror trunchiuri împrumutau nuanţe roşietice de la soarele după-amiezii şi îşi proiectau umbrele albăstrii pe albul zăpezii. În pădure vântul căzuse şi cei doi pătrunseră într-un tărâm de basm, unde liniştea părea să se desprindă de pe ramurile copa-cilor, odată cu acele delicate care cădeau la pământ. Aici zăpada era atât de curată, încât urmele minuscule lăsate de animalele pădurii aveau o gingăşie de dantelă, iar conurile presărate pe suprafaţa ei arătau ca nişte ornamente de bronz.

Ethan mâna în tăcere, iar când ajunseră într-un loc unde pădurea se rărea, opri sania şi o ajută pe Mattie să coboare. Păşind printre trunchiurile înmiresmate, prin zăpada care scârţâia sub picioarele lor, înaintau spre un ochi de apă cu maluri abrupte, împrejmuite cu gard de lemn. La capătul celălalt se înălţa un deal singuratic care, aşezat în calea soarelui la apus, arunca un con de umbră pe suprafaţa îngheţată — de unde se şi trăgea numele iazu- lui. Acest loc ferit părea încărcat de aceeaşi tristeţe tăcută care umplea la ceasul acela inima lui Ethan.

Privind de-a lungul malului prunduit, Ethan dădu cu ochii de un trunchi răsturnat, pe jumătate ascuns sub zăpadă.

— Aici am stat la picnic, îi aminti el.

Se referea la una dintre puţinele petreceri la care luaseră parte împreună: un „picnic al bisericii” în timpul căruia locul acesta singuratic răsunase de veselie într-o după-amiază din vara trecută. Mattie îl rugase stăruitor să meargă cu ea, dar o refuzase. Mai târziu, coborând de pe munte unde doborâse copaci, fusese atras de câţiva petrecăreţi şi adus în grupul ce se formase pe malul lacului; în mijlocul grupului, înconjurată de tineri veseli, strălucitoare sub pălăria cu boruri largi, Mattie pregătea cafeaua deasupra unui foc de vreascuri. Îşi aminti cât de stingher se simţise atunci, în hainele lui grosolane şi cum, în clipa când l-a zărit, ea s-a îmbujorat la faţă şi a sărit de la locul ei, a trecut printre ceilalţi şi

i-a ieşit în întâmpinare cu o ceaşcă în mână. După ce stătuseră câteva minute pe trunchiul căzut, Mattie îşi dăduse seama că îşi pierduse un medalion de aur; toţi tinerii se apucaseră să-l caute, dar el fusese acela care-l descoperise, ascuns în covorul de muşchi.

Asta a fost tot; de fapt, tot ce-i lega erau numai asemenea sclipiri fugare, clipe de fericire trăite împreună, care le dădeau o bucurie atât de neaşteptată, de parcă ar fi descoperit un fluture multicolor în mijlocul pădurii îngheţate.

— Chiar aici ţi-am găsit medalionul, rosti el, scormonind cu piciorul într-un desiş format din tufe de afine.

— Nimeni n-are ochi aşa de ageri ca ai tăi, replică fata.

Se aşezară alături pe trunchiul răsturnat, în bătaia soarelui.

— Tare mai erai frumoasă cu pălăria aia trandafirie, spuse el.

— Ei, pălăria era de vină, răspunse ea, râzând bucuroasă.

Niciodată nu-şi arătaseră atât de făţiş afecţiunea ce o simţeau unul pentru celălalt şi, o clipă, Ethan se simţi ca un bărbat liber făcând ochi dulci fetei cu care vrea să se însoare. Privindu-i părul, îl cuprinse dorinţa să-l mângâie din nou şi să-i spună că poartă în el mireasma pădurii; dar nu învăţase să rostească astfel de lucruri.

Mattie se ridică brusc şi spuse:

— Nu trebuie să mai stăm aici.

El rămase cu ochii aţintiţi pe chipul ei, trezit numai pe jumătate din visul său, şi răspunse:

— Avem destul timp.

Continuau să se privească, fiecare încercând să-şi întipărească în minte chipul celuilalt ca să-l poată purta mereu. Erau atâtea lucruri pe care Ethan ar fi vrut să i le spună, dar pe care nu le putea rosti în locul acesta încărcat de amintiri din vremea verii, aşa că se ridică şi porni în urma ei spre sanie. În timp ce se îndepărtau, soarele dispărea în spatele dealului, iar trunchiurile roşcate de pin căpătau nuanţe cenuşii.

Apucară pe o potecă ocolită care şerpuia peste câmpuri şi ieşiră din nou în drumul spre Starkfield. Pâlcurile de copaci presărate pe întinderea de zăpadă păreau că se adună în cete zgribulite, ca păsările care îşi ascund capetele sub aripă, iar cerul ce pălea treptat devenea din ce în ce mai înalt, lăsând pământul tot mai însingurat.

Când intrară pe drumul spre Starkfield, Ethan întrebă:

— Ce-ai de gând să faci, Matt?

Ea răspunse cu o oarecare întârziere:

— Am să caut să-mi iau o slujbă îutr-un magazin.

— Ştii bine că nu poţi să faci asta. Statul în picioare şi aerul închis aproape că te-au doborât data trecută.

— Acum sunt mult mai în putere decât eram când am venit la Starkfield.

— Şi ai de gând să prăpădeşti tot ce-ai câştigat între timp?

Întrebarea rămase fără răspuns şi-şi continuară drumul în tăcere. La fiecare pas întâlneau locuri pe unde trecuseră împreună, locuri unde trăiseră clipe vesele sau triste, şi fiecare din ele îl îndemna pe Ethan să se întoarcă din drum.

— Din neamurile lui taică-tău, nu e niciunul care te-ar putea ajuta?

— Niciunul căruia aş vrea să-i cer ajutor.

El continuă cu glas mai scăzut:

— Ştii bine că aş face orice pentru tine dacă aş putea.

— Ştiu.

— Dar nu pot...

Ea rămase din nou tăcută, dar umărul ei sprijinit de al lui se cutremură înfiorat.

— Oh, Matt, dacă aş fi putut să plec cu tine acum, cum aş fi făcut-o...

Mattie se întoarse spre el, smulse de la piept o bucată de hârtie şi spuse cu glas nesigur:

— Ethan… uite ce-am găsit...

În lumina tulbure a amurgului, Ethan îşi dădu seama că era scrisoarea pe care începuse să o scrie neveste-si şi pe care uitase s-o rupă. Uimirea i se amestecă cu un torent de

bucurie sălbatică şi o întrebă nerăbdător:

— Matt, dacă aş fi putut s-o fac, ai fi venit?

— Vai, Ethan, Ethan, ce rost mai are?

Şi cu o mişcare nestăpânită, ea rupse hârtia şi azvârli bucăţelele pe întinderea de zăpadă.

— Spune-mi, Matt, spune-mi! o imploră el.

Fata nu răspunse imediat; apoi şopti atât de încet, încât fu nevoit să se aplece puţin ca să-i audă glasul:

— M-am gândit şi eu la asta uneori, în serile de vară când luna era atât de strălucitoare încât nu mă prindea somnul.

Inima lui dansa într-un vârtej de bucurie.

— Tocmai de atunci?!

Mattie îi răspunse, ca şi cum momentul era de mult stabilit pentru ea:

— Prima oară a fost la Iazul Umbrei.

— De-aia mi-ai adus mie cafeaua înaintea celorlalţi?

— Nu ştiu. Aşa am făcut? Am fost tare mâhnită că n-ai vrut să mergi cu mine şi când te-am văzut venind, m-am gândit că anume ai apucat-o pe drumul ăla, şi tare m-am mai bucurat.

Tăcerea se aşternu din nou între ei. Ajunseseră în punctul unde drumul începea să coboare, trecând pe lângă joagărul lui Ethan. Pe măsură ce înaintau, întunericul cădea asupra lor ca o perdea neagră atârnată de ramurile de brad.

— Sunt legat de mâini şi de picioare, Matt. Nu pot să fac absolut nimic, îşi continuă el gândul.

— Trebuie să-mi scrii din când în când, Ethan.

— Şi la ce-mi foloseşte să-ţi scriu? Vreau să te am tot timpul lângă mine, vreau să muncesc pentru tine şi să-ţi port de grijă, vreau să fiu alături de tine când eşti bolnavă sau necăjită.

— Nu trebuie să te gândeşti decât la un singur lucru — că-mi merge bine.

— Vrei să spui că n-ai să ai nevoie de mine? Ai să te măriţi, fără îndoială.

— Vai, Ethan! strigă ea.

— Ştii, Matt, uneori mă faci să gândesc într-un fel foarte ciudat. Parc-aş fi mai bucuros să te ştiu moartă decât plecată!

— Oh, Doamne, ce n-aş da să fiu moartă! răspunse ea.

Auzind-o cum plânge, toată mânia se stinse în sufletul lui Ethan şi îl cuprinse un sentiment de ruşine.

— Să nu mai vorbim de asta, şopti el.

— De ce să nu vorbim, dacă ăsta-i adevărul!? Toată ziua numai la asta m-am gândit, clipă de clipă şi ceas de ceas.

— Linişteşte-te, Matt, nu trebuie să vorbeşti aşa.

— Tu eşti singurul om care a fost vreodată bun cu mine.

— Nici asta nu trebuie s-o spui, când ştii bine că nu pot să fac nimic pentru tine.

— Ştiu, dar asta nu înseamnă că nu-i adevărat.

Se aflau pe coama dealului; la poalele lui, Starkfield-ul sclipea în lumina amurgului. O sanie care urca dinspre sat trecu pe lângă ei în zvon vesel de clopoţei, iar cei doi se îndreptară, luându-şi o atitudine rece, băţoasă. Intrară pe strada principală la ceasul când la ferestrele caselor se aprindeau luminile şi când ultimii locuitori răzleţi dispăreau grăbiţi în spatele porţilor. Ethan îndemnă calul atingându-l uşor cu biciuşca, şi animalul iuţi pasul în trap leneş.

Aproape de capătul satului, în faţa bisericii, îi întâmpinară glasuri vesele de copii şi văzură o ceată de băieţi cu săniuţe împrăştiindu-se pe la casele lor.

— Cred că n-o să mai fie vreo două-trei zile vreme de săniuş, spuse Ethan privind în sus şi văzând că vremea se muiase.

Apoi, cum ea nu-i răspundea, continuă:

— Trebuia să ne fi dus ieri seară.

Fata continua să tacă şi, din dorinţa de a-i uşura ceasul despărţirii, el spuse cu glas nesigur:

— E ciudat că în iarna asta n-am mai coborât împreună în sat.

— Nici eu nu m-am dus prea des, răspunse ea.

— Ai dreptate.

Ajunseseră pe culmea drumului spre Corbury; cuprinsă între silueta albă şi imprecisă a bisericii şi perdeaua neagră a molizilor lui Varnum, pârtia imaculată se aşternea la picioarele lor. Mânat de un îndemn ciudat, Ethan întrebă:

— Ce-ar fi să coborâm acum până-n vale?

— Ei, n-avem timp, răspunse ea, încercând să zâmbească.

— Avem tot timpul. Hai, vino!

De fapt, nu dorea altceva decât să mai amâne clipa când vor trebui să se îndrepte spre Flats.

— Dar fata aia... fata o să aştepte la gară...

— Ei şi, n-are decât să aştepte! Dacă n-aşteaptă ea, aştepţi tu. Haide!

Glasul lui autoritar suna convingător. Sări din sanie şi o ajută să coboare. Cu o uşoară împotrivire, Mattie spuse:

— Nu văd nicio săniuţă prin preajmă.

— Ba da, e una chiar acolo, sub molizi.

Ethan înveli murgul cu blana de urs şi îl lăsă la marginea drumului, singur şi gânditor. Apoi o prinse pe Mattie de mână şi o trase spre săniuţă.

Fata se aşeză ascultătoare în faţă, iar el îşi luă locul în spate, atât de aproape încât părul ei îi mângâia faţa.

— Stai bine, Matt? strigă el, de parcă s-ar fi aflat la distanţă mare unul de celălalt.

Ea răspunse, întorcând capul:

— S-a făcut tare întuneric. Eşti sigur că vezi destul de bine?

— Aş putea să cobor şi cu ochii legaţi, răspunse el dispreţuitor, iar ea se molipsi de aceeaşi veselie, vrăjită parcă de îndrăzneala lui. Totuşi Ethan rămase o clipă pe loc, scrutând panta coborâşului, căci era tocmai ceasul acela tulbure de seară, când ultimele sclipiri ale zilei însorite se amestecau cu începutul nopţii, într-o negură care estompează contururile şi amăgeşte ochiul.

— Acum! strigă el.

Săniuţa se urni din loc cu un salt şi porni în zbor prin lumina tulbure, spintecând aerul cu vibraţii de orgă, lu- necând tot mai repede şi mai lin spre întunericul ce se deschidea înaintea lor. Mattie stătea perfect nemişcată, dar când ajunseră la cotul de la poalele dealului şi ulmul cel mare scoase în calea lor un ciot uscat, Ethan avu impresia că ea s-a strâns mai aproape de el.

— Nu te speria, Matt! strigă el în clipa când trecură cu bine pe lângă trunchiul bătrân şi se avântară în josul pantei următoare; când săniuţa îşi încetini zborul şi se opri la poalele dealului, Ethan o auzi râzând fericită

Se ridicară şi începură să urce dealul înapoi. Ethan trăgea săniuţa cu o mână, iar pe cealaltă o trecu pe sub braţul lui Mattie.

— Ţi-a fost teamă că ne izbim de ulm? întrebă el cu o veselie copilăroasă.

— Ţi-am mai spus că nu mi-e niciodată teamă când sunt cu tine, răspunse ea.

Cuprins de încântare, el avu un moment de îngâmfare:

— Totuşi, e un loc tare păcătos. O şovăire cât de mică, şi acolo am fi rămas. Dar sunt în stare să apreciez distanţele la milimetru — aşa am fost mereu.

— Niciodată n-am văzut ochi aşa de ageri ca ai tăi, am spus-o întotdeauna, murmură ea.

O tăcere adâncă se lăsase odată cu înserarea; cei doi înaintau sprijinindu-se unul de celălalt, fără să-şi vorbească. La fiecare pas Ethan îşi repeta în gând: „E ultima oară când suntem împreună”.

Urcară încet până în vârful dealului, iar când ajunseră în faţa bisericii, el se aplecă şi o

întrebă:

— Eşti obosită?

— A fost minunat, răspunse ea răsuflând grăbit.

Strângând-o uşor de braţ, Ethan o călăuzi spre molizii norvegieni.

— Cred că e săniuţa lui Ned Hale. Oricum, am s-o las unde am găsit-o.

Trase săniuţa până la poarta lui Varnum şi o propti de gard. Când se întoarse, simţi cum Mattie se apropie de el în întuneric.

— Aici se sărutau Ned şi cu Ruth? şopti ea şi-l cuprinse cu braţele pe după gât.

Buzele ei îi acopereau chipul cu sărutări, căutându-i buzele. Uimit şi fericit, el o prinse strâns în braţe.

— Rămâi cu bine, repeta ea cu glas întretăiat, sărutându-l iar si iar.

— Ah, Matt, n-am să te las să pleci! izbucni vechiul lui strigăt de durere.

Fata se desprinse din îmbrăţişare şi începu să plângă cu sughiţuri.

— Oh, nici nu vreau să plec!

— Ce ne facem, Matt, ce ne facem?

Se ţineau de mână ca nişte copii, iar trupul ei era scuturat de un plâns amarnic.

În tăcerea care-i înconjura se auzi ceasul din turla bisericii bătând ora cinci.

— Vai, Ethan, a venit timpul!

— Pentru ce? Doar nu-ţi închipui că am să te las să pleci tocmai acum? răspunse el, strângând-o din nou la piept.

— Ce mă fac dacă pierd trenul?

— Şi dacă-l prinzi, ce faci?

Ea rămase tăcută, lăsându-şi mâinile reci şi fără vlagă într-ale lui.

— Ce rost mai are ca unul din noi să plece fără celălalt? întrebă el.

Mattie stătea nemişcată, de parcă nici nu-l auzea. Apoi îşi smulse mâinile dintr-ale lui, îl înlănţui din nou cu braţele şi îşi lipi obrazul ud de al lui.

— Ethan, du-mă încă o dată până jos.

— Unde jos?

— Jos în vale, şi să nu ne mai întoarcem niciodată, răspunse ea gâfâind.

— Ce naiba vrei să spui, Matt?

Ea îşi apropie buzele de urechea lui şi spuse:

— Drept în ulmul cel mare. Ai spus că eşti în stare. Aşa n-o să mai trebuiască să ne despărţim.

— Ce tot spui, Matt? Ţi-ai pierdut minţile?

— Nu, dar am să mi le pierd dacă ne despărţim.

— Oh, Matt, Matt,...

Ea îşi lipi obrazul de al lui şi îl strânse şi mai tare la piept într-o îmbrăţişare sălbatică.

— Ethan, ce-am să mă fac dacă plec de lângă tine? Nu ştiu să mă descurc singură, mi-ai spus-o chiar tu. Nimeni în afară de tine nu s-a purtat frumos cu mine. Şi fata aia necunoscută care o să vină şi o să doarmă în patul unde stăteam nopţi în şir aşteptând să-ţi aud paşii pe scări...

Cuvintele ei îi sfâşiau inima şi-i trezeau în minte imaginea casei unde avea să se întoarcă, a scărilor pe care avea să le urce în fiecare seară, a femeii care îl va aştepta acolo. Gingăşia mărturisirii pe care o auzise, bucuria copleşitoare de a şti că şi ea trăise acelaşi miracol care se petrecuse în sufletul lui, făceau ca viaţa şi casa la care trebuia să se întoarcă să-i pară de-a dreptul de nesuportat...

Frânturi de cuvinte rugătoare se amestecau cu suspinele ei, dar el aproape că nu le mai auzea. Pălăria fetei căzuse la pământ, şi el îi mângâia părul, vrând să-i prindă în palmă toată gingăşia şi s-o păstreze acolo, ca pe o sămânţă ferită de frigul iernii. Îi sorbi încă o dată buzele, şi într-o clipă erau iarăşi pe malul iazului, în bătaia soarelui fierbinte de august. Apoi îi atinse obrazul rece, scăldat în lacrimi, şi văzu din nou în faţa ochilor drumul spre Flats pierdut în noapte şi auzi şuieratul trenului în depărtare.

Umbra molizilor îi învăluia într-o tăcere adâncă, de parcă s-ar fi aflat într-un mormânt în

adâncul pământului. Ethan îşi spuse: „Probabil că aşa am să mă simt...” şi apoi: „De acum înainte n-am să mai simt nimic...”

Dinspre drum se auzi nechezatul bătrânului murg. Ethan îşi spuse: „Mă cheamă să-i dau de mâncare”...

— Vino! şopti Mattie, trăgându-l de mânecă.

Violenţa ei sumbră îl constrângea: părea întruchiparea însăşi a destinului. Ethan trase din nou săniuţa şi ieşi din umbra molizilor lui Varnum în lumina tulbure a amurgului, clipind repede ca o pasăre de noapte. Panta ce se întindea la picioarele lor era complet liberă. Toţi locuitorii satului se aflau la cină, nicio siluetă nu trecea prin spaţiul gol din faţa bisericii. Cerul împovărat de nori prevestitori de moină devenise apăsător, ca înaintea unei ploi de vară. Ethan îşi încordă privirea, încercând să pătrundă întunericul, dar ochii parcă-şi pierduseră limpezimea şi precizia.

Îşi luă locul în săniuţă, iar Mattie se aşeză în faţa lui. Pălăria ei rămăsese undeva în zăpadă şi buzele lui îi mângâiau părul. Ethan întinse picioarele, îşi înfipse călcâiele în zăpadă ca să ţină săniuţa în loc, cuprinse în mâini capul fetei şi îl aplecă spre spate. În clipa următoare sări în picioare.

— Ridică-te! îi porunci pe un ton care nu admitea împotrivire, dar ea se făcu mică, repetând întruna:

— Nu, nu, nu!

— Ridică-te!

— De ce?

— Vreau să stau în faţă.

— Nu, nu, cum o să conduci dacă stai în faţă?

— Nu-i nevoie. O să mergem pe urmele celorlalţi.;

Vorbeau cu glas înăbuşit, de parcă noaptea însăşi ar fi
stat la pândă să prindă şoaptele lor.

— Ridică-te! Ridică-te! stărui el, iar ea întreba întruna:

— De ce vrei să stai în faţă?

— Pentru că... pentru că vreau să simt cum mă strângi în braţe, îngăima el şi o trase cu forţa de pe săniuţă.

Împăcată cu acest răspuns, sau supusă de puterea glasului lui, fata se ridică. Ethan se aplecă, căută cu mâna urma lunecoasă lăsată de alte sănii, şi aşeză cu grijă tălpicile exact între muchiile ei. Mattie aşteptă ca el să se aşeze în faţă, cu picioarele strânse, apoi se cuibări repede în spatele lui şi îl înlănţui cu braţele. Răsuflarea ei fierbinte îl ardea în ceafă, înfiorându-i tot trupul, încât aproape că-i venea să sară din săniuţă. Apoi, într-o fracţiune de secundă, îşi aminti alternativa. Mattie avea dreptate: moartea era mai uşoară decât despărţirea. Se întoarse şi îşi apropie buzele de ale ei...

În clipa când porneau, auzi din nou nechezatul murgului; chemarea atât de cunoscută, imaginile tulburi pe care i le trezea în minte îl însoţiră de-a lungul coborâşului. La jumătatea drumului dădură de un hop, urmat de un dâmb, apoi panta se desfăşură din nou prelungă şi lină. Înaintau din ce în ce mai repede; Ethan avea sentimentul că plutesc aievea într-un zbor fantastic, străbătând înaltul cerului, lăsând Starkfield-ul în urmă, avântându-se în depărtări ca o fărâmă în neant... Apoi bătrânul ulm răsări din noapte, aşteptându-i parcă la cotitura drumului, şi Ethan şopti printre dinţi:

— Putem s-o facem, sunt sigur că putem...

În timp ce înaintau vertiginos spre copac, Mattie se strânse mai aproape de el, făcându-l să simtă văpaia sângelui ei în propriile lui vine. De vreo două ori săniuţa devie, dar el se aplecă s-o îndrepte iarăşi spre ulm, repetând întruna: „Sunt sigur că putem s-o facem”. Cuvintele ei îi răsunau şi acum în urechi, umplând aerul cu muzica lor. Cu cât se apropiau, copacul se profila tot mai mare şi mai ameninţător în faţa lor iar el îşi spuse: „Ne aşteaptă. Parcă ştie ceva”. În clipa următoare, chipul nevestei lui, cu trăsăturile monstruos contorsionate, îi răsări în faţă, iar el făcu un gest instinctiv să-l îndepărteze. Săniuţa se abătu puţin din drum, dar el o îndreptă din nou, mânând drept spre obstacolul uriaş. Apoi veni o clipă când aerul şuieră pe lângă urechile lui, ca zeci de fire înroşite, şi în cele din

urmă ulmul...

Deasupra cerul era tot înnorat, dar privind în sus Ethan zări o stea singuratică şi încercă să-şi dea seama dacă era Sirius, sau... sau... Efortul era prea mare şi îl obosi peste măsură; închise ochii cu pleoapele grele, sperând să adoarmă. Liniştea profundă a nopţii era tulburată doar de glasul unui animal care scâncea undeva în apropiere, ascuns sub zăpadă; un ţipăt scurt şi plin de spaimă, ca al unui şoarece de câmp rupse tăcerea, iar Ethan se întrebă într-o doară dacă nu cumva micuţa vietate era rănită. Într-un târziu îşi dădu seama că era un geamăt de durere — o durere atât de sfâşietoare, încât aproape că-i săgetă propriul trup. Încercă zadarnic să se rostogolească spre locul de unde venea sunetul şi întinse braţul stâng căutând în zăpadă. Acum nu mai percepea scâncetul cu urechea, ci cu mâna — căci părea să vină chiar de sub mâna lui, care se oprise pe ceva delicat şi moale. Suferinţa făpturii de alături deveni insuportabilă; făcu un efort să se ridice dar nu izbuti, căci un bolovan sau un alt obiect uriaş îl strivea în chip nemilos. Continuă să pipăie prin zăpadă, încercând să găsească micuţa făptură şi să-i aline durerea; în clipa următoare înţelese că ceea ce atinsese era părul lui Mattie, şi că mâna lui se oprise acum pe chipul ei.

Se ridică cu greu în genunchi urnind povara necruţătoare care îl apăsa, îi mângâie obrajii şi îşi dădu seama că scâncitul ţâşnea de pe buzele ei.

Se aplecă asupra ei şi văzu în întuneric că fata deschisese ochii; îşi apropie urechea de buzele ei şi o auzi rostindu-i numele.

— Vai, Matt, am crezut că putem s-o facem, spuse el cu un geamăt.

Sus, pe coama dealului, bătrânul murg necheză din nou, şi Ethan îşi spuse: „Ar trebui să-i dau de mâncare...”

.....

Când am păşit în bucătăria lui Frome, murmurul certăreţ a încetat şi n-am putut să-mi dau seama care dintre cele două femei vorbise.

Una din ele s-a ridicat de pe scaun, dar nu ca să mă întâmpine (căci nu m-a învrednicit decât cu o privire fugară, plină de uimire), ci ca să pregătească cina care se amânase din pricina întârzierii lui Frome. O broboadă slinoasă atârna de pe umerii ei osoşi, şuviţele rare ale părului cărunt erau adunate la spate şi prinse cu un pieptene ştirb; ochii decoloraţi şi tulburi nu dezvăluiau nimic şi nu oglindeau nimic, iar buzele subţiri împrumutaseră culoarea gălbejită a obrajilor.

Cealaltă femeie, mult mai măruntă şi mai slabă, stătea ghemuită într-un fotoliu lângă sobă. Când am intrat, a întors repede capul, fără ca trupul ei să facă nici cea mai mică mişcare. Părul îi era cărunt, întocmai ca al celeilalte, chipul la fel de palid şi de uscat, dar pielea măslinie avea ici şi colo pete mai întunecate, care-i scoteau în relief nasul şi-i adânceau tâmplele. Trupul ascuns într-o rochie fără formă era perfect imobil, iar ochii întunecaţi aveau o strălucire neobişnuită, cum au în general ochii celor care suferă de o afecţiune a coloanei vertebrale.

Bucătăria în care mă aflam părea neobişnuit de sărăcăcioasă, chiar şi în acel ţinut de oameni sărmani. În afara fotoliului în care stătea femeia cu ochii negri (şi care trebuie să fi fost o piesă veche, relicvă a unei bogăţii apuse, cumpărată probabil la vreo licitaţie de ţară), restul mobilierului era cât se poate de rudimentar: vreo două scaune de răchită şi un dulap de bucătărie ce se înşirau lângă perete. Trei farfurii de porţelan de proastă calitate şi o cană de lapte cu ciocul rupt erau aşezate pe masa soioasă, brăzdată de urme de cuţit.

— Doamne, ce frig e aici! Focul s-o fi stins de tot! exclamă Frome când intră în bucătărie, privind jenat în jur.

Femeia cea înaltă, care se apropiase de dulap, nu dădu nicio atenţie vorbelor lui; cealaltă însă răspunse din colţul ei adăpostit, cu un glas ascuţit, plin de nemulţumire:

— Abia a fost aprins. Zeena a dormit şi-a tot dormit, de credeam c-am să înţepenesc de frig până am să reuşesc s-o trezesc ca să vadă de foc.

Atunci mi-am dat seama că acesta fusese glasul pe care-l auzisem când am intrat.

Tovarăşa ei, care acum se apropia de masă aducând resturile unei plăcinte cu carne pe o farfurie ciobită, puse pe masă cina deloc îmbietoare, dând impresia că nici nu aude cuvintele celeilalte.

Frome se opri în calea ei, se întoarse spre mine şi-mi spuse:

— Aceasta este nevasta mea, doamna Frome.

După o pauză adăugă, arătând spre silueta din fotoliu:

— Iar aceasta este domnişoara Mattie Silver.

.....

Doamna Hale, suflet milostiv, care îşi închipuise că mă rătăcisem la Flats şi fusesem înghiţit de vreun troian, s-a bucurat nespus văzându-mă din nou, teafăr şi nevătămat, în casa ei şi mi-am dat seama că primejdia prin care trecusem mă făcuse să cresc simţitor în ochii ei.

Atât ea cât şi bătrâna doamnă Varnum s-au minunat grozav când le-am spus că murgul lui Frome mă dusese până la Corbury Junction şi înapoi prin cea mai grozavă ninsoare a acelei ierni. Dar şi mai mare le-a fost uimirea auzind că stăpânul calului îmi oferise găzduire în propria lui casă.

Dincolo de exclamaţiile lor pline de încântare, se simţea o curiozitate ascunsă de a afla cu ce impresii venisem după o noapte petrecută la ferma Frome. Mi-am dat seama că cea mai bună cale de a pătrunde dincolo de tăcerea lor era să le fac să caute un mijloc de a mă scoate din propria mea tăcere.

De aceea le-am spus doar că am fost primit cu multă bunăvoinţă şi că Frome mi-a pregătit un pat într-o cameră de la parter care părea să fi fost cândva, în vremuri mai fericite, un fel de birou sau cameră de lucru.

— Ei, pe un asemenea viscol şi-a dat seama că n-are altceva de făcut decât să te poftească la el acasă, rosti doamna Hale dusă pe gânduri, dar cred că i-a fost tare greu. Eşti poate singurul străin care a păşit pragul casei lui în ultimii douăzeci de ani. I-a rămas cel puţin atâta mândrie. Nu-i place să-i intre în casă nici cei mai vechi prieteni şi nu ştiu să-i viziteze cineva, în afară de mine şi de doctor...

— Dumneavoastră vă mai duceţi pe la ei, doamnă Hale? am îndrăznit să întreb.

— După accident mă duceam des, chiar după ce m-am măritat. Apoi am înţeles că le făcea rău să ne vadă pe-acolo. Mai târziu s-a întâmplat ba una, ba alta, au început necazurile mele... De obicei reuşesc să trec pe la ei o dată în preajma Anului Nou, şi încă o dată în vremea verii. Însă totdeauna caut să aleg o zi când Ethan e dus de-acasă după treburi. E îngrozitor să le vezi pe cele două femei închise acolo, dar şi mai cumplit este să vezi expresia de pe chipul lui Ethan când priveşte în jur... E un adevărat chin... Ştiţi, eu încă îmi mai amintesc cum arăta casa când trăia mamă-sa înainte de a-i copleşi necazurile.

Bătrâna doamnă Varnum se dusese la culcare şi rămăsesem după cină doar cu fiica ei, în izolarea severă a salonului. Doamna Hale mă privea cercetător, încercând să-şi dea seama în ce măsură se putea încrede în părerile mele. Atunci am înţeles că păstrase tăcerea ani de-a rândul, sperând să găsească pe cineva capabil să vadă ceea ce numai ea văzuse.

Am aşteptat ca încrederea ei în mine să prindă rădăcini şi am spus:

— E destul de trist să-i vezi pe toţi trei adunaţi acolo.

Gazda mea se încruntă uşor, şi chipul îi exprimă durere:

— La început a fost de-a dreptul înspăimântător. Eram acasă când au fost aduşi... am aşezat-o pe Mattie Silver în camera unde locuieşti dumneata acum. Eram bune prietene şi trebuia să-mi fie domnişoară de onoare în primăvara următoare... Când şi-a revenit, am urcat şi am stat cu ea toată noaptea. Îi dăduseră medicamente să o calmeze şi n-a ştiut ce s-a întâmplat până dimineaţă. Apoi s-a trezit deodată,m-a privit tristă cu ochii ei mari şi a spus... Oh, Doamne, de ce-oi sta eu să-ţi spun dumitale lucrurile astea?

Doamna Hale se opri şi izbucni în plâns. Apoi îşi scoase ochelarii, îi şterse de lacrimi, îi puse din nou cu un gest nesigur şi continuă:

— A doua zi s-a auzit că Zeena Frome o expediase pe Mattie în grabă pentru că aştepta o altă fată, şi oamenii de prin partea locului n-au înţeles niciodată ce căutau cei doi pe

pârtia de săniuş la ora când trebuiau să fie în drum spre Flats. N-am ştiut şi nu ştiu nici până în ziua de azi ce-a gândit Zeena. Gândurile Zeenei nu le poate pătrunde nimeni. În orice caz, când a auzit de accident, a venit imediat şi a stat cu Ethan peste drum, în casa pastorului, unde-l duseseră. Când doctorii au spus că Mattie poate fi transportată, Zeena a trimis imediat după ea şi a luat-o înapoi la fermă.

— Şi de-atunci e tot acolo?

Doamna Hale îmi răspunse simplu:

— N-avea unde să se ducă în altă parte.

Şi am avut o strângere de inimă, gândindu-mă la suferinţele grele pe care trebuie să le îndure oamenii săraci.

— De atunci stă tot acolo, urmă doamna Hale, şi Zeena i-a îngrijit, şi pe ea şi pe el, cât a putut de bine. A fost o adevărată minune, dacă te gândeşti cât era de bolnavă, dar parcă s-a înzdrăvenit deodată când a venit ceasul cel greu. Nici acum n-a renunţat la doctori, mai are câte o criză când şi când, dar a găsit puterea să-i îngrijească pe amândoi timp de douăzeci de ani, iar înainte de accident credea că nu e în stare să vadă nici măcar de ea însăşi.

Doamna Hale se opri, iar eu am rămas tăcut, furat de tabloul pe care mi-l înfăţişau cuvintele ei.

— Trebuie să fie îngrozitor pentru toţi, am murmurat.

— E cât se poate de greu şi niciunul din ei nu are o fire uşor de suportat. Înainte de accident Mattie era într-adevăr cea mai plăcută fiinţă din câte am cunoscut. Dar a suferit prea mult. Asta le-o spun tuturor celor care îmi povestesc cât s-a schimbat Mattie. Zeena cel puţin a fost totdeauna cam ciudată. Dar se poartă minunat cu Mattie — am văzut cu ochii mei. Totuşi, uneori, cele două femei se iau la harţă, şi atunci chipul lui Ethan îţi frânge inima... Când îl văd îmi dau seama că el suferă cel mai mult... în niciun caz Zeena, pentru că acum n-are timp. Ce păcat, oftă doamna Hale, că stau toţi trei închişi acolo, în bucătărie. Vara, când e cald, o duc pe Mattie în salon, sau în curtea din faţă, şi atunci parcă e mai bine... dar iarna e nevoie de foc, şi în casa Frome nu le dă mâna să risipească nicio centimă.

Doamna Hale răsuflă adânc, ca şi cum s-ar fi descărcat de o povară veche şi nu mai avea nimic de spus; dar deodată fu cuprinsă parcă de dorinţa unei mărturisiri complete.

Îşi scoase din nou ochelarii, se aplecă spre mine pe deasupra mesei şi continuă cu glas scăzut:

— Cam la o săptămână după accident, a venit o zi când am crezut cu toţii că Mattie n-o să scape. Şi totuşi, cred că era mai bine dacă murea. I-am spus-o într-un rând şi pastorului, şi a rămas tare uimit. Numai că el nu era acolo, cu mine, în dimineaţa când şi-a revenit biata fată. Sunt convinsă că dacă Mattie murea, Ethan ar fi reuşit să supravieţuiască. Dar aşa cum trăiesc, nu prea văd mare diferenţă între cei care locuiesc la fermă şi cei care se odihnesc în mormintele familiei. Atâta doar, că aceştia din urmă sunt liniştiţi, iar femeile trebuie să-şi ţină gura.

SFARSIT